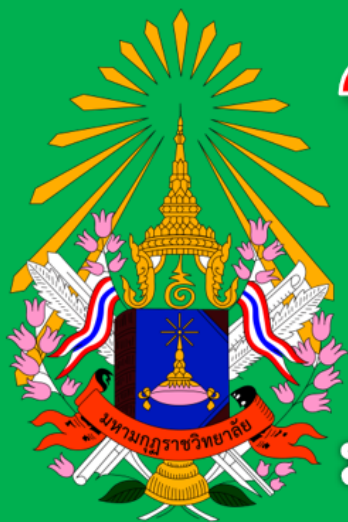

วารสารนิสิตวัง

JOURNAL OF NISITWANG

มมร.วิทยาเขตมหาวิราลงกรณราชวิทยาลัย

ISSN 1513-4423 ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 เดือน กรกฎาคม-ธันวาคม 2562

วารสารนิสิตวัง (JOURNAL OF NISITWANG)

(สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์) ISSN 1513-4423

ปีที่ 21 ฉบับที่ 2 ประจำเดือน กรกฎาคม – ธันวาคม 2562

Vol.21 No.2 (July – December 2019)

กำหนดออกวารสารทุก 6 เดือน (ปีละ 2 ฉบับ)

ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม – ธันวาคม

วัตถุประสงค์

เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และนักศึกษา ตลอดจนบุคคลทั่วไปที่สนใจได้มีโอกาสนำผลงานวิชาการและงานวิจัยในสาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ อีกทั้งแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระพุทธศาสนา ปรัชญา ศิลปะ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การจัดการบริหารธุรกิจ พัฒนาสังคมและการศึกษา และสหวิทยาการต่าง ๆ มาตีพิมพ์อย่างต่อเนื่องทุกปี

กองบรรณาธิการได้ให้ความสำคัญกับกระบวนการจัดทำวารสารตั้งแต่การคัดเลือกบทความและมีผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาถ้อยแถลงอย่างน้อย 2 ท่าน ในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานทางวิชาการ และเปิดรับบทความทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยบทความต้องเป็นงานที่ไม่เคยถูกนำไปพิมพ์เผยแพร่ในวารสารอื่น ๆ มาก่อน

ที่ปรึกษา

พระกิตติสารสุธี รองอธิการบดีมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

พระมหาโชควรรณ อากาศโร ผู้อำนวยการสำนักงานวิทยาเขต วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

บรรณาธิการ

พระมหาสายัณห์ เปมสีโล, ดร.

กองบรรณาธิการ

พระมหาสุริยา แสงอินตา, ดร. พระสุธารักษ์ ธรรมารักษ์

พระชินกร สุจิตโต พระมหาไพจิตร อุตตมธมโม

นายอัศวิน คงชำนาญ อาจารย์มนตรี รอดแก้ว

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอกประเมินบทความ

รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเหลือ ใจมโน

มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

[illegible]

อาจารย์ชาญพัฒน์ ขำขัน
อาจารย์ไชยยา เรืองดี

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

ฝ่ายจัดรูปเล่ม

นางสาวอุไร เรืองดาว นางประทีน อุปนันท์ นายณัฐชัยภูษิต ศรีมาลี

สำนักงาน

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย
ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170
โทรศัพท์ 0-3574-5038, 081-044-7961 โทรสาร 0-3574-5037
Email : wongsurin2520@gmail.com, sa-2520@hotmail.com

เว็บไซต์วารสาร

www.mrc.mbu.ac.th

บทบรรณาธิการ

วารสารนิสิตวังฉบับนี้ เป็นฉบับประจำปีที 21 ฉบับที่ 2 จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมให้คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่สนใจได้นำผลงานวิชาการและงานวิจัยมาตีพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี

เนื้อหาสาระในวารสารฉบับนี้ ประกอบด้วยบทความวิจัย และบทความวิชาการ จำนวน 6 เรื่อง ปัจจุบันวารสารก้าวเข้าสู่ปีที่ 21 ของการปรับปรุงรูปแบบ และประเด็นหลัก เพื่อเป็นไปตามเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI เพื่อรองรับการประเมินจากศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย (Thai Journal Citation Index-TCI) และเพื่อให้คุณภาพของบทความเป็นไปตามเงื่อนไข และกติกาสากล ดังนั้น จึงเปิดโอกาสให้นักวิชาการ นักวิจัย นักศึกษา และบุคคลทั่วไปได้เผยแพร่บทความวิจัย และบทความวิชาการ

วิทยาลัยสาสนศาสตร์ วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย หวังเป็นอย่างยิ่งว่า วารสารฉบับนี้จะ เป็นประโยชน์ทางวิชาการสำหรับนักวิชาการ คณาจารย์ และนักศึกษา

ขอขอบคุณที่ท่านผู้อ่านได้ให้ความสนใจติดตามวารสารนิสิตวัง พบกันใหม่ฉบับหน้า หากท่านผู้อ่านจะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงวารสารนี้ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น กองบรรณาธิการขอน้อมรับไว้ด้วยความยินดีอย่างยิ่ง

กองบรรณาธิการ

สารบัญ

	หน้า
บทความวิจัย	
เจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาสายอาชีพ ของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี	
กัญณภัทร หุ่นสุวรรณ, ลัดดา แดงหอม	1
แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค โดยเน้นเนื้อหาอาเซียน	
วันเพ็ญ ขำเหม, วราภรณ์ วราธิพร	12
การศึกษาการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ	
พระมหาไพจิตร สาม้อง, พระมหาไกรวรรณ ชินทตติโย, จำรูญ พริกบุญจันทร์	27
รูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมาธรรมของผู้เข้ารับการอบรมค่ายลูกเสือ จังหวัดปราจีนบุรี	
ร้อยตรีชูชาติ ช่างเก็บ, กำธร เพี้ยเอี้ย, กฤตสุชิน พลเสน	38
ศึกษาเปรียบเทียบคำสอนเรื่องพละ 5 ในพุทธปรัชญาเถรวาทและ พุทธปรัชญามหายาน	
พระสุเทพ สิริธมโม (มัจฉา), กฤตสุชิน พลเสน, พระประเวช สุเวที	46
บทความวิชาการ	
ความสามัคคีตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเถรวาท	
พระอธิการสุนทร กนตวิโร (สุวรรณเพ็ง)	55
คำแนะนำสำหรับผู้เขียน	63

เจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาอาชีพ ของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี

ATTITUDES OF LOWER SECONDARY SCHOOL STUDENTS TOWARDS VOCATIONAL EDUCATION OF SCHOOLS IN SARABURI PROVINCE

กัญณภัทร หุ่นสุวรรณ¹, และลัดดา แดงหอม²

(Received : July 2, 2019 ; Revised : August 5, 2019 ; Accepted : September 20, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี 2) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรีที่มีต่อการศึกษายาอาชีพที่มีผลการเรียนต่างกัน 3) เพื่อเปรียบเทียบเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของสถานศึกษาจังหวัดสระบุรีที่ศึกษาในสถานศึกษาต่างสังกัด กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรีทุกสังกัด มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วน โดยใช้สังกัดเป็นหน่วยการสุ่มตามสัดส่วนประชากรแต่ละสังกัด จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนสายอาชีพ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.86 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว One Way ANOVA และการทดสอบรายคู่ด้วยการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe's test)

ผลการศึกษาพบว่า

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้เรียนที่ได้จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีผลการเรียนตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ผลการวิเคราะห์เจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวม จำแนกตามผลการเรียนและตามสถานศึกษาในสังกัด มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ผลการศึกษาเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า เจตคติที่มากที่สุดได้แก่การฝึกงานในสถานประกอบการช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ รองลงมาคือ ระหว่างเรียนนักเรียนสามารถหารายได้เสริมได้ และมีหลักสูตรวิชาชีพให้เลือกเรียนหลากหลาย สำหรับเจตคติน้อยที่สุด ได้แก่ เด็กเรียนสายอาชีพเป็นเด็กเกเรและเรียนไม่เก่ง

1.2 ผลการศึกษาเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามผลการเรียน ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง พิจารณาตามผลการเรียน พบว่า เจตคติของผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 มากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เจตคติของผู้เรียนที่มีผลการเรียน 2.00-3.00 และเจตคติของผู้เรียนที่มีผลการเรียน 3.01-4.00 อยู่ในลำดับสุดท้าย

¹ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี

²ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี

1.3 ผลการศึกษาเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานศึกษาในสังกัด ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง พิจารณาตามสถานศึกษาในสังกัดพบว่า เจตคติของผู้เรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย และการปกครองส่วนท้องถิ่นมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ เจตคติของผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 เจตคติของผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต1 และสระบุรี เขต 2 อยู่ในลำดับสุดท้าย

2. การเปรียบเทียบเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามผลการเรียน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. การเปรียบเทียบเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานศึกษาในสังกัด ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

คำสำคัญ : เจตคติของผู้เรียน, การศึกษายาอาชีพ

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the attitudes of lower secondary school students towards vocational education in schools in Saraburi Province, 2) to compare the attitudes of lower secondary school students in schools in Saraburi province, 3) to compare the attitudes of lower secondary school students in schools in Saraburi province that are studying in different schools. The sample group consisted of lower secondary school students in every educational institution in Saraburi province with coming from stratified random sampling by using the random sampling unit according to the population proportion, consisting of 400 people. Tools used in the study were questionnaires of learners' attitude towards vocational education. The reliability of the whole questionnaire was 0.86. The statistics used were frequency, percentage, mean, standard deviation, One Way ANOVA and the pairing test with the Scheffe's test.

The research finding were as follows :

1. General information of the students from the questionnaire found that most of the respondents were female, with scores of 3.00 and above that were currently studying in Mattayomsuksa 1 as a school under the Secondary Educational Service Area Office 4. The results of attitude analysis of lower secondary school students towards vocational education of schools in Saraburi province. The overall was classified according to academic performance and classified by the affiliated educational institution under with the following details :

1.1 The results of the attitude of lower secondary school students towards vocational education in schools in Saraburi Province Overall, the overall was at a moderate level. When considering each item, it was found that the most attitudes, such as workplace internships help students to have experience, followed by while students were able to find extra income and there were many vocational courses to choose. The least attitudes were vocational students who were unruly and not good at learning.

1.2 Effects of attitude of lower secondary school students towards vocational education of schools in Saraburi Province classified by academic performance, the overall was at a moderate

level. Considered according to the results of the study found that the attitudes of the students with grades below 2.00 the most, followed by attitudes of learners with grades 2.00-3.00 and attitude of learners with grades 3.01-4.00 were in the final order.

1.3 The study of the attitudes of lower secondary school students towards vocational education in schools in Saraburi Province classified by affiliated educational institution, the overall was at a moderate level. Considering according to the affiliated educational institution under which it was found that the attitudes of learners under the Office of Non-formal Education and informal education and local government were the most, followed by the students' attitudes under the Office of Educational Service Area 4, the attitude of the students Learning under the Saraburi Primary Educational Service Area Office 1 and Saraburi Area 2 was in the final order.

2. Comparison of attitude of lower secondary school students towards vocational education in schools in Saraburi Province classified by academic performance, the overall was not different which does not conform to the assumptions set.

3. Comparison of the attitudes of lower secondary school students towards vocational education in schools in Saraburi Province classified by affiliated educational institution, the overall was not different which does not conform to the assumptions set.

Keywords : Attitudes of Students, Vocational Education

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมเป็นหลักการ ในการพัฒนาประเทศชาติ ทรัพยากรมนุษย์นับเป็นหนึ่งในกลไกที่สำคัญยิ่ง ดังนั้นทิศทางการพัฒนาคนจะประสบความสำเร็จได้อยู่ที่นโยบายของรัฐในการจัดการศึกษาของชาติ เพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่ทำให้นักเรียนรู้เกิดแนวคิดทฤษฎี หรือเทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นส่วนผลักดันให้เกิดการพัฒนา จึงต้องการให้ประชาชนทุกคนได้รับการศึกษาโดยทั่วถึงและเสมอภาคมากที่สุด และมุ่งเน้นที่จะพัฒนาหรือขับเคลื่อนสังคมไทยให้เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกเป็นสังคมเศรษฐกิจบนฐานความรู้ (Knowledge – Based Economy : KBE) ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้ การฝึกทักษะอบรม และสร้างทัศนคติต่ออาชีพให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของตลาดแรงงาน สภาพเศรษฐกิจของประเทศภายใต้สถานการณ์ใหม่ของโลก และให้ผู้เรียนสามารถสร้างงานอาชีพด้วยตนเองได้ เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เข้มแข็งและมีคุณภาพ 3 ด้าน ด้วยยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพคน และสังคมไทยสู่สังคมแห่งภูมิปัญญาและการเรียนรู้ คือ (1) เป็นสังคมแห่งคุณภาพ สังคมแห่งภูมิปัญญา (2) เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และ (3) เป็นสังคมที่สมานฉันท์ และเอื้ออาทรต่อกันสู่ความเจริญก้าวหน้าของประเทศแบบยั่งยืน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550 : 50) ซึ่งปัจจุบันการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ มีการขาดแคลนกำลังคนที่จำเป็นทั้งระดับกลางและระดับสูงของประเทศ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2550 : 48) จึงเป็นเหตุของการขาดการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันกับนานาชาติ แม้แรงงานไทยที่จบการศึกษาสูงกว่าระดับประถมศึกษาในช่วงปี พ.ศ. 2545-2548 ได้เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 35.6 เป็นร้อยละ 39.8 ก็ตาม แต่ความต้องการ ของภาคธุรกิจ และภาคอุตสาหกรรมมีถึงร้อยละ 60 รัฐจึงต้องเข้ามามีส่วนในการวางนโยบายด้านการพัฒนาคนที่จะผลักดันให้เกิดการตอบสนองต่อการสร้างความเจริญก้าวหน้าของประเทศด้วย

กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของการเพิ่มโอกาส การจัดการศึกษาในประเทศไทย มีการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับการศึกษาปฐมวัยจนถึงระดับอุดมศึกษาสำหรับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในไทยนั้นได้กำหนดให้พลเมือง

ไทยต้องจบการศึกษาอย่างน้อยที่สุดในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นและต้องเข้ารับการศึกษาย่างช้าสุดเมื่ออายุ 7 ปี ซึ่งการศึกษาภาคบังคับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งแบ่งออกเป็นระดับชั้นประถมศึกษา 6 ปีและมัธยมศึกษา 6 ปีนอกจากนี้แล้วการศึกษาขั้นพื้นฐานยังรวมถึงการศึกษาปฐมวัย อีกด้วย ในปัจจุบันการศึกษาในประเทศไทยมีทั้งสิ้น 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำหรับระบบการศึกษาในโรงเรียนของประเทศไทยนั้นจะแบ่งการศึกษากออกเป็น ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย นอกจากนี้จะมีการจัดการศึกษาในสายสามัญแล้ว ยังมีการจัดการศึกษาในสายอาชีพได้แก่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ซึ่งในระดับชั้น ปวช. 1-3 นั้นจะเทียบเท่ากับระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยนักเรียนที่เลือกสายสามัญมักมีความตั้งใจที่จะศึกษาต่อในระดับมหาวิทยาลัย ส่วนนักเรียนที่เลือกเรียนสายอาชีพมักวางแผนเพื่อเตรียมพร้อมสู่การประกอบอาชีพและการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น

กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของการเพิ่มโอกาสทางการศึกษาให้กับผู้เรียนมีทางเลือกในการเข้าสู่การศึกษาที่หลากหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการให้ผู้เรียนในสายอาชีพทั้งผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สามารถเข้าสู่เส้นทางการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงเห็นควรให้จัดโครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาเพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานทางการศึกษาในระดับภูมิภาคและจังหวัดมีนวัตกรรมที่จะสนับสนุนการศึกษาที่ต่อเนื่องเชื่อมระหว่างการศึกษาขั้นพื้นฐานที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่ สามารถพัฒนาทักษะผู้เรียนให้สอดคล้องกับความต้องการและบริบททางการศึกษาในแต่ละสาขาวิชาชีพให้มีทักษะต่อยอดในสถาบันอุดมศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยอาศัยกระบวนการมีส่วนร่วมผ่านการจัดเวทีและประชาคมเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาทั้งในระดับภูมิภาคและจังหวัด

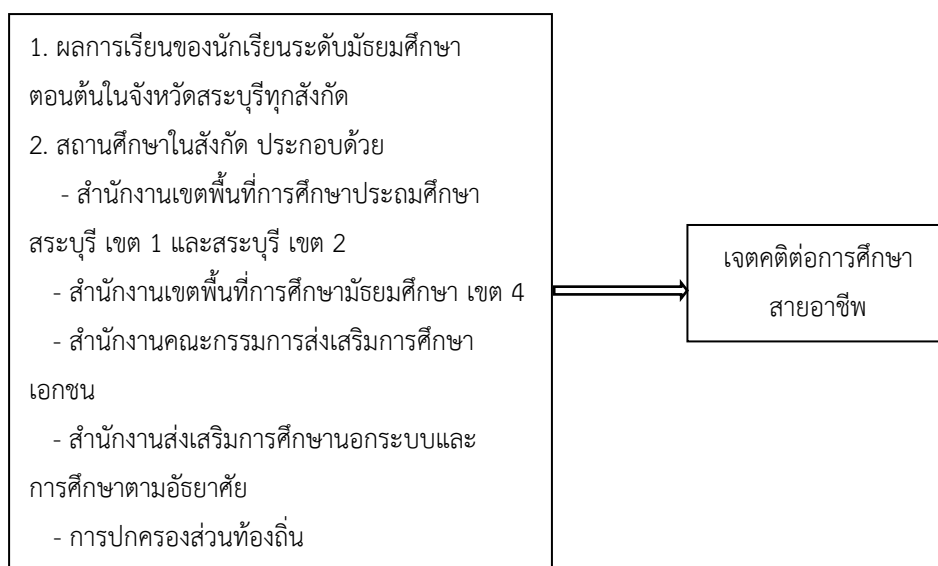
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี เป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มีบทบาทหน้าที่ ในการสนับสนุน ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของทุกหน่วยงานทางการศึกษาในจังหวัดมีการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาและอาชีวศึกษาให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพ โดยกระบวนการสร้างประสบการณ์ระหว่างเรียนอย่างเหมาะสม และสนับสนุน การสร้างรายได้ระหว่างเรียน และสนับสนุนให้ผู้สำเร็จการศึกษามีงานทำได้ทันที โดยความร่วมมือระหว่าง แหล่งงานกับสถานศึกษา ส่งเสริมให้มีศูนย์อบรมอาชีวศึกษาเพื่อให้นักเรียน นักศึกษา และประชาชน สามารถเรียนรู้หาประสบการณ์ก่อนไปประกอบอาชีพโดยให้สถาบันอาชีวศึกษาดำเนินการร่วมกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละอาชีพ รวมทั้งจัดให้มีศูนย์ซ่อมสร้างประจำชุมชนเพื่อฝึกฝนช่างฝีมือและการสร้างทักษะ ในการให้บริการแก่ประชาชนได้มีการดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนอย่างจริงจัง เพื่อส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีวศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับและสามารถมีรายได้สูงตามความสามารถได้ นอกจากนี้จังหวัดสระบุรีเป็นแหล่งอุตสาหกรรม เกษตรกรรม ควบคู่กัน มีการจัดการศึกษาในระดับวิชาชีพ จึงจัดได้ว่าสามารถจัดสัดส่วนการศึกษาต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดจึงได้ กำหนดให้มีโครงการส่งเสริมเวทีและประชาคมเพื่อการจัดทำรูปแบบและแนวทางการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องเชื่อมโยงการศึกษาขั้นพื้นฐานกับอาชีวศึกษาและอุดมศึกษาขึ้นเพื่อพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและบริบทของจังหวัดสระบุรี เพื่อส่งเสริมการศึกษาในสายอาชีวศึกษา ให้เป็นที่ยอมรับและสามารถมีรายได้ตามความสามารถของผู้เรียน

จากความสำคัญดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรีซึ่งข้อมูลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสะท้อนกลับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดการการศึกษาเพื่อการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาเด็กไทยทุกคนตามนโยบายด้านการพัฒนาคนที่จะผลักดันให้เกิดการตอบสนองต่อการสร้าง ความเจริญก้าวหน้าของประเทศไปสู่ความเป็นสากล และสามารถนำพาประเทศชาติให้รอดพ้นจากกระแสยุคโลกาภิวัตน์ได้อย่างปลอดภัยตลอดไป

วตุประสงคของการวช

1. เพื่อศกษาเจตคตของผูเรยนชนมัธยศกษาตอนตนทมตอการศกษาสายอาศฟของสถานศกษาในจังหวดสระบุรี
2. เพื่อเปรยบเทยบเจตคตของผูเรยนชนมัธยศกษาตอนตนของสถานศกษาในจังหวดสระบุรีทมตอการศกษาสายอาศฟทมผลกรเรยนตางกัน
3. เพื่อเปรยบเทยบเจตคตของผูเรยนชนมัธยศกษาตอนตนของสถานศกษาจังหวดสระบุรีทศกษาในสถานศกษาตางสงกต

กรอบนวคตการวช

สมมติฐานของการวช

1. ผูเรยนชนมัธยศกษาตอนตนของสถานศกษาในจังหวดสระบุรีมเจตคต ตอการศกษาสายอาศฟในระดับมากถงระดับมากที่สุด
2. ผูเรยนชนมัธยศกษาตอนตนของสถานศกษาในจังหวดสระบุรี ทมผลกรเรยนตางกัน มเจตคตตอการศกษาสายอาศฟทตางกัน
3. ผูเรยนชนมัธยศกษาตอนตนของสถานศกษาในจังหวดสระบุรี ทศกษาในสถานศกษาตางสงกตมเจตคตตอการศกษาสายอาศฟตางกัน

วธดำนเนนการวช

ประชากรและกลุมตัวอย่าง

ประชากร ไดแก นกรเรยนระดับชนมัธยศกษาตอนตน ปการศกษา 2561 จากสถานศกษาในจังหวดสระบุรีจำนวน 104 แห่ง จำนวนทงถน 26,023 คน

กลุมตัวอย่าง ไดแก นกรเรยนระดับชนมัธยศกษาตอนตน ปการศกษา 2561 จากสถานศกษาในจังหวดสระบุรี จำนวน 104 แห่ง จำนวนทงถน 400 คน ซงกำหนดขนาดกลุมตัวอย่างทใชในการวชดวยการใชสูตรของยามาเน (Yamane, 1973 : 125) โดยกำหนดระดับค่าความเชอมนท 95% และได้ทาการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชนภูมิ (Stratified

Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วน โดยใช้สังกัดเป็นหน่วยการสุ่ม ตามสัดส่วนประชากรแต่ละสังกัดให้ได้กลุ่มตัวอย่างครบตามเกณฑ์

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. ผลการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดสระบุรีทุกสังกัด
 - 1) ต่ำกว่า 2.00
 - 2) 2.00 – 3.00
 - 3) 3.01 – 4.00
2. สถานศึกษาในสังกัด ประกอบด้วย
 - 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และสระบุรี เขต 2
 - 2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4
 - 3) สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
 - 4) สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย
 - 5) การปกครองส่วนท้องถิ่น

ตัวแปรตาม ได้แก่ เจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรีที่มีต่อการเรียนสายอาชีพเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหาและเวลา และภาพรวมของการเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นด้านเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนสายอาชีพ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสถานภาพทั่วไป ซึ่งเป็นแบบสำรวจรายการ (Checklist) เพื่อทราบข้อมูล สังกัด ระดับชั้น ผลการเรียนรู้ ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งเป็น 5 ระดับ ตามแนวของลิเคอร์ท โดยมีค่าน้ำหนักคะแนน กำหนดไว้ดังนี้

- 5 หมายถึง มีเจตคติที่มีต่อการศึกษายาวิชาชีพเห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง มีเจตคติที่มีต่อการศึกษายาวิชาชีพเห็นด้วยอย่างมาก
- 3 หมายถึง มีเจตคติที่มีต่อการศึกษายาวิชาชีพเห็นด้วยปานกลาง
- 2 หมายถึง มีเจตคติที่มีต่อการศึกษายาวิชาชีพเห็นด้วยน้อย
- 1 หมายถึง มีเจตคติที่มีต่อการศึกษายาวิชาชีพเห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นแบบปลายเปิด เพื่อให้ผู้เรียน ซึ่งเป็นผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับเจตคติที่มีต่อการศึกษายาวิชาชีพ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาวิชาชีพ โดยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

- 3.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามเจตคติของผู้เรียนเพื่อเป็นกรอบในการสร้างคำถาม
- 3.2 สร้างแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ที่มีต่อการศึกษายาวิชาชีพ โดยใช้ข้อคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ซึ่งประกอบด้วยความคิดเห็นด้านเจตคติเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหาและเวลา และภาพรวมของการเรียน ให้เลือกตอบตามความ

คิดเห็นของนักเรียน 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วยอย่างมาก เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยอย่างน้อย เห็นด้วยอย่างน้อยที่สุด จำนวน 30 ข้อ

3.3 ตรวจสอบคุณภาพขั้นตอนของแบบสอบถาม โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content analysis) โดยตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น (Index of item-objective congruence : IOC) ซึ่งมีเกณฑ์ในการพิจารณาค่า IOC ดังต่อไปนี้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5-1.00 คัดเลือกไว้ใช้ได้

ข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.5 ควรพิจารณาปรับปรุงหรือตัดทิ้ง

การตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์

ให้คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดได้ตามจุดประสงค์

ให้คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อคำถามนั้นวัดไม่ได้ตามจุดประสงค์

3.4 วิเคราะห์ข้อมูลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence : IOC) แบบสอบถามนี้ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ถึง 1

3.5 นำแบบสอบถามเจตคติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาสายอาชีพที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้เรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Coefficient Alpha) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.86

3.6 นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยประสานขอความอนุเคราะห์ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัยจากสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดสระบุรี เพื่อออกหนังสือไปยังหน่วยงานทางการศึกษาทุกสังกัด และสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือพร้อมแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ด้วยตนเอง

3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนโดยละเอียด แล้วนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมนำมาวิเคราะห์ด้วยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

2.2 สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถามด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 135)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่มตามสมมติฐาน ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่า (F-test)

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนที่ได้จากแบบสอบถาม ผลการศึกษา พบว่า เพศหญิงร้อยละ 63.00 และเพศชายร้อยละ 37.00 ส่วนใหญ่มีผลการเรียนตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป ร้อยละ 53.25 อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 36.00 และส่วนใหญ่เป็นโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 คิดเป็นร้อยละ 58.30

2. ผลการวิเคราะห์เจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาศายอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี ผลการศึกษาพบว่า เจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาศายอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การฝึกงานในสถานประกอบการช่วยให้นักเรียนมีประสบการณ์ มากที่สุด ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = 0.78) รองลงมาคือ ระหว่างเรียนนักเรียนสามารถหารายได้เสริมได้ ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.90) มีหลักสูตรวิชาชีพให้เลือกเรียนหลากหลาย ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.89), เด็กเรียนสายอาชีพเป็นเด็กเกเร เรียนไม่เก่ง เป็นลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 2.56$, S.D. = 1.26)

3. ผลการศึกษาเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาศายอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามผลการเรียน ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.59) พิจารณาตามผลการเรียน พบว่า เจตคติของผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 เห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.51) รองลงมาได้แก่เจตคติของผู้เรียนที่มีผลการเรียน 2.00-3.00 ($\bar{X} = 3.37$, S.D. = 0.55) เจตคติของผู้เรียนที่มีผลการเรียน 3.01-4.00 อยู่ในลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.34$, S.D. = 0.63)

4. ผลการศึกษาเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาศายอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานศึกษาในสังกัด ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.59) พิจารณาตามสถานศึกษาในสังกัด พบว่า เจตคติของผู้เรียนสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและการปกครองส่วนท้องถิ่น เห็นด้วยมากที่สุด ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.53) รองลงมาได้แก่ เจตคติของผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.64) เจตคติของผู้เรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 1 และสระบุรี เขต 2 อยู่ในลำดับสุดท้าย ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.50)

5. การเปรียบเทียบเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาศายอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามผลการเรียน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

6. การเปรียบเทียบเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาศายอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี จำแนกตาม สถานศึกษาในสังกัด ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาศายอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี โดยรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนส่วนใหญ่ที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนที่กำลังเรียนอยู่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และเป็นโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 อาจยังมีเป้าหมายในการศึกษา ยังไม่ชัดเจน และยังขาดแรงจูงใจในการเรียนต่อสายอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับโรเจอร์ (Roger, 1978 : 208-209 อ้างใน สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2533 : 122) ได้กล่าวถึง ทศนคติ ว่าเป็นดัชนีชี้ว่า บุคคลนั้นคิดและรู้สึกอย่างไรกับคนรอบข้าง วัตถุหรือสิ่งแวดล้อมตลอดจนสถานการณ์ต่างๆ โดยทศนคตินั้นมีรากฐานมาจาก ความเชื่อที่อาจส่งผลถึงพฤติกรรมในอนาคตได้ ทศนคติจึงเป็นเพียงความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่เป็นผลกระทบมาจากการรับสารอันจะมีผลต่อพฤติกรรมต่อไป และสอดคล้องกับภฤชญา สารทอง (บทคัดย่อ : 2557) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะข้อมูลทั่วไป การเห็นคุณค่าในตัวเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ใน

นักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะตลอดจนปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และการเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญ อายุ 16 - 18 ปี ในปีการศึกษา 2557 พบว่า นักศึกษาสายอาชีพและนักเรียนสายสามัญมีการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับที่ปานกลาง

2. การศึกษาเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาศายอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามผลการเรียน ในภาพรวมอยู่ระดับปานกลาง พิจารณาตามผลการเรียน พบว่า เจตคติของผู้เรียนที่มีผลการเรียนต่ำกว่า 2.00 มากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนที่มีผลการต่ำสนใจที่จะเรียนสายอาชีพมากกว่าสายสามัญเพราะปัญหาค่านิยมของสังคมให้ความสำคัญปริญญาบัตร การเรียนสายอาชีพ คือ เส้นทางของคนเรียนไม่เก่ง สอดคล้องกับภักชดา เสรีรัตน์ (2560) ได้ศึกษาปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย พบว่า การเรียนสายอาชีพ คือ เส้นทางของคนเรียนไม่เก่ง การติดบอร์ดรายชื่อผู้เรียนที่เข้ามหาวิทยาลัยได้ สอดคล้องกับผลการวิจัยที่จำแนกปัจจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงสุด จำแนกได้เป็นลำดับที่ 2 เพราะวาระระดับผลการเรียนเฉลี่ยระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นสิ่งที่แสดง ถึงความสำเร็จที่ได้รับจากความพยายาม บอกถึงความสามารถที่จะไปสู่เป้าหมายถือว่ามีความสำคัญกับการตัดสินใจศึกษาต่อของนักเรียนเป็นอย่างยิ่ง สอดคล้องกับเจตน์นที ราชเมืองมูล (2553) พบว่า ปัจจัยที่สามารถจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษามี 5 ปัจจัย โดยผลการเรียนเฉลี่ยเป็นปัจจัยที่ลงผลมากที่สุด ซึ่งเป็นลักษณะเด่นที่ชัดเจนของการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อและไม่เลือกศึกษาต่อสายอาชีพ เพราะวาระเกรดเฉลี่ยของนักเรียนมีส่วนสำคัญ จินตนา โนนวงศ์ (2558) พบว่า เกรดเฉลี่ยสะสมเป็นปัจจัยลงผลอันดับ 3 ต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เช่นเดียวกับไข่มุก เสาวจันทร์ (2543) พบว่า ปัจจัยในการเลือกเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า สติปัญญาส่งผลเป็นอันดับ 3

3. การเปรียบเทียบเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาศายอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามผลการเรียนในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาศายอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรีขาดแรงจูงใจในการกระตุ้นให้ศึกษาต่อสายอาชีพและขาด ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกเรียนสายอาชีพในสถานศึกษาอาชีวศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ Cook (1967 : 799) ได้ศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของ นักเรียนชายระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเมืองเจฟเฟอร์ มลรัฐวินคอนซิน จำนวน 384 คน ผลการวิจัยพบว่า การเลือกอาชีพจะมีความสัมพันธ์กันอย่างมากมีระบบกับพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคม สติปัญญาและความสนใจในอาชีพ สอดคล้องกับเขียน วันทนิยตระกูล (2553) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ คือ แรงจูงใจที่จะทำให้สิ่งต่างๆ ให้ได้ความสำเร็จ บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีความมานะ พยายาม อดทน ทำงาน มีแผนตั้งระดับความหวังไว้สูงและพยายามเอาชนะอุปสรรคต่างๆ เพื่อให้งานสำเร็จลุล่วงไปได้ ส่วนผู้มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีลักษณะการทำงานที่ไม่มีเป้าหมายหรือตั้งเป้าหมายง่าย ๆ เพราะกลัวความล้มเหลวในการทำงาน และสอดคล้องกับนิตยา สิทธิเสือ (2553) กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายความว่า เป็นความปรารถนาที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แม้จะยุ่งยากลำบากก็ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคที่ขัดขวาง พยายามหาวิธีการต่างๆ ที่จะแก้ปัญหาอันจะนำไปสู่ความสำเร็จ มุ่งมั่นที่จะทำให้ดีเลิศเพื่อบรรลุมาตรฐานที่ตนตั้งไว้เตือนใจ อารีโรจนกุล (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับชั้น ปวช.1 วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ พบว่า นักศึกษาที่ศึกษาต่อในสายอาชีพมีเกรดเฉลี่ยมากที่สุดอยู่ในระดับ 2.01-2.50 ประเภทของสถานศึกษาที่จบการศึกษาชั้น ม.3 มากที่สุด คือ ประเภทโรงเรียนขยายโอกาส

4. การเปรียบเทียบเจตคติของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษาศายอาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี จำแนกตามสถานศึกษาในสังกัด ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาระดับชั้น

มัธยมศึกษาตอนต้นของทุกสังกัดในจังหวัดสระบุรีมี บริบท และปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสายอาชีพศึกษาค่ายๆกัน ซึ่งสอดคล้องกับวรรณพร ปานภาค (2553) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสายอาชีพศึกษาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในเขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่สามารถร่วมพยากรณ์การตัดสินใจเลือกสายอาชีพศึกษาของนักศึกษา ได้แก่ ทศนคคตต่อการเรียนสายอาชีพ ความต้องการของตลาดแรงงาน และความมีชื่อเสียงของสถานศึกษา ทางด้านจิราลักษณ์ ฤทธิเดชโยธิน (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยด้านจิตวิทยา พบว่า ตัวแปรเจตคติต่อการเรียนและค่านิยมทางการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) และสอดคล้องกับเตือนใจ อารีโรจนกุล (2556) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับชั้น ปวช.1 วิทยาลัยเทคโนโลยีพาฬและบริหารธุรกิจ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเลือกศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียน ทั้ง 5 ปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านตัวผู้เรียนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลมากที่สุดเป็นอันดับ 1 แสดงให้เห็นว่าผู้เรียน มีการตั้งเป้าหมายของตนเองในอนาคตไว้อย่างชัดเจนแล้วว่าจะประกอบอาชีพอะไร จึงได้ตัดสินใจเลือกตามอาชีพที่ตนเองได้กำหนดไว้ในอนาคตส่วนปัจจัยด้านอื่นมีอิทธิพลเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมและจุดเด่นของสถานศึกษา ปัจจัยด้านผู้ปกครอง ปัจจัยด้านครูแนะแนว และปัจจัยด้านเพื่อนและรุ่นพี่ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษารูปแบบการการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี
2. ควรมีการศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของนักเรียน ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี
3. ควรมีการศึกษาการพัฒนารูปแบบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อ สถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษากลุ่มของนักเรียนที่ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี
4. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี
5. ควรศึกษาเปรียบเทียบทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีต่อการศึกษายาชีพของสถานศึกษาในจังหวัดสระบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กฤษฎา สารทอง. (2557). การศึกษาเปรียบเทียบลักษณะข้อมูลทั่วไป การเห็นคุณค่าในตัวเอง และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในนักศึกษาสายอาชีพ และนักเรียนสายสามัญ. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เขียน วันทนีตรกูล. (2553). แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างไร. [Online]. Available : http://www.lanna.mbu.ac.th/artilces/Intrinsic_Kh.asp. [2562, สิงหาคม 1].
- ไข่มุก เสาวจันทร์. (2543). ปัจจัยในการเลือกเรียนอาชีวศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัด

- ปทุมธานี.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จินตนา โนนวงศ์. (2558, เมษายน). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกแผนการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 : การวิเคราะห์จำแนกกลุ่มและการวิเคราะห์ชีพพอว์เวอร์แวกเตอร์แมชชีน, **วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 9 (ฉบับพิเศษ), 77-78.
- จิราลักษณ์ ฤทธิเดชโยธิน. (2544). **ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการตัดสินใจเรียนต่อชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12.** วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เจตน์นที ราชเมืองมูล. (2553). **การวิเคราะห์ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อสายอาชีพของนักเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาเชียงราย เขต 1.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- เตือนใจ อารีโรจนกุล. 2556. **การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเรียนต่อสายอาชีพของนักเรียนระดับชั้น ปวช.1 วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ.** วิทยาลัยเทคโนโลยีพายัพและบริหารธุรกิจ.
- นิตยา สิทธิเสือ. (2553). **ผลของการเสริมสร้างพลังแห่งตนตามทฤษฎีโปรแกรมภาษาประสาทสัมผัสที่มีต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของการเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านทับช้าง จังหวัดนครราชสีมา.** วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- ภักชดา เสรีรัตน์. (2560). **ปัจจัยจำแนกการตัดสินใจศึกษาต่อระดับอาชีวศึกษาของนักเรียนในกลุ่มจังหวัดภาคใต้ฝั่งอ่าวไทย.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- วรรณพร ปานภาค. (2553). **ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกสายอาชีพศึกษาของนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ในเขตมินบุรี กรุงเทพมหานคร.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุรพงษ์ โสธนะเสถียร. (2533). **การสื่อสารกับสังคม.** กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 พ.ศ.2550-2554.** กรุงเทพฯ : พิมพ์ลักษณ์.
- Cook, Walter Roy. (1967, August). Factors Associated with the Occupational Choices of Young Men. **Dissertation Abstracts International**, 28, 799-A.
- Yamane, Taro. (1973). **Statistics: An Introductory Analysis.** 3rd. Newyork : Harper and Row Publication.

แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ด็อก โดยเน้นเนื้อหาอาเซียน

ENGLISH READING COMPREHENSION EXERCISES OF THE MURDOCH INTEGRATED APPROACH WITH EMPHASIS ON ASEAN CONTENT

วันเพ็ญ ข้าเหม¹, และวราภรณ์ วราธิพร²

(Received : July 2, 2019 ; Revised : August 8, 2019 ; Accepted : September 22, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ด็อก โดยเน้นเนื้อหาอาเซียน ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 2) เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ด็อกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัยก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเน้นเนื้อหาอาเซียน และ 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ด็อก โดยเน้นเนื้อหาอาเซียน ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 10 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 505 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 50 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ด็อก จำนวน 6 แผน แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษแบบเลือกตอบชนิด 4 ตัวเลือก ฉบับก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 40 ข้อ แบบประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษ จำนวน 9 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียน จำนวน 10 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และโดยใช้ t-test for Dependent

ผลการวิจัยพบว่า

1. แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ด็อก มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 80.60/79.30 สูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งเอาไว้ 75/75
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ด็อก สูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05
3. นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.45 โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

คำสำคัญ : แบบบูรณาการของเมอร์ด็อก, เนื้อหาอาเซียน

¹ครูชำนาญการ โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย

²อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop English reading comprehension exercises of the Murdoch Integrated Approach with emphasis on ASEAN content to meet the efficiency criterion of 75/75, 2) to compare the ability in English reading comprehension of the Murdoch Integrated Approach of Mathayomsuksa 3 students before and after using English reading comprehension exercises with emphasis on ASEAN content in SamutSakhonWitthayalai School, and 3) to study the satisfaction of Mathayomsuksa 3 students regarding the English reading comprehension exercises of the Murdoch Integrated Approach with emphasis on ASEAN content. The population were 505 Mathayomsuksa 3 students studying during the first semester of the academic year 2015 at SamutSakhonWitthayalai School, Office of Educational Service Area 10. The sample consisted of 50 Mathayomsuksa 3/8 students in the first semester of the academic year 2015 which derived from simple random sampling by classroom lottery. The instruments of this research were ; English reading comprehension exercise of Murdoch's 6 plans, English language reading ability test, 4 multiple choice questions, before and after study, 40 items. The assessment form for the appropriateness of the English reading practice test by 9 items and a questionnaire for the satisfaction of students towards learning, amount 10 items. The statistics used in this study were the mean ($\bar{x}$) and standard deviation (S.D.) and t-test for Dependent.

The research finding were as follows :

1. English reading comprehension exercises of the Murdoch Integrated Approach, The overall efficiency was 80.60/79.30, which was 75/75 higher than the set performance criteria.
2. Academic achievement after using the English reading comprehension exercises of the Murdoch Integrated Approach was higher than before using English reading comprehension exercises with statistically significant at .05 level.
3. The level of students' satisfaction with English reading comprehension exercises was average of 3.90, The standard deviation was equal to 0.45. Overall, the students were satisfied with the high level.

Keywords : The Murdoch Integrated Approach, Asean Content

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในสังคมโลกปัจจุบัน การเรียนรู้ภาษาต่างประเทศมีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันเนื่องจากเป็นเครื่องมือสำคัญในการติดต่อสื่อสาร การศึกษา การแสวงหาความรู้ การประกอบอาชีพความบันเทิง การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่หลากหลายและวิถีทัศน์ของชุมชนโลก นำมาซึ่งมิตรไมตรีและความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ช่วยพัฒนานักเรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นดีขึ้น เข้าใจความแตกต่างของภาษาและวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครองมีเจตคติที่ดีต่อการใช้ภาษาต่างประเทศและใช้ภาษาต่างประเทศเพื่อการสื่อสารได้ รวมทั้งเข้าถึงองค์ความรู้ต่าง ๆ ได้ง่าย กว้างขวางขึ้น และมีวิสัยทัศน์ในการดำเนินชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551 : 1)

ประเทศไทยจะก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ในปี พ.ศ. 2558 นี้ โดยในกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 บัญญัติว่า “The working language of ASEAN shall be English” “ภาษาที่ใช้ในการทำงานของอาเซียน คือ ภาษาอังกฤษ” หมายความว่าประชาชนพลเมืองใน 10 ประเทศอาเซียนจะต้องใช้ภาษาอังกฤษกันมากขึ้น นอกเหนือจากภาษาประจำชาติหรือภาษาประจำถิ่นของแต่ละชาติแต่ละชุมชนเอง เพราะไม่เพียงแต่เจ้าหน้าที่รัฐเท่านั้นที่จะต้องไปมาหาสู่ร่วมประชุมปรึกษาหารือและสื่อสารกัน และไม่เฉพาะนักธุรกิจและคนทำมาค้าขายระหว่างประเทศเท่านั้นที่จะต้องใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารและการติดต่อธุรกิจระหว่างกัน แต่ในเมื่อทุกคนที่อยู่ในอาเซียนล้วนแล้วแต่เป็นพลเมืองของอาเซียนด้วยกันทุกคน และทุกคนจะต้องไปมาหาสู่ เดินทางท่องเที่ยว ทำความรู้จักคุ้นเคยต่อกัน เรียนรู้ซึ่งกันและกัน และที่สำคัญทุกคนจะต้องเดินทางข้ามพรมแดนเพื่อหางานทำและแสวงหาโอกาสที่ดีกว่าให้กับชีวิต ดังนั้นภาษาอังกฤษจึงเป็นเครื่องมืออันดับหนึ่งสำหรับพลเมืองอาเซียน ในการสื่อสารสร้างสัมพันธ์สู่โลกกว้างของภูมิภาคอาเซียน โลกแห่งมิตรไมตรีที่ขยายกว้างไร้พรมแดน โลกแห่งการแข่งขันไร้ขอบเขตภูมิศาสตร์และวัฒนธรรม ภาษาอังกฤษ : ในฐานะภาษาสำคัญของโลก ภาษาอังกฤษปัจจุบันคือภาษานานาชาติ เป็นภาษากลางของโลก ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางของมนุษยชาติ เป็นภาษาที่มนุษย์บนโลกใช้ติดต่อระหว่างกันเป็นหลัก ไม่ว่าแต่ละคนจะใช้ภาษาอะไรเป็นภาษาประจำชาติ เมื่อต้องติดต่อกับคนอื่นที่ต่างภาษาต่างวัฒนธรรมกันทุกคนจำเป็นต้องใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลักอยู่แล้ว ด้วยเหตุนี้ทุกชาติทุกภาษาจึงบรรจุวิชาภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่สองรองลงมาจากภาษาประจำชาติ เป็นแกนหลักของหลักสูตรการศึกษาทุกระดับ ตั้งแต่ปฐมวัยไปจนถึงการศึกษาตลอดชีวิต (สมเกียรติ อ่อนวิมล, 2554 : ออนไลน์)

เมื่อประเทศไทยเป็นอีกหนึ่งสมาชิกที่กำลังจะก้าวสู่ประชาคมอาเซียนในอนาคตอันใกล้ ภาษาอังกฤษยิ่งทวีความสำคัญและความจำเป็นมากขึ้น คงถึงเวลาแล้วที่จะต้องมีการวางแผนและเตรียมพร้อมพัฒนาเด็ก เยาวชน และคนไทยให้มีคุณภาพและมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่สังคมคาดหวัง ครูผู้สอนซึ่งเป็นบุคลากรสำคัญในการถ่ายทอดความรู้เพื่อพัฒนาสังคม ต้องมีการปรับการเรียนเปลี่ยนการสอน ใฝ่ศึกษาเรียนรู้ตลอดเวลา แสวงหาเทคนิควิธีสอนใหม่ๆ เพื่อสร้างบรรยากาศและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย และผู้บริหารต้องให้ความสำคัญพร้อมสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนการสอนในการเสริมสร้างให้ผู้เรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเห็นความสำคัญของภาษาประจำชาติและภาษาต่างประเทศ เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสวงหาความรู้ในสังคมอาเซียนและเวทีโลกต่อไป (ฟาฏินา วงศ์เลขา, 2553 : ออนไลน์)

ดังนั้น จุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่จะให้ได้ผลดีนั้นผู้เรียนต้องมีความสามารถในการฟัง พูด อ่านและเขียน อันเป็นทักษะในการแสดงออกทางภาษา ซึ่งในบรรดาทักษะทั้ง 4 นี้ หากจะเปรียบเทียบความสำคัญแล้ว นับได้ว่าทักษะการอ่านเป็นทักษะที่ได้รับการเน้นและถือว่าเป็นทักษะที่จำเป็นที่สุดสำหรับนักเรียนความสำเร็จในชีวิตการเรียนการศึกษา และการประกอบอาชีพหลายอย่าง ขึ้นอยู่กับการอ่านเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่ง ในชีวิตคนเรานั้นแทบทุกอาชีพและทุกระดับชั้นไม่อาจหลีกเลี่ยงการอ่านได้เลย โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียน นิสิต นักศึกษาจะใช้ชีวิตส่วนใหญ่เพื่อการอ่าน ทั้งนี้เพื่อผลสัมฤทธิ์ในชีวิตการเรียน การศึกษา รวมทั้งเพื่อเป็นผู้ชนะในการแข่งขันเพื่อศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ (เถกิงกิจ แก้วเสน่ห์, 2541 : 1) ซึ่งสอดคล้องกับศิริพร สุธรรมตะ (2541 : 2) ที่กล่าวว่า หากพิจารณาถึงทักษะทั้งสี่ดังกล่าวแล้วนั้นโอกาสที่นักเรียนจะได้ใช้ทักษะการอ่านจะมีมากที่สุดเนื่องจากคนส่วนใหญ่ของประเทศไม่ค่อยมีโอกาสพบปะพูดคุยกับผู้ใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวันมากนัก ทักษะการฟัง การพูด จึงเกิดขึ้นได้ยาก สำหรับทักษะการเขียนนั้นถือว่าเป็นทักษะที่อาศัยความรู้ ความเข้าใจ และมีพื้นฐานมาจากการฟัง พูดอ่าน จึงเป็นทักษะที่มีโอกาสฝึกน้อย ส่วนทักษะการอ่านนั้น มีโอกาสได้ใช้มากกว่าทักษะอื่น เนื่องจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ อันได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร หนังสือ ตำรา ประกาศ ฉลากคำแนะนำการใช้สินค้า และผลิตภัณฑ์ต่างๆ ยังพอมิพบเห็นทั่วไป

มีนักวิชาการทางการศึกษาหลายท่านได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของการอ่านไว้ว่า เช่น ฉวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542 : 3-6) กล่าวว่า การอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาอาชีพ การศึกษาและเป็นหัวใจของการเรียนการ

สอน การอ่านมีความจำเป็นต้องฝึกฝนให้มีความชำนาญ เพื่อจะได้ประสบผลสำเร็จให้เกิดความคิดกว้างขวางและเข้าใจเรื่องที่อ่านอย่างรวดเร็วถูกต้อง การอ่านประจำช่วยลบสมองและความคิดให้เฉียบแหลมในขณะเดียวกันคนที่อ่านหนังสือไม่ได้หรือไม่อ่านจะมีความลำบากมากในการดำรงชีวิตอยู่ในโลกอย่างมีความสุข ถูกเอารัดเอาเปรียบต่าง ๆ นานา การอ่านมีความจำเป็นสำหรับทุกคนและเป็นกุญแจไปสู่ความสำเร็จ และสอดคล้องกับคำกล่าวของสาลี่ รักสุทธิ (2553 : 12) ว่า การอ่านจะช่วยให้ผู้เรียนเรียนได้ดีขึ้นและยังส่งผลต่อทักษะการฟัง การพูด การเขียน อีกทั้งยังช่วยพัฒนาความรู้ ความคิด การแก้ปัญหา การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัวในสังคมได้

จากการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอ่านภาษาอังกฤษ พบว่า นักเรียนไทยส่วนมากยังมีระดับความสามารถในด้านการอ่านภาษาอังกฤษอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่น่าพอใจและการที่นักเรียนส่วนมากยังขาดความสามารถในทักษะการอ่านอยู่นั้น อาจเป็นเพราะยังขาดวิธีการหรือเทคนิคที่เหมาะสมในการที่จะช่วยให้นักเรียนมีประสิทธิภาพในการอ่านเพิ่มขึ้น (สมิตรา อังวัฒนกุล, 2536 : 151) ในการศึกษาของอัจฉรา วงศ์โสธร (2544 : 152-153) พบว่า ความสามารถในการอ่านของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นอยู่ในระดับปานกลางยังต้องปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของเอกรินทร์ สังข์ทอง (2544 : 55) ว่า นักเรียนจำนวนมากประสบปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ใช้เวลาในการอ่านข้อความแต่ละตอนเป็นเวลานานเกินความจำเป็น และพบว่าหลังการสอนแล้ว นักเรียนไม่เข้าใจเนื้อหาในบทที่อ่าน ไม่สามารถจับใจความสำคัญ และไม่สามารถเชื่อมโยงเนื้อหาที่นักเรียนอ่านในบทเรียนได้ ดังนั้นจากการศึกษาวิธีการสอนแบบต่างๆ ที่สามารถนำมาใช้ในการแก้ปัญหการสอนอ่านภาษาอังกฤษได้ ผู้วิจัยพบว่าวิธีการสอนอ่านที่เหมาะสมและสามารถแก้ปัญหาได้ คือ วิธีการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) เพราะเป็นวิธีสอนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด การแก้ปัญหาและดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองตามขั้นตอนที่ครูผู้สอนได้เตรียมไว้ลักษณะสำคัญของการสอนอ่านวิธีนี้คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในแต่ละคาบให้อยู่ในรูปแบบบูรณาการทักษะทางภาษาทั้ง 4 คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน แต่จะมีทักษะหนึ่งที่เป็นจุดเน้นในการสอน ส่วนทักษะอื่นๆ แม้ว่าจะไม่ได้เป็นจุดเน้นก็จะได้รับการพัฒนาไปพร้อมกัน (Murdoch, 1986 : 9 – 15)

การสอนอ่านโดยใช้วิธีแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) ทำให้ความสามารถในการอ่านของนักเรียนเพิ่มขึ้น ดังเช่นงานวิจัยของจรัญ รัตนศิลา (2539 : 121) พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ได้รับการสอนโดยวิธีบูรณาการของเมอร์ต็อค มีความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีสอนตามคู่มือครู เช่นเดียวกับงานวิจัยของรจนา ชาญวิชิต (2547 : 46) พบว่า การใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และการใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาอังกฤษในระดับดีมาก ด้านความรับผิดชอบ ช่วยเหลือกลุ่มทำงานจนประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม การหาความหมายของคำศัพท์ที่กำหนดให้จากพจนานุกรมได้และการปฏิบัติกิจกรรมได้รวดเร็ว ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของอุษพร บลพิบูลย์ (2550 : 75) พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีการสอนอ่านโดยวิธีการสอนแบบ มีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเฉลี่ยร้อยละ 55 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่โรงเรียนกำหนดคือร้อยละ 75 ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอนนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้อ่านออกได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้น จึงได้วิเคราะห์สภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษของนักเรียน พบว่า ปัญหาในการอ่านภาษาอังกฤษไม่ถูกต้องหรือไม่ได้นั้น มีสาเหตุมาจากหลายสาเหตุ เช่น นักเรียนไม่มีพื้นฐานการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ ไม่เห็นคุณค่าในการฝึกทักษะการอ่าน ไม่มีความกระตือรือร้นและรักการอ่าน ขาดความพร้อมในการเรียน ครูผู้สอนใช้สื่อการเรียนการสอนน้อย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไม่หลากหลาย ไม่ใช่

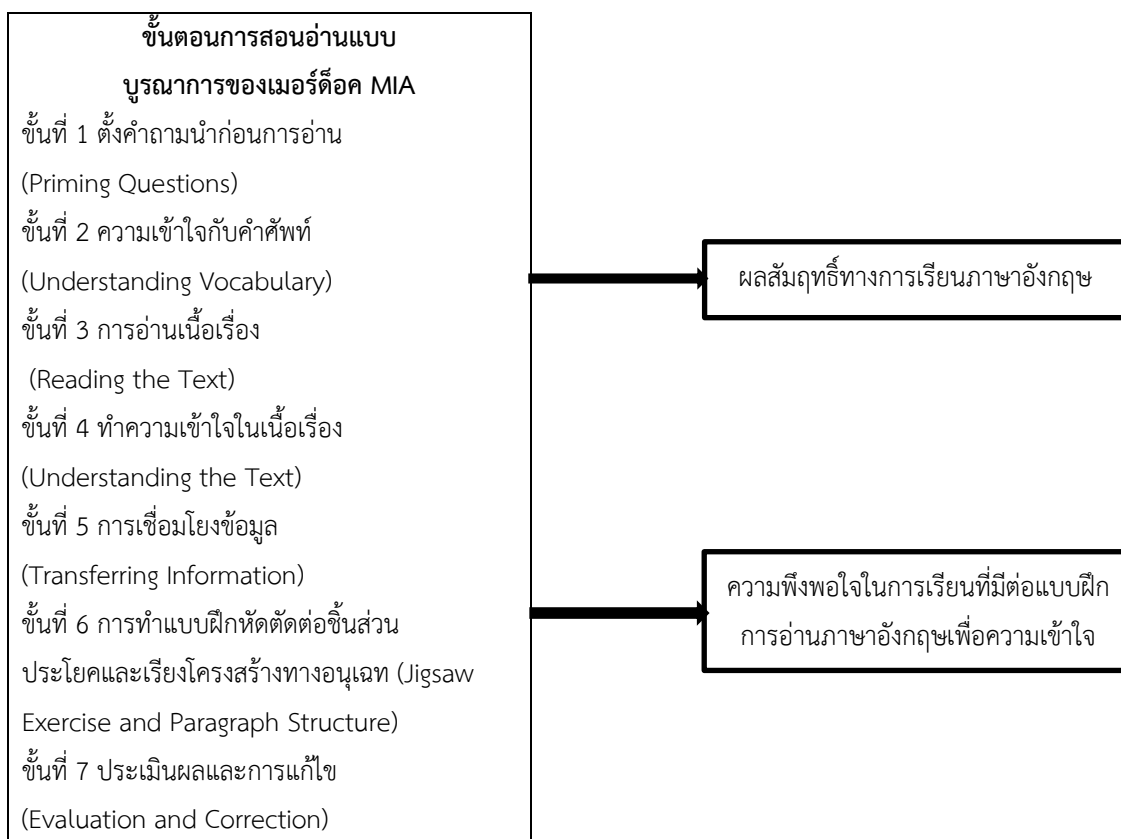
นักเรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ครอบคลุมแตกแยก ฐานะทางบ้านยากจน และที่สำคัญนักเรียนไม่ได้ฝึกปฏิบัติทักษะทางภาษาอย่างจริงจัง ทำให้นักเรียนไม่เกิดทักษะทางภาษา

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ดีค (MIA) โดยเน้นเนื้อหาอาเซียน เพราะเป็นวิธีที่เน้นการพัฒนากระบวนการคิด การแก้ปัญหา เป็นการผสมผสานทักษะต่างๆ เข้าด้วยกัน และพัฒนาประสบการณ์ของผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้ ตั้งแต่ต้นตัวตลอดเวลาซึ่งสอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่กำหนดว่า การสอนต้องผ่านกระบวนการคิดและการแก้ปัญหาเป็น ดังนั้นจึงได้นำวิธีการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ดีค (MIA) มาใช้ในการทดลองกับนักเรียนเพื่อพัฒนาการอ่านภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาภาษาอังกฤษให้มีคุณภาพสูงขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ดีค โดยเน้นเนื้อหาอาเซียนที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ดีคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ก่อนและหลังด้วยการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเน้นเนื้อหาอาเซียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ดีค โดยเน้นเนื้อหาอาเซียน

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐานงานวิจัย

1. แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค โดยเน้นเนื้อหาอาเซียนที่ผู้ศึกษาพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 75/75
2. ความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ต็อคของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย หลังจากใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค โดยเน้นเนื้อหาอาเซียน สูงกว่าก่อนได้รับการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) เน้นเนื้อหาอาเซียน
3. นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย มีความพึงพอใจต่อแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA) โดยเน้นเนื้อหาอาเซียนอยู่ในระดับมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 10 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 12 ห้องเรียน จำนวน 505 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาครสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเขต 10 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 50 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) โดยการจับสลากห้องเรียน ได้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 จำนวน 50 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค (MIA)
2. ตัวแปรตาม ได้แก่
 - 2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ
 - 2.2 ความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหาที่พัฒนาขึ้นตามหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง อาเซียน มี 6 หน่วยการเรียนรู้ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เรื่อง ASEAN Countries	2. เรื่อง Famous places in asean
3. เรื่อง National Costumes of asean member states	4. เรื่อง National dishes of asean
5. เรื่อง National festival of asean	6. เรื่อง National flower of asean

ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 เรื่อง อาเซียน จำนวน 6 แผนหรือ 6 เรื่องๆ ละ 3 ชั่วโมง รวม 18 ชั่วโมง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ มีดังนี้

1. แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นให้ครอบคลุมเนื้อหา จำนวน 6 แผนหรือ 6 เรื่องๆ ละ 3 ชั่วโมง ดังนี้

1. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ASEAN Countries
2. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง Famous places in asean
3. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง National Costumes of asean member states
4. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง National dishes of asean
5. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง National festival of asean
6. แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง National flower of asean countries

2. แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ เป็นแบบทดสอบแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple choices) มี 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ

3. แบบประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ จำนวน 9 ข้อ
4. แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อความเหมาะสมของแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 10 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ หลักการ จุดมุ่งหมาย สาระสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด สาระการเรียนรู้ และ สาระแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ)

- 1.2 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) เกี่ยวกับโครงสร้างเวลาเรียน โครงสร้างหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คำอธิบายรายวิชา และศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับเรื่องการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจเพื่อเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้

- 1.3 ศึกษาแนวทางในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค

- 1.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้เกี่ยวกับการอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ต็อคและจัดทำคู่มือประกอบการใช้แบบฝึก

- 1.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้และคู่มือประกอบการใช้แบบฝึกที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบส่วนประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ ความสอดคล้องของสาระสำคัญ มาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้ แหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และเพื่อให้สอดคล้องเหมาะสมกับสภาพจริงของนักเรียน

- 1.6 นำแผนการจัดการเรียนรู้คู่มือประกอบการใช้แบบฝึกมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

- 1.7 ได้แผนการจัดการเรียนรู้ฉบับสมบูรณ์และคู่มือประกอบการใช้แบบฝึกเพื่อนำไปทดลองใช้กับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 50 คน

- 1.8 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องทางภาษาแล้วไปหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ 75/75 ซึ่งดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

- 1.8.1 ขึ้นทดลองกับนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual tryout) ทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นนักเรียนเก่ง 1 คน ปานกลาง 1 คน และอ่อน 1 คน รวมเป็นนักเรียน จำนวน 3 คน จากนั้นให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียน (Pretest) จำนวน 40 ข้อ และให้นักเรียนทำแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษ

เพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ตือควันละ 1 เรื่อง จนครบทุกเรื่อง แบบทดสอบแต่ละเรื่องจะมีคะแนนเต็มเรื่องละ 10 คะแนน รวม 60 คะแนน จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน (Posttest) เป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันที่ใช้ในขั้นทดสอบก่อนเรียน

จากนั้นนำคะแนนมาหาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึก โดยได้ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 คือ 77.22/76.67 ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อหาประสิทธิภาพในขั้นทดลองกับนักเรียนเป็นรายบุคคล (Individual tryout) จากนั้นทำการแก้ไข ปรับปรุงให้มีความถูกต้องชัดเจนมากขึ้นและนำไปทดลองใช้ในขั้นต่อไป

1.8.2 ขั้นทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็ก (Small Group tryout) ทดลองใช้กับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ที่ไม่ใช่อีกกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนเก่ง 3 คน ปานกลาง 3 คน และอ่อน 3 คน รวมเป็นนักเรียน จำนวน 9 คน จากนั้นให้นักเรียนทดสอบก่อนเรียน โดยให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนเรียน (Pretest) จำนวน 40 ข้อ และให้นักเรียนทำแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ตือควันละ 1 เรื่อง จนครบทุกเรื่อง แบบทดสอบแต่ละเรื่องจะมีคะแนนเต็มเรื่องละ 10 คะแนน รวม 60 คะแนน จากนั้นให้นักเรียนทำแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังเรียน (Posttest) เป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกันที่ใช้ในขั้นทดสอบก่อนเรียน

จากนั้นนำคะแนนมาหาค่าประสิทธิภาพของแบบฝึก โดยได้ค่าประสิทธิภาพ E1/E2 คือ 78.52/77.22 ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ 75/75 ที่ผู้วิจัยกำหนดขึ้นเพื่อหาประสิทธิภาพในขั้นทดลองกับนักเรียนกลุ่มเล็ก (Small Group tryout) จากนั้นทำการแก้ไข ปรับปรุงให้มีความถูกต้องชัดเจนมากขึ้นและนำไปทดลองใช้ในกลุ่มตัวอย่างภาคสนามต่อไป

1.8.3 ขั้นทดลองกับนักเรียนกลุ่มภาคสนาม (Field tryout) ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ผลการตรวจสอบ พบว่า แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.94/78.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งเอาไว้ จากนั้นผู้วิจัยจึงนำไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 50 คน ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างต่อไป ดังปรากฏผลในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย (ทดลองภาคสนาม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 30 คน)

ที่	แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษ เรื่อง	ค่าประสิทธิภาพ ของกระบวนการ E1	ค่าประสิทธิภาพ ของผลลัพธ์ E2
1	ASEAN Countries	79.00	78.25
2	Famous places in asean	77.67	
3	National Costumes of asean member states	81.33	
4	National dishes of asean	80.67	
5	National festival of asean	78.67	
6	National flower of asean	82.33	
รวม	แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษ	79.94	78.25

จากตารางที่ 1 พบว่า ประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 79.94/78.25 ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการในแต่ละเรื่อง ได้แก่ เรื่อง ASEAN Countries มีประสิทธิภาพเท่ากับ 79.00, เรื่อง Famous places in asean มีประสิทธิภาพเท่ากับ 77.67, เรื่อง National Costumes of asean member states มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.33, เรื่อง National dishes of asean มีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.67, เรื่อง National festival of asean มีประสิทธิภาพเท่ากับ 78.67, เรื่อง National flower of asean มีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.33

1.8.4 ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยใช้นักเรียนกลุ่มนี้เป็นกลุ่มทดลองหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

2. การสร้างและการหาคุณภาพแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นแบบทดสอบก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษ แบบทดสอบนี้เป็นแบบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple choices) มี 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ (คัดเลือกจาก 45 ข้อ) ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาขั้นตอน ดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย โดยศึกษาสาระการเรียนรู้ มาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และคำอธิบายรายวิชาภาษาอังกฤษ จุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ

2.2 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาคำดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบกับจุดประสงค์การเรียนรู้ (Index of Item Objective Congruence : IOC) คัดเลือกแบบทดสอบวัดข้อที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่าหรือเท่ากับ 0.50 ขึ้นไป พบว่า แบบทดสอบ จำนวน 45 ข้อ มีค่าดัชนีความสอดคล้องมากกว่า 0.50 ขึ้นไป และปรับปรุงแก้ไขความถูกต้องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

2.3 นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้น จำนวน 45 ข้อ ไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 คน เพื่อหาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) โดยให้คะแนนข้อที่ตอบถูกให้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน

2.4 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.34-0.74 และค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.27-0.78 ได้แบบทดสอบ จำนวน 40 ข้อ แบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ 0.94

2.5 นำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 50 คน

3. แบบประเมินความเหมาะสมของแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เกี่ยวกับความเหมาะสมของแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษว่ามีความเหมาะสมในการพัฒนาความสามารถการอ่านภาษาอังกฤษให้เกิดขึ้นกับนักเรียนหรือไม่ พร้อมสอบถามความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งแปลงเป็นคะแนน ดังนี้

คะแนนเท่ากับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเท่ากับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

คะแนนเท่ากับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเท่ากับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

คะแนนเท่ากับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

จากนั้นทำการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยคะแนนความเหมาะสมของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมดและนำมาแปลความหมายตามเกณฑ์ ดังนี้ (บุญใจ ศรีสถิตยรรณกร, 2555 : 94)

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50 - 4.49 หมายถึง ความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50 - 3.49 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50 - 2.49 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00 - 1.49 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

4. การสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนหลังการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

4.1 ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจ และสร้างแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนให้มีรายการครอบคลุม ด้านจุดประสงค์การเรียนรู้ ด้านเนื้อหา และด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

4.2 นำแบบสอบถามความพึงพอใจที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว จำนวน 10 ข้อ ไปเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC และปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามคำแนะนำตามผู้เชี่ยวชาญ

4.3 นำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทดลองใช้กับนักเรียนกลุ่มภาคสนาม จำนวน 30 คน เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.84

4.4 จากนั้นนำแบบสอบถามความพึงพอใจไปทดลองใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 กลุ่มเดียวกับกลุ่มหาประสิทธิภาพกลุ่มใหญ่ จำนวน 50 คน เพื่อหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ต่อไป

4.5 กำหนดเกณฑ์แบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียน แบบสอบถามมีจำนวน 10 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีรายละเอียด ดังนี้

คะแนนเท่ากับ 5 หมายถึง มีความพึงพอใจมากที่สุด

คะแนนเท่ากับ 4 หมายถึง มีความพึงพอใจมาก

คะแนนเท่ากับ 3 หมายถึง มีความพึงพอใจปานกลาง

คะแนนเท่ากับ 2 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อย

คะแนนเท่ากับ 1 หมายถึง มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

4.6 นำแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนไปใช้จริงกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 จำนวน 50 คน นำคะแนนที่ได้จากแบบสอบถามความพึงพอใจของนักเรียนมาหาค่าเฉลี่ย โดยมีการแปลความหมายจากข้อมูลที่ได้ตามเกณฑ์ของ (บุญใจ ศรีสถิตยัณรากร, 2555 : 94)

ค่าเฉลี่ยคะแนน 4.50 - 5.00 หมายถึง ความพึงพอใจมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยคะแนน 3.50 - 4.49 หมายถึง ความพึงพอใจมาก

ค่าเฉลี่ยคะแนน 2.50 - 3.49 หมายถึง ความพึงพอใจปานกลาง

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.50 - 2.49 หมายถึง ความพึงพอใจน้อย

ค่าเฉลี่ยคะแนน 1.00 - 1.49 หมายถึง ความพึงพอใจน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ทดสอบก่อนเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3/8 แล้วบันทึกผลการทดสอบของนักเรียนแต่ละคนไว้เพื่อนำคะแนนไปวิเคราะห์

2. ดำเนินทดลองโดยสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียน จำนวน 50 คน จำนวน 6 แผน เป็นเวลา 18 ชั่วโมง และให้นักเรียนทำแบบทดสอบท้ายแผน แผนละ 10 ข้อ จำนวน 6 แผน และตรวจให้คะแนน รวมคะแนนทั้งหมด 60 คะแนน เพื่อนำไปวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่าน 75/75

3. ทดสอบหลังเรียนด้วยแบบทดสอบวัดความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 3/8 โดยใช้แบบทดสอบฉบับเดิม จากนั้นนำคะแนนไปคำนวณหาประสิทธิภาพของสื่อและเปรียบเทียบ ความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ

4. ให้นักเรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกการอ่าน จำนวน 10 ข้อ และตรวจให้คะแนนเพื่อ นำไปวิเคราะห์หาค่าระดับความคิดเห็นของแบบฝึกต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยเน้นเนื้อหาอาเซียนโดยการ หา E1/E2

2. เปรียบเทียบความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจก่อนและหลังการใช้แบบฝึกการอ่านเพื่อ ความเข้าใจโดยเน้นเนื้อหาอาเซียน โดยใช้ t - test for Dependent และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์

3. วิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ ทั้งราย ข้อและรายฉบับ จำนวน 10 ข้อ โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

1. แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ดีอค มีประสิทธิภาพโดยรวมเท่ากับ 80.60/79.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งเอาไว้ 75/75

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของ เมอร์ดีอค สูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

3. นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.45 โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

1. แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ดีอค มีประสิทธิภาพโดย รวมเท่ากับ 80.60/79.30 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพที่ตั้งเอาไว้ 75/75 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอารีย์ วาสน์อำนวนย (2545 : 120) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า จากผลการหาประสิทธิภาพของของแบบฝึกภาคสนาม จำนวน 4 เรื่อง มี ค่าเท่ากับ 85.70/86.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 75/75 และตรงกับงานวิจัยของยุพาพิน ช่วยวัฒนะ (2556 : ออนไลน์) ได้พัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาประชาคมอาเซียน ในรายวิชาภาษาอังกฤษ อ่าน-เขียน (อ 32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนบุรี อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัย พบว่า แบบฝึกทักษะภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาอาเซียนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 90.15/86.94 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉริยา หนองห้าง (2558 : ออนไลน์) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจโดยใช้หนังสือเพิ่มเติม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า ประสิทธิภาพหนังสือ อ่านเพิ่มเติม กลุ่มสาระการเรียนรู้ต่างประเทศ มีประสิทธิภาพ 90.12/82.16 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สาเหตุที่ ประสิทธิภาพโดยรวมสูงกว่าเกณฑ์ เนื่องมาจากว่า ผู้วิจัยได้นำแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ทางจิตวิทยา และหลักการการ

ออกแบบการเรียนการสอน เช่น การวิเคราะห์ การพัฒนา และการประเมินผล เป็นต้น มาใช้สร้างพัฒนาแบบฝึกการอ่าน สอดคล้องกับอารี บัวคุ้มภัย (2540 : 21-22) กล่าวว่า การสร้างแบบฝึกควรยึดหลักจิตวิทยาการเรียนรู้และพัฒนาการของนักเรียนในแต่ละวัย ต้องมีความยากง่ายเหมาะสมกับวัยและระดับชั้นของนักเรียนและเรียงลำดับจากง่ายไปหายาก ต้องมีรูปแบบที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้กว้างขวาง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และไม่ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ต้องมีรูปภาพประกอบเพื่อดึงดูดความสนใจของนักเรียน และยังสอดคล้องกับหลักการของออกแบบการเรียนการสอนของกาญจนา คุณารักษ์ (2539 : 11) กล่าวถึงการออกแบบการเรียนการสอนต้องประกอบด้วย วิเคราะห์ (Analysis) ซึ่งเป็นกระบวนการระบุว่าจะรู้หรือสิ่งที่ต้องเรียน การออกแบบ (Design) ซึ่งเป็นกระบวนการของการระบุว่าจะเรียนอะไร การพัฒนา (Development) เป็นกระบวนการของการจัดการและผลิตวัสดุอุปกรณ์ การนำไปใช้ (Implementation) เป็นกระบวนการการกำหนดโครงการในบริบทของโลกแห่งความเป็นจริง และการประเมินผล (Evaluation) เป็นกระบวนการของการตัดสินตกลงใจต่อความเพียงพอของการเรียนการสอน

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจแบบบูรณาการของเมอร์ต็อก สูงกว่าก่อนการใช้แบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ด้วยการนำวิธีการสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนนั้น โดยเน้นการฝึกทักษะต่างๆ ควบคู่กันตลอดเวลา คือ ทักษะฟัง พูด อ่าน และเขียน การสอนแต่ละครั้งมีลำดับขั้นตอนประกอบด้วย การถามนำก่อนการอ่าน การทำความเข้าใจคำศัพท์ การอ่านเนื้อเรื่อง ทำความเข้าใจเรื่อง การถ่ายโอนข้อมูลในรูปแบบอื่น การทำแบบฝึกหัดต่อขึ้นส่วนประโยคและเรียงโครงสร้างอนุเจต และการประเมินผลและการแก้ไขจนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจรัญ รัตนศิลา (2539 : 121) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษ และความสนใจในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีการบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ที่ใช้สื่อการสอนแบบบรรณฐาน (Genre) และวิธีการสอนอ่านตามคู่มือครู ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนการสอนโดยวิธีการบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ที่ใช้สื่อการสอนแบบบรรณฐาน และวิธีการสอนอ่านตามคู่มือครู แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยคะแนนเฉลี่ยความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของ นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีการบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ที่ใช้สื่อการสอนแบบบรรณฐานสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีการสอนอ่านตามคู่มือครู และรจนา ชาญวิจิต (2547 : 46) ได้ศึกษาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยวิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) พบว่า การใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษหลังการทดลอง เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และการใช้วิธีสอนอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ต็อกซ์ (MIA) ช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านการอ่านภาษาอังกฤษในระดับดีมาก ด้านความรับผิดชอบ ช่วยเหลือกลุ่มทำงานจนประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรม การหาความหมายของคำศัพท์ที่กำหนดให้จากพจนานุกรมได้และการปฏิบัติกิจกรรมได้รวดเร็ว ทำงานเสร็จตามเวลาที่กำหนด ตลอดจนสอดคล้องกับงานวิจัยของอุษุพร บถพิบูลย์ (2550 : 75) ได้ศึกษาผลของวิธีการสอนแบบ MIA ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและพฤติกรรมในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเดชะปัตตานานุกูล จังหวัดปัตตานี พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีการสอนแบบ MIA มีความสามารถในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีการสอนแบบ MIA มีพฤติกรรมในการเรียนก่อนและหลังการทดลองแตกต่างกัน

3. นักเรียนมีระดับความพึงพอใจต่อแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) เท่ากับ 3.90 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เท่ากับ 0.45 โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจในระดับมาก เนื่องจากแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษ มีการสร้างถูกต้องตามขั้นตอน มีประสิทธิภาพตรงตามเกณฑ์ที่กำหนด และสภาพการจัดการ

เรียนการสอนแบบเมอร์ต็อค เน้นกิจกรรมกระบวนกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทุกคนมีโอกาสคิด แสดงความคิดเห็น มีการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างกันทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจและเกิดความพึงพอใจในการเรียน สอดคล้องกับศุภสิริ โสมเกตุ (2544 : 53) กล่าวว่า การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนความพึงพอใจเป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมาย หรือที่ต้องปฏิบัติให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ ครูผู้สอนจึงต้องคำนึงถึงความพึงพอใจในการเรียนรู้ของผู้เรียน การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนรู้หรือการปฏิบัติงานมีแนวคิดพื้นฐานที่ต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา สินธุโคตร (2543 : 78) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ได้รับการสอนอ่านโดยวิธีการบูรณาการของเมอร์ต็อคกับการสอนตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่านักเรียนส่วนใหญ่พึงพอใจกับวิธีการอ่านแบบบูรณาการของเมอร์ต็อค และสอดคล้องกับงานวิจัยของชวลา สมถวิล (2551 : 112) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความพึงพอใจต่อวิธีสอนอ่านแบบ MIA และ SQ3R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต่อวิธีสอนอ่านแบบ MIA อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ก่อนการจัดทำแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ควรศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สื่อประกอบการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล หลักในการจัดทำแบบฝึกตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ จะทำให้ได้แบบฝึกที่มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักสูตร เหมาะสมกับวัยและความต้องการของผู้เรียนด้วย

2. ผู้สอนควรเรียงลำดับเนื้อหาในแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษให้เหมาะสม เพื่อที่จะทำให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

3. กิจกรรมในแบบฝึกการอ่านภาษาอังกฤษควรให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษาอังกฤษที่เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทดลองกับนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อจะได้สรุปว่าวิธีการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อคจะได้ผลดีกับนักเรียนในระดับชั้นใด

2. ควรนำวิธีการสอนแบบบูรณาการของเมอร์ต็อคมาใช้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ทางด้านภาษาอื่นๆ เช่น ภาษาไทย ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- กาญจนา คุณารักษ์. (2539). การออกแบบการเรียนการสอน. นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- จรัญ รัตนศิลา. (2539). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยวิธี MIA และวิธีการสอนตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ฉวีวรรณ คูหาภินันท์. (2542). เทคนิคการอ่าน. กรุงเทพฯ : ศิลปาบรรณาการ.
- ชวลา สมถวิล. (2551). การเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษและความพึงพอใจต่อวิธีสอนอ่านแบบ MIA และ SQ3R ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เถกิงกิจ แก้วเสนห์. (2541). ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการอ่าน. นครปฐม : คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์

สถาบันราชภัฏนครปฐม.

บุญใจ ศรีสถิตย่นรากร. (2555). การพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย : คุณสมบัตินักวัดเชิงจิตวิทยา.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

พลาภินา วงศ์เลขา. (2553). พัฒนารายวิชาภาษาอังกฤษ เตรียมเด็กไทยสู่อาเซียนและเวทีโลก. [Online]. Available :

<http://social.obec.go.th/node/89>. [2559, กุมภาพันธ์ 29].

ยุพาพิน ช่วยพัฒน. (2556). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านภาษาอังกฤษที่เน้นเนื้อหาประชาอาเซียนใน

รายวิชาภาษาอังกฤษอ่าน-เขียน (อ 32202) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนรัตนบุรี

อำเภอรัตนบุรี จังหวัดสุรินทร์. [Online]. Available : http://www.kroobannok.com/boardview.php?bid=102424&bcid_id=16. [2559, กุมภาพันธ์ 29].

รจนา ชาลวิจิตร. (2547). การพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

โดยวิธีสอนแบบบูรณาการของเมอร์ดอกซ์ MIA. สารนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิริพร สุธรรมเทศ. (2541). การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถทางการอ่านภาษาอังกฤษเชิงวิเคราะห์และความ

มีวินัยในตนเองในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ที่ได้รับการสอนแบบมุ่ง

ประสบการณ์ภาษากับการสอนตามคู่มือครู. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศุภสิริ โสมานะ. (2544). การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนและความพึงพอใจในการเรียนภาษาอังกฤษของ

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ระหว่างการเรียนรู้โดยใช้โครงงานกับการเรียนรู้ตามคู่มือครู.

วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สมเกียรติ อ่อนนิมล. (2554). บันทึกอาเซียน | ASEAN DIARY : การใช้ภาษาอังกฤษและภาษาอื่นในภูมิภาค

กับอนาคตของไทยในอาเซียน. [Online]. Available : <https://blog.eduzones.com/wigi/81880>.

[2559, กุมภาพันธ์ 29].

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกน

กลางกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช

2551. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.

สำลี รักสุทธี. (2553). คู่มือแก้ปัญหาการสอน การอ่าน และการเขียนให้ได้ผลดี. กรุงเทพฯ : พัฒนาศึกษา.

สมิตรา อังวัฒนกุล. (2536). แนวคิดและเทคนิควิธีสอนภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัจฉรา วงศ์โสธร. (2544). การทดสอบและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพฯ :

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัจฉรา สันธโคตร. (2543). การเปรียบเทียบความเข้าใจการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ที่ได้รับการสอนโดยวิธี MIA กับวิธีสอนตามคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหา บัณฑิตบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

อัจฉริยา หนองห้าง. (2558). รายงานการประชุมวิชาการและนำเสนอผลการวิจัย ระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 6

กลุ่มระดับชาติด้านการศึกษา เรื่อง การพัฒนาทักษะการอ่านภาษาอังกฤษเพื่อความเข้าใจโดยใช้หนังสือ

อ่านเพิ่มเติมสำหรับหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. [Online]. Available :

<http://journalgrad.ssru.ac.th/index.php/5-03/article/view/222/165>. [2559, กุมภาพันธ์ 29].

อารี บัวคุ้มภัย. (2540). การสร้างแบบฝึกเพื่อเสริมทักษะการใช้ถ้อยคำในงานเขียนร้อยแก้วสำหรับนักเรียนชั้น

- มัธยมศึกษาปีที่ 5.** วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
อารีย์ วาสน์อำนวย. (2545). การพัฒนาแบบฝึกเสริมทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจตามแนวการสอนภาษาอังกฤษ
เพื่อการสื่อสาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- อุซุพร บถพิบูลย์. (2550). ผลของวิธีการสอนแบบ MIA ที่มีต่อความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษและพฤติกรรม
ในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนเดชะปัตตนิยานุกูล จังหวัด
ปัตตานี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- เอกรินทร์ สังข์ทอง. (2544, กันยายน). การสอนอ่านเพื่อพัฒนาความเข้าใจโดยใช้กลวิธีตั้งคำถามผู้เขียน.
วารสารวิชาการ, 9 (4), 55-61.
- Murdoch, George S. (1986). A More Integrated Approach to the Teaching of Reading.
English Teaching Forum, 34 (1), 9-15.

**การศึกษาการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา
กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ**
**THE STUDY OF TEACHERS' PERFORMANCE IN GENERAL BUDDHIST
SCRIPTURE SCHOOL GROUP 3, UNDER DEPARTMENT OF BUDDHIST
STUDENT, NATIONAL OFFICE OF BUDDHISM**

พระมหาไพจิตร สาธอง¹, พระมหาไกรวรรณ ชินทศโต², และจำรูญ พริกบุญจันทร์³

(Received : July 4, 2019 ; Revised : August 9, 2019 ; Accepted : September 22, 2019)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ 2) เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 จำนวน 21 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล 160 รูป/คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่า t และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ มีการปฏิบัติงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้านโดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการปฏิบัติงานทั่วไป ด้านการปกครองชั้นเรียนและด้านการเรียนการสอน
2. ผลการเปรียบเทียบการปฏิบัติงานครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ พบว่า ครูมีสถานภาพแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานด้านการบริหารทั่วไป การอบรมด้านคุณธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่มีความแตกต่างกันด้านอายุ การศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนา ระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอนแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน
3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 ดังนี้ โรงเรียนควรจัดทำคู่มือการใช้หลักสูตร จัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับเนื้อหา และเวลาเรียนของนักเรียน จัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้อบรมและพัฒนาการใช้สื่อวัตกรรมการสอน จัดสภาพห้องเรียนที่สะอาด สนับสนุนทุนด้านการศึกษาต่อในระดับสูง ส่งเสริมให้มีการปฏิบัติกิจของสงฆ์ ส่งเสริมและเผยแผ่หลักธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาแก่ชุมชน

คำสำคัญ : การปฏิบัติงานของครูสอน, สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

¹นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

³อาจารย์ประจำสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

Abstract

The objectives of this research were : to study the teachers' performances in the Group 3 of the General Educational School of Buddhist Study, 2) to compare the teachers' performances in those schools classified by status, age Buddhist education, the level of general education and experience and 3) to find suggestions and recommendations proposed by those school teachers. The samples were 160 teachers, both monks and lay persons, of 21 general educational schools of Buddhist study as mentioned. The sampling group was selected through the simple random sampling method. The instrument implemented in the study was the five-rating scale questionnaire. The data were analyzed by the computer program and the statistics used were Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation, t-test (One-way ANOVA).

The research finding were as follows :

1. The teachers' performances were, in an overall aspect, found to be at a 'MUCH' level. Ranking from the top down to the bottom of the scale, the aspect that stood at the apex was that of general performance, followed by those of class control and learning and teaching, respectively.
2. The comparison of the teachers' performances in those schools, classified by status, was found to show a statistically significant difference of .05 in the aspects of general performance and morality training, but no statistically significant difference was found in the case of comparison classified by age, Buddhist education, general education, and teaching experience.
3. The suggestions about teachers' performances in the Group 3 included the following : The Curriculum Handbook should be published and provided to the persons concerned and the drawing of curriculum should suitably reflect the contents and time. Teaching media and devices should be equipped sufficiently. Teaching competency should be promoted in terms of teaching development and innovation. Classroom atmosphere should be improved. Scholarships for higher study should be provided. There should be the promotion of monastic activities and propagation of the Buddha's teachings in the community where the school is situated.

Keywords : Teachers' Performances, National Office of Buddhism

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จัดการเรียนการสอนภายใต้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2514 และระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา พ.ศ. 2535 มีวัตถุประสงค์เพื่อให้นักศึกษาในโรงเรียนเป็นประโยชน์ต่อศาสนจักรและอาณาจักร กล่าวคือ ทางฝ่ายศาสนจักรเป็นศาสนทายาทที่ดี มีความรู้ ความเข้าใจในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาอย่างแท้จริง ประพฤติดี ปฏิบัติชอบและดำรงอยู่ในสมณธรรมสมควรแก่ภาวะ สามารถดำรงและสืบทอดพระพุทธศาสนาให้เจริญต่อไป หากพระภิกษุ สามเณรลาสิกขาไปแล้วสามารถเข้าศึกษาต่อในสถานศึกษาของรัฐ เข้ารับราชการสร้างประโยชน์ให้ก้าวหน้าแก่ตนและบ้านเมืองสืบไป (ศิริกาญจนา อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2545 : 2) ปัจจุบันจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2 ระดับ คือ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติได้ประกาศใช้ระเบียบสำนักงาน

พระพุทธศาสนาแห่งชาติว่าด้วย โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 5 มิถุนายน พ.ศ. 2546 เป็นต้นมา

การศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ได้รับการยอมรับและมีบทบาทมาก ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาของชาติ ตอบสนองนโยบายการศึกษาขั้นพื้นฐานของปวงชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้สูงขึ้น การศึกษาของชาติจะดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับคุณภาพของการศึกษา คุณภาพของการศึกษาขึ้นอยู่กับคุณภาพของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนขึ้นอยู่กับบุคลากรในโรงเรียน ซึ่งหมายถึง ผู้บริหารและครูเป็นหลัก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ครูนับว่ามีความสำคัญที่สุด เพราะเป็นผู้ใกล้ชิดและรับผิดชอบต่อการเรียนการสอนนักเรียนโดยตรง งานของครูเป็นงานที่ยากยิ่งเพราะเป็นงานที่ต้องทำกับคน งานของครูจะประสบผลสำเร็จเมื่อครูสามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของบุคคลได้ (ประพนธ์ จัยสิน, 2549 : 18) แต่ปัญหาในการปฏิบัติงานของครูเมื่อเข้าสู่วิชาชีพครูแล้วคือ ครูมีภาระงานมากเกินไป นอกจากภาระงานด้านการสอนแล้ว ยังมีภาระอื่นๆ เช่น งานธุรการของสถานศึกษา งานมอบหมายและงานร้องขอของหน่วยงานต่างๆ และจากรายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านการเรียนการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูมีปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านการเรียนการสอน ครูไม่ได้รับสวัสดิการที่เพียงพอ ค่าตอบแทนไม่คงที่ ครูไม่มีความมั่นคงในอาชีพขาดห้องปฏิบัติการสำหรับใช้กิจกรรมการเรียนการสอนเฉพาะวิชา ครูขาดทักษะในการทำวิทยานิพนธ์ในชั้นเรียน ทำให้ไม่สามารถทำวิทยานิพนธ์ในชั้นเรียนได้ (พระมหาพิชิตชัย สีหนาม, 2549 : 114-121) ปัญหาการจัดการเรียนการสอน ด้านสื่อการเรียนการสอน ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน และด้านวัดผลประเมินผล ขาดห้องปฏิบัติการสำหรับใช้กิจกรรมการเรียนการสอนเฉพาะวิชา ขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อการเรียนการสอน และสื่อวัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ สถานที่จัดเก็บสื่อการสอนที่เป็นสัดส่วน โรงเรียนไม่มีเจ้าหน้าที่อำนวยความสะดวกในการติดตั้งอุปกรณ์ การใช้สื่อการสอนครูไม่ได้รับการนิเทศความรู้ด้านกระบวนการผลิต สื่อการเรียนการสอน และขาดความรู้ทักษะด้านเทคนิคการผลิตสื่อที่มีประสิทธิภาพ ขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะในการจัดทำแผนการสอน ขาดการวางแผนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนขาดความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ดำเนินการวัดผลและประเมินผลให้เป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการจัดการเรียนรู้ ส่งผลให้การปฏิบัติงานของครูมีปัญหา (พระมหาไพโรจน์ นวลสำลี, 2546 : 147-148) การปฏิบัติงานอยู่ในระยะการเริ่มต้นและการปรับตัว ครูผู้สอนมีภาระนอกเหนือจากการสอนและต้องสอนหลายคาบ ทำให้ไม่มีเวลาในการศึกษา ค้นคว้า ย่อมมีปัญหาเกิดขึ้น (วิภาดา สายประเสริฐ, 2552 : 115-120) ปัญหาด้านเงินเดือนและสวัสดิการ เนื่องจากครูส่วนใหญ่ได้รับเงินเดือนไม่เต็มตามวุฒิการศึกษา ไม่มีเงินเดือนพอที่จะเก็บออม รวมถึงความไม่สะดวกในการเบิกจ่ายเงินเดือน ซึ่งมักจะล่าช้า ทำให้ส่งผลกระทบต่อภาระดำรงชีพ ในกรณีครูหรือบุคคลในครอบครัวเจ็บป่วยก็ไม่สามารถรับสวัสดิการและสิทธิการรักษาพยาบาลต่างๆ เหมือนครูที่สอนโรงเรียนของรัฐ และสถานภาพของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ยังไม่ชัดเจนว่าเป็นลูกจ้างวัด ของรัฐหรือของเอกชน ทำให้ครูขาดขวัญและกำลังใจการปฏิบัติงาน (พระมหาวิวัฒน์ พวงนิม, 2551 : 121-139)

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญและความจำเป็นในการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา และปัญหาต่างๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม และนำไปวางแผนกำหนดนโยบายการบริหารจัดการศึกษาต่อไป

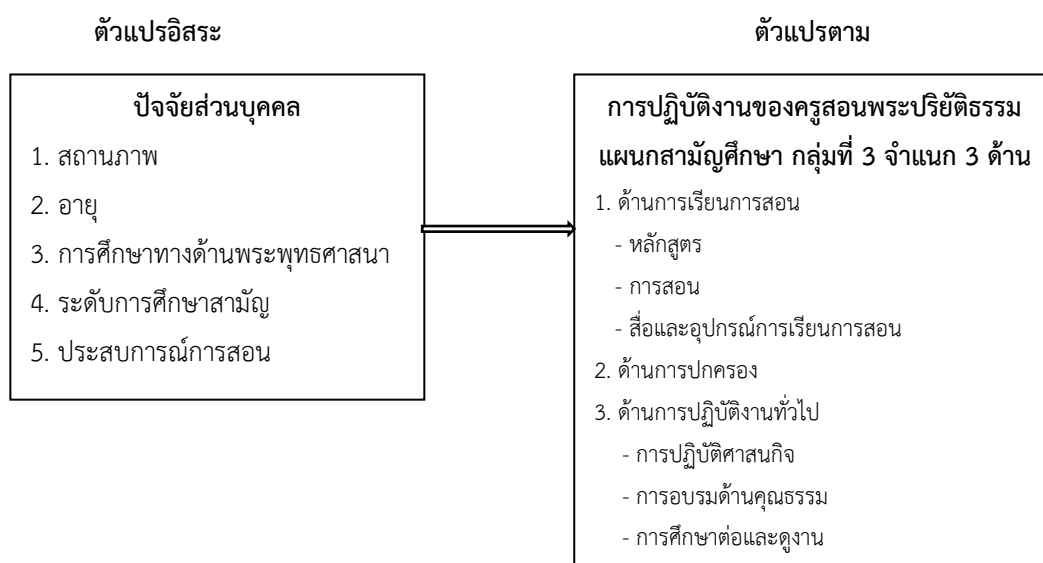
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนาศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

2. เพื่อเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ที่มีอายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์สอนต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้บูรณาการแนวคิดเกี่ยวกับการปฏิบัติงานจากงานวิจัยของ (เสนห์ เจริญศักดิ์, 2547 : 78-82), (พระมหาวิวัฒน์ ปรีชาโน (พวกนิยม), 2551 : 121-139) และ (ศิริกาญจนา อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2545 : 72-78) ดังแสดงในภาพที่ 1.1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งศึกษาการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ใน 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการเรียนการสอน 2. ด้านการปกครอง และ 3. ด้านการปฏิบัติงานทั่วไป

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ทั้งที่เป็นบรรพชิตและฆราวาส จำนวน 250 รูป/คน (สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ, 2556 : 19-20)

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ทั้งที่เป็นฆราวาสและบรรพชิต ปีการศึกษา 2557 ใช้การกำหนดกลุ่มตัวอย่างใช้สูตรทาโร ยามาเน่ (สำเร็จ จันทรสวรรณ, 2537 : 42) มีระดับความเชื่อมั่น 95 % ได้จำนวนขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 154 คน

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยศึกษาในส่วนของโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในพื้นที่ 10 จังหวัด ประกอบด้วย จังหวัดสุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ พระนครศรีอยุธยา อ่างทอง สิงห์บุรี ลพบุรี ชัยนาท และอุทัยธานี

ขอบเขตด้านระยะเวลา

ระยะเวลาในการศึกษา ผู้วิจัยทำการวิจัยศึกษา ระหว่างวันที่ 27 ธันวาคม 2555-มีนาคม 2557 โดยเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสัมภาษณ์ ณ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 ระหว่างวันที่ 1 สิงหาคม-31 ธันวาคม 2556 และเก็บรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์ผลการวิจัยและเขียนรายงาน 1 มกราคม-30 มิถุนายน 2557

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นจากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยประยุกต์จากแนวคิดของ (พระมหาจิตนเรศ ศรีประโคน, 2546), (เสนห์ เจริญศักดิ์, 2547), (พระมหาวิวัฒน์ ปรีชาโน (พวกนิยม), 2551), (ศิริกาญจนา อิศรางกูร ณ อยุธยา, 2545) เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดในการวิจัย แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถาม แบบสำรวจรายการ เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ สถานภาพ อายุ ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำนวน 3 ด้าน เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูผู้สอน แบบสอบถามเป็นคำถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามเกณฑ์ของวัตของลิเคอร์ท

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไข

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาทฤษฎี หลักการ แนวคิดจากหนังสือ ตำราทางวิชาการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำผลการศึกษามาสร้างเป็นเครื่องมือวิจัยฉบับร่าง เสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมด้านเนื้อหา และภาษา ความสมบูรณ์และความเที่ยงตรงของข้อความ ปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับตัวแปรและขอบเขตที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 ขอรับแบบสอบถามที่อาจารย์ตรวจทานและแก้ไข นำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ และนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง ความสอดคล้องของคำถามและเนื้อหา ด้วยเทคนิค IOC (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC)

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้ (Try out) กับครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 12 ได้แก่ โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาวัดแจ้ง โรงเรียนพุทธศาสตร์ศึกษา จังหวัดปราจีนบุรี โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาวัดอุดมธานี จังหวัดนครนายก ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด แล้วนำข้อมูลที่ได้อธิบายหาความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .907

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยถึงประธานกลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ เพื่อขอความอนุเคราะห์ใช้พื้นที่ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามไปแจกให้ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามจำนวนที่กำหนดไว้ โดยผู้วิจัยได้อธิบายเหตุผลการทำวิจัยและวิธีการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ และรอรับกลับคืนหลังจากผู้ตอบแบบสอบถามได้ตอบเสร็จเรียบร้อยแล้ว

3. ทำการตรวจสอบความเรียบร้อยสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่รับคืนจากผู้ให้ข้อมูล จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลมาพิจารณาและตรวจสอบความถูกต้อง พร้อมนำมาวิเคราะห์ด้วยการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การทดสอบค่า (t-test) ทดสอบค่า (F-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1.1 ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นครูบรรพชิต มีอายุระหว่าง 31-40 ปี มีวุฒิการศึกษาทางพระพุทธศาสนานักธรรมชั้นเอก และเปรียญตรี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีประสบการณ์ทำงาน 5-10 ปี

1.2 ผลการวิเคราะห์การปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ดังแสดงในตารางที่ 1.1

ตารางที่ 1.1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของระดับการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในภาพรวมและรายด้าน

การปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม	ค่าเฉลี่ย $\bar{X}$	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	แปลผล
1. ด้านการเรียนการสอน	3.89	.59	มาก
2. ด้านการปกครอง	4.12	.41	มาก
3. ด้านการปฏิบัติงานทั่วไป	4.33	.38	มาก
รวม	4.11	.43	มาก

จากตารางที่ 1.1 พบว่า การปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = .43) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือ ด้านการปฏิบัติงานทั่วไป ($\bar{X} = 4.33$, S.D. = .38) ด้านการปกครองชั้นเรียน ($\bar{X} = 4.12$, S.D. = .41) ด้านการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = .59) ตามลำดับ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ โดยจำแนกตามสถานภาพ อายุ การศึกษาทางพระพุทธศาสนา ระดับการศึกษาและประสบการณ์การสอน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ดังนี้

2.1 ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 ที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในรายด้าน พบว่า ครูที่มีสถานภาพแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานด้วยการบริหารทั่วไป (การอบรมด้านคุณธรรม) แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีอายุ การศึกษาทางพระพุทธศาสนา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน แตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านการเรียนการสอน หลักสูตร ครูควรจัดเนื้อหาสาระให้เข้าใจง่าย และเหมาะสมกับผู้เรียน ทางโรงเรียนควรจัดเวลาเรียนให้เพียงพอ เพื่อไม่ให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่าย และรู้สึกว่ายากเกินไป การสอน ครูควรเพิ่มเติมเทคนิคและวิธีการสอนใหม่ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และกระตือรือร้นที่จะเรียน ไม่สอนในตำรามากเกินไป ควรสอดแทรกกิจกรรมเสริมในชั่วโมงเรียน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และควรสร้างบรรยากาศการเรียนให้น่าเรียน และสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน นำสื่ออุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอนมากขึ้น และมีการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนใหม่ๆ มีสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอนเพียงพอต่อจำนวนนักเรียน

3.2 ด้านการปกครอง ควรส่งเสริมให้นักเรียนรู้จักระเบียบวินัยการอยู่ร่วมกันในสังคม ฝึกให้นักเรียนมีวินัยในตนเองและศีลที่ควรปฏิบัติตามแนวทางศาสนา ฝึกระเบียบวินัยในชั้นเรียน นักเรียนมีส่วนร่วมวางกฎเกณฑ์และยอมรับข้อตกลงร่วมกัน เพื่อเป็นการฝึกการปกครองในระบอบประชาธิปไตยภาคปฏิบัติไปพร้อมกับกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการปฏิบัติจริง

3.3 ด้านการปฏิบัติงานทั่วไป การปฏิบัติศาสนกิจ ควรจัดให้มีกิจกรรมการสอนเสริมเกี่ยวกับคุณธรรมในชั่วโมงมากขึ้น จัดให้มีครูเวรเข้าร่วมกิจกรรมเช็คชื่อหน้าชั้นเรียน และร่วมสวดมนต์เข้าก่อนเข้าเรียน การอบรมด้านคุณธรรม ส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการอบรมด้านคุณธรรมแก่นักเรียนอย่างสม่ำเสมอ สร้างนิสัยด้านคุณธรรมจริยธรรม ควบคู่กับการเรียนการสอน เพื่อให้เกิดจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม ครูต้องเป็นต้นแบบที่ดี และการศึกษาดูงาน ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้พัฒนาศักยภาพและสมรรถภาพ โดยให้ทุนการศึกษาเพื่อให้ครูได้ศึกษาในระดับที่สูงขึ้น และจัดกิจกรรมทัศนศึกษา ดูงานเพื่อเปิดโลกทัศน์ให้แก่ครูและนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้

อภิปรายผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคลของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า ครูสอนพระปริยัติธรรม ส่วนใหญ่เป็นครูบรรพชิต มีอายุระหว่าง 31-40 ปี ได้รับวุฒิทางพระพุทธศาสนา ได้แก่ นักธรรมชั้นเอกเปรียญตรี และจบการศึกษาปริญญาตรี มีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปีมากที่สุด เนื่องจากโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นโรงเรียนที่สอนนักเรียนที่เป็นสามเณร ครูผู้สอนส่วนใหญ่เป็นครูบรรพชิตมากกว่าคฤหัสถ์ หลังจากสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีต้องปฏิบัติศาสนกิจ 1 ปี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิวัฒน์ พวงนิม (2552) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและแนวทางการพัฒนาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูผู้ปฏิบัติงานในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ส่วนใหญ่เป็นบรรพชิต และเป็นครูสอนประจำ มีอายุระหว่าง 31-40 ปี จบการศึกษานักธรรมเอก แต่ไม่มีวุฒิการศึกษาแผนกบาลี จบการศึกษاپริญญาตรี และมีประสบการณ์สอนระหว่าง 5-10 ปี มากที่สุด และสอดคล้องกับงานวิจัยของศิริกาญจนา อิศรางกูร ณ อยุธยา (2545) เรื่อง เหตุปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า ครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มีอายุ 31-40 ปี มากที่สุด ซึ่งถือว่าอยู่ในวัยของการทำงาน มีความพร้อมทั้งกำลังกายและกำลังใจในการต่อสู้ มีระดับการศึกษาวุฒิปริญญาตรีมากที่สุด เพราะการส่งเสริม/สนับสนุนทางด้านทุนการศึกษาแก่ครูในโรงเรียน

พระปริยัติธรรม ให้ได้รับการศึกษาต่อมีน้อย ส่งผลกระทบต่อครูซึ่งมีเงินเดือนน้อย ไม่สามารถศึกษาต่อในระดับปริญญาโท เพราะต้องใช้ค่าใช้จ่ายที่ค่อนข้างสูง และมีประสบการณ์ในการสอนต่ำกว่า 5 ปี เพราะครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม มีการทำงานเป็นลักษณะแบบทำงานด้วยใจ เมื่อมีปัญหาการทำงานเกี่ยวกับสวัสดิการและแรงจูงใจที่จะทำงานของครู จึงมีสถิติการลาออกและสับเปลี่ยนสูง

2. การศึกษาการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนา ศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ 1) ด้านการปฏิบัติงานทั่วไป 2) ด้านการปกครองชั้นเรียน 3) ด้านการเรียนการสอน เนื่องจากครูผู้สอนมีความรู้สึกพึงพอใจในการทำงานและมีความเกี่ยวกับนโยบายของรัฐในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระมหาจิตินเรศ ศรีปะโค (2546) เรื่อง การดำเนินนโยบายของรัฐในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรที่เป็นบรรพชิต และบุคลากรที่เป็นคฤหัสถ์ มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับนโยบายของรัฐในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ในด้านวิชาการ การบริหารโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เป็นหน้าที่ของผู้บริหารในการบริหารจัดการงาน 4 ด้าน ได้แก่ 1) งานวิชาการ 2) งานธุรการ 3) งานบริหารทั่วไป และ 4) งานอื่นๆ โดยเฉพาะการบริหารนั้น ผู้บริหารจำเป็นต้องกำหนดโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของบุคลากรในองค์กร การควบคุมดูแลและการติดตามประเมินผลโดยอาศัยทรัพยากร ได้แก่ คน งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อเทคโนโลยี เป็นต้น เพื่อให้งานดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยบรรลุจุดประสงค์ตามที่กำหนดไว้

3. การอภิปรายผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่มที่ 3 สังกัดกองพุทธศาสนา ศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จำแนกตามสถานภาพ อายุ การศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนา ระดับการศึกษา และประสบการณ์การสอน สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีสถานภาพต่างกันมีการปฏิบัติงานด้านการบริหารงานทั่วไป-การอบรมคุณธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูบรรพชิตมีระดับการปฏิบัติงานสูงกว่าครูคฤหัสถ์ เนื่องจากครูคฤหัสถ์ส่วนใหญ่มีครอบครัว และมีภาระหน้าที่มากกว่าครูบรรพชิต ทำให้การปฏิบัติงานด้านการอบรมคุณธรรมน้อยกว่าครูบรรพชิตและครูบรรพชิตมีความรู้ ความเข้าใจในการอบรมด้านคุณธรรม จริยธรรมมากกว่าครูคฤหัสถ์ เพราะเป็นภาระหน้าที่และเป็นกิจของสงฆ์ที่ต้องปฏิบัติ ต่างจากครูคฤหัสถ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาพิชิตชัย จันทวนโณ (สีหนาม) (2549) ศึกษาเรื่อง การศึกษาปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ผลการวิจัยพบว่า มาตรฐานที่ 9 มีปัญหาภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและในรายข้อพบว่า ครูขาดความรู้ ความเข้าใจในหลักคุณธรรม จริยธรรม มีปัญหามากที่สุด

2. ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีอายุต่างกัน มีการปฏิบัติงานในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากปภาวี เจริญศิลปดำรง (2551) อธิบายว่า อายุเป็นเพียงตัวเลขขั้นพื้นฐานที่สุดของคุณลักษณะส่วนบุคคลของคนเรา สัดส่วนของประชากรในแต่ละกลุ่มอายุที่ต่างกัน ในสังคมเป็นตัวกำหนดถึงความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม สอดคล้องกับงานวิจัยของเบญจวรรณ ธัญญอุดร (2548) วิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนวัดศรีสุธรรมาสังเกตสำนักงานเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า ข้าราชการครูที่มีอายุและสถานภาพต่างกันมีระดับคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่าง และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิพนธ์ บุญหนัก (2553) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่มีเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงาน รายได้ต่อเดือน วิทยฐานะ ขนาดครอบครัว เวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

3. ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีการศึกษาทางด้านพระพุทธศาสนาแตกต่างกัน มีการปฏิบัติงานในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจากการศึกษาทางพระพุทธศาสนาเป็นการวัดระดับความรู้ทางพระพุทธศาสนาในด้านนักธรรม และเปรียญธรรม ซึ่งไม่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาวิวัฒน์ ปรีชาโน (พวกนิยม) (2551) ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานและแนวทางการพัฒนาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา พบว่า ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีวุฒิการศึกษาทางพระพุทธศาสนา นักธรรม และเปรียญธรรมต่างกัน มีการปฏิบัติงานในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีการปฏิบัติงานในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ซึ่งปภาวิ เจียรศิลป์ดาร์ง (2551) กล่าวว่า ระดับการศึกษาจะเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะระดับการศึกษาของประชากรเป็นสิ่งที่แสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ อธิบายได้ว่า แม้ระดับการศึกษาจะแสดงถึงฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ แต่ไม่ผลต่อการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เนื่องจากครูผู้สอนส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยสงฆ์ จึงมีพื้นฐานการศึกษาที่เหมือนกัน จึงไม่ส่งผลกระทบต่อการทำงานของครูผู้สอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิพนธ์ บุญหนัก (2553) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูที่มีเพศ อายุ สถานภาพการสมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงาน รายได้ต่อเดือน วิทยฐานะ ขนาดครอบครัว ระยะเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียนไม่แตกต่างกัน

5. ครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีประสบการณ์การสอนต่างกันมีการปฏิบัติงานในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก Triolo, et al. (1995) อธิบายว่า จำนวนปีของการปฏิบัติงานทำให้บุคคลมีประสบการณ์ในการทำงานมากขึ้น สามารถปรับต่อการเปลี่ยนแปลงได้ง่าย และไม่กลัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น เพราะความมั่นใจในประสบการณ์ และความชำนาญของตน คุณภาพชีวิตและการปฏิบัติงานจะอยู่ในระดับดี ในทางกลับกันผู้ที่ไม่มีประสบการณ์ในการทำงานมานานจนใกล้เกษียณอายุ อาจเกิดความเคยชินไม่อยากปรับเปลี่ยนตัวเอง อาจทำให้คุณชีวิตและระดับการปฏิบัติงานก็อาจลดลงได้ สอดคล้องกับอารี สังข์ศิลป์ชัย (2548) เรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม พบว่า ผู้ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของพรสวรรค์ สวัสดิ์ตาล (2557) เรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การประถมศึกษา นครปฐม เขต 2 ว่า ครูที่มีประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตและการทำงานไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. โรงเรียนควรจัดหลักสูตรให้เหมาะสมกับเนื้อหา และเวลาเรียนของนักเรียนโดยโรงเรียนจัดทำ/จัดทำเอกสารหลักสูตร คู่มือการใช้หลักสูตรให้ครูเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาวิชา
2. ครูผู้สอน ควรมีการเตรียมการสอนล่วงหน้า โดยจัดทำแผนการสอนรายวิชาให้นักเรียนทำความเข้าใจในเนื้อหาที่จะเรียน และเพิ่มเทคนิคและวิธีการสอนใหม่ๆ เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สอดแทรกกิจกรรมเสริมในชั่วโมงเรียน ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และจัดกิจกรรมมุ่งให้ผู้เรียนสร้างความรู้จากประสบการณ์เดิมผ่านกระบวนการกลุ่ม
3. โรงเรียนควรสนับสนุน และจัดหาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัยมาใช้ในการเรียนการสอน ให้เพียงพอความต้องการของผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้อบรมและพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมการสอน สามารถประยุกต์ใช้สื่อการสอนได้ตามสถานการณ์

4. โรงเรียนควรจัดสภาพห้องเรียนที่สะอาดและพร้อมที่จะส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน มีแสงสว่างเพียงพอ กว้างขวางพอเหมาะ มีโต๊ะเก้าอี้เป็นระเบียบเรียบร้อย มีมุมวิชาการส่งเสริมความรู้ มีการตกแต่งห้องให้สดใส และครูผู้สอนสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนให้เป็นสถานที่ปฏิบัติการทดลองพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทักษะ ค่านิยมของผู้เรียน พยายามสนับสนุนให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมให้กิจกรรมของกระบวนการเรียนการสอนอย่างเต็มที่ สนุกสนานกับการเรียน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียนจะช่วยส่งเสริมและสร้างเสริมผู้เรียนในด้านสติปัญญา ร่างกาย อารมณ์ และสังคมได้เป็นอย่างดี ทำให้นักเรียนเรียนด้วยความสุข รักการเรียน และเป็นคนใฝ่เรียนใฝ่รู้

5. โรงเรียนและครูผู้สอนควรส่งเสริมให้มีการปฏิบัติกิจของสงฆ์ ทำวัตรเช้า-เย็น การอบรมธรรมะ การฝึกปฏิบัติให้ศีล การเทศนาในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาและวันสำคัญของชาติ ส่งเสริมและเผยแผ่หลักธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาแก่ชุมชน

6. ผู้บริหาร และครู ควรส่งเสริมให้นักเรียนปฏิบัติตามกฎระเบียบและวินัยในตนเอง รู้จักกติกา มารยาทในสังคม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยผู้บริหาร ครูอาจารย์และนักเรียนทุกคนร่วมกันปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียนอย่างเคร่งครัด สร้างนิสัยด้านคุณธรรมจริยธรรม ควบคู่กับการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดจิตสำนึกที่ดีต่อตนเองและสังคม เผยแผ่หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา โดยครูต้องเป็นต้นแบบที่ดี

7. โรงเรียนควรสนับสนุนทุนด้านการศึกษาต่อในระดับสูงให้กับครูสอนพระปริยัติธรรมเพื่อพัฒนาความรู้เพิ่มเติม เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษาให้ครอบคลุมในทุกกลุ่มโรงเรียน เพื่อจะได้ทราบขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานของครูสอน และปัญหาที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของครูสอนในทุกจังหวัด เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวางแผนพัฒนาการปฏิบัติงานของครูให้สอดคล้องกับความต้องการของครูและเป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ของครูให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

2. ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของครูสอนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เพื่อทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขการปฏิบัติงานของครูให้นำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครู เมื่อครูสอนมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีจะส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอน และเป็นการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของโรงเรียนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

นิตพร บุญหนัก. (2541). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

สระบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี.

เบญจวรรณ ธัญญอุดร. (2548). คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูโรงเรียนวัดศรีสุदारาม สังกัดสำนักงาน

เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.

ประนอมศรี จัยสิน. (2549). การศึกษาการปฏิบัติงานของครูโรงเรียนเอกชนตามความคิดเห็นของบุคลากร.

วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ปภาวี เจียรศิลป์ดำรง. (2551). ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรสายสนับสนุน สำนักงาน

อธิการบดี มหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พระมหาจิตนเรศ ศรีประโค. (2546). การดำเนินนโยบายของรัฐในการจัดการศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรม

แผนกสามัญศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- พระมหาพิชิตชัย จันทวนโณ. (2549). การศึกษาปัญหาการปฏิบัติตามมาตรฐานด้านการเรียนการสอนของครู
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พระมหาไพโรจน์ นวลสำลี. (2546). การศึกษาปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครูอาจารย์โรงเรียนพระปริยัติ
ธรรมแผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พระมหาวิวัฒน์ ปรีชโน. (2551). การศึกษาขวัญกำลังใจและแนวทางการพัฒนาขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน
ของครูโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหา
บัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พรสวรรค์ สวัสดิ์ตาล. (2557). การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานครปฐม เขต 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- วิภาดา สายประเสริฐ. (2552). สภาพและปัญหาในการปฏิบัติงานของครูผู้ช่วยในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ศิริกาญจนา อิศรางกูร ณ อยุธยา. (2545). เหตุปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูใน
โรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- เสน่ห์ เจริญศักดิ์. (2547). การดำเนินการตามมาตรฐานด้านการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม
แผนกสามัญศึกษา กลุ่มโรงเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา กลุ่ม 5. สารนิพนธ์การศึกษา
มหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ. (2556). ข้อมูลการจัดการศึกษาพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา
ประจำปีการศึกษา 2556. นครปฐม : กองพุทธศาสนศึกษา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำเร็จ จันทสุวรรณ. (2537). สถิติสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- อารี สังข์ศิลป์ชัย. (2548). คุณภาพชีวิตการทำงานของครูผู้สอนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
นครปฐม. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- Triolo, P.K., et al. (1995, March). Lay off survivor sickness : Minimizing the sequelae of organizational
Transformation. *The Journal of Nursing Administration*, 25 (3), 56-63.

รูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักพร้าวจรรยาของผู้เข้ารับการอบรม

ค่ายลูกเสือ จังหวัดปราจีนบุรี

The Model Of Daily Life Of The Virtue Of Lay Person Practice for Boy

Scouts In Prachinburi Province

ร้อยตรีชูชาติ ช่างเก็บ¹, กำธร เพี้ยเอี้ย², และกฤตสุชิน พลเสน³

(Received : July 6, 2019 ; Revised : August 14, 2019 ; Accepted : September 23, 2019)

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1. เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักพร้าวจรรยา 2. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักพร้าวจรรยาของผู้เข้ารับการอบรมค่ายลูกเสือ จังหวัดปราจีนบุรี และ 3. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักพร้าวจรรยาของผู้เข้ารับการอบรมค่ายลูกเสือ จังหวัดปราจีนบุรี ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ได้แก่ วิจัยเชิงคุณภาพ การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลคือ ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) และข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) จะเน้นรูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักพร้าวจรรยาของผู้เข้ารับการอบรมค่ายลูกเสือ จังหวัดปราจีนบุรี เพื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า

1. รูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักพุทธศาสนาสามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ โดยการนำหลักคำสอนทางพุทธศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต การนำหลักคำสอนมาปฏิบัติในชีวิต ไม่จำเป็นต้องเป็นคำสอนที่เข้าใจยากหรือซับซ้อนเกินไป ยกตัวอย่างเช่นการทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การถือศีล 5 หรือการเชื่อในกฎแห่งกรรม ในที่นี้ยกตัวอย่างของการนำหัวใจคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต คือละความชั่ว ทำความดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์

2. การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการหลักพร้าวจรรยากับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในค่ายจังหวัดปราจีนบุรี ที่ทำให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาความสามารถด้านพร้าวจรรยาตามหลักพระพุทธศาสนา รูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายและมีคุณภาพพบว่า รูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 24 กิจกรรม เริ่มตั้งแต่กิจกรรมปฐมนิเทศ คำปฏิญาณ และกฎของลูกเสือการฝึกระเบียบแถวการช่วยเหลือผู้อื่นเน้นการบูรณาการเพื่อช่วยให้เยาวชนซึ่งเป็นลูกเสือโดย 1) มีคุณธรรมคุณลักษณะตามคำปฏิญาณและกฎลูกเสือ 2) มีความสามารถที่จะพึ่งและพัฒนาตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นและ 3) มีความสามารถเฉพาะตัวตามความถนัดและความสนใจ การอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้เสริมสร้างเจตคติที่ดีและเพิ่มทักษะในการดำรงชีวิตให้กับลูกเสือ-เนตรนารีซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ว่าการฝึกอบรมตามวิธีการของลูกเสือนี้จะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต

คำสำคัญ : การดำเนินชีวิต, หลักพร้าวจรรยา, ค่ายลูกเสือ

¹ นักศึกษาปริญญาโทหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

Abstract

The objectives of this thesis paper were as follows : 1) to study living a life according to Gharavasa Dhamma, 2) to study a guideline of living a life according to Gharavasa Dhamma of training participants at Boy Scout Camp in Prachinburi province, and 3) to analyze the guideline of living a life according to Gharavasa Dhamma of training participants at Boy Scout Camp at Prachinburi province. The data of this documentary research were collected from primary source and secondary source focusing on living a life according to Gharavasa Dhamma of training participants at Boy Scout Camp in Prachinburi province.

The results of research were found as follows :

1. A model of living a life according to Buddhist principle was to apply it in daily life or living a life based on Buddhist principle. The Buddhist principle in practice should not be complicate. The fundamental teachings, such as to do good, receive good, to do evil, receive evil, the Five Precepts, and principle of Kamma, should be applied in daily life practice. The guideline of living is to avoid evil, to do good, and to purify the mind.

2. The model of activity integrated with the principles of Gharavasa Dhamma consisted of 24 sub-activities starting from orientation, followed by making a vow, scout regulations, lining up, and giving assistances to others with a focus on 1) having virtues and characteristics according to the vow and regulations of scout, 2) having potential to develop and assist oneself and others, 3) having individual ability based on one's skills and interests.

Keywords : The Model Of Daily Life, The Virtue Of Lay Person Practice, Boy Scouts Camp

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระบวนการลูกเสือ เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมสนับสนุนให้คนเป็นคนดี มีพลานามัยสมบูรณ์แข็งแรง รู้แพ้ รู้ชนะ รู้อภัย เสียสละ อดทน มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ฯลฯ และยึดหลัก “ลูกเสือเป็นมิตรกับทุกคนทั่วโลก” การอบรมบ่มนิสัยลูกเสือให้เป็นพลเมืองดีตามจารีตประเพณีบ้านเมืองและอุดมคติ ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ 5 ประการ คือ ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และพึ่งตนเอง ให้ซื่อสัตย์สุจริต มีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่นให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณสุขประโยชน์ ให้รู้จักทำการฝีมือ และให้มีการพัฒนาทางกาย จิตใจ และศีลธรรม ทั้งนี้โดยไม่เกี่ยวข้องลัทธิการเมืองใดๆ หลักการกว้างๆ ของกระบวนการลูกเสื่อดังกล่าว บัญญัติขึ้นตามพระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ซึ่งหลักการหรือวัตถุประสงค์แต่ละข้อได้นำเอาหลักธรรมมาประยุกต์ปรุงแต่งเพื่อเป็นแนวทางในการอบรมฝึกฝนโดยมุ่งเน้นเรื่องคุณธรรมและจริยธรรม โดยกฎลูกเสือ 10 ข้อ เปรียบคล้ายกับศีลคือเป็นข้อปฏิบัติที่ลูกเสือทุกคนจะต้องยึดถือปฏิบัติตามโดยเคร่งครัดแล้วย่อมจะมีคุณธรรมและจริยธรรม ดำรงชีวิตอยู่อย่างสันติสุข เพราะสิ่งที่ประพฤติปฏิบัตินั้นเป็นเรื่องของการประพฤติดีประพฤติชอบ นอกจากกฎของลูกเสือและคำปฏิญาณของลูกเสือว่าจะปฏิบัติตาม 3 ประการ คือ จะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ จะช่วยเหลือผู้อื่นทุกเมื่อและจะปฏิบัติตามกฎของลูกเสือ กิจกรรมลูกเสือสามารถช่วยส่งเสริมสนับสนุนและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีในเรื่องคุณธรรมและจริยธรรมให้ลูกหลานไทยได้มากถ้าการสอนวิชาลูกเสือเนตรนารีในโรงเรียน ดำเนินการโดยยึดหลักการและวิธีของลูกเสืออย่างมีสติและมุ่งหวังพัฒนาร่างกายและจิตใจอย่างแท้จริง (สมหมาย วงศ์วิทยากุล, 2544 : 10)

ในขณะที่เดียวกันพระพุทธศาสนาสอนให้มนุษย์ทุกคนเป็นคนดี เพราะคนดีย่อมเป็นที่ปรารถนาที่ต้องการในที่ทุกหนทุกแห่งในทุกกิจการและในทุกยุคทุกสมัยคนดีทำให้ครอบครัวเจริญโรงเรียนเจริญชุมชนเจริญสังคมและประเทศชาติเจริญและมีความสุขคุณธรรมคือ คุณสมบัติและสัญลักษณ์ของคนดีเป็นหลักถือปฏิบัติในการดำเนินชีวิตของสัตบุรุษคือ คนดีหรือคนในอุดมคตินั้นเอง ในสังคมชาวพุทธคนมีคุณธรรมย่อมเป็นผู้ควรค่าแก่ความรักเกียรติศักดิ์ศรีและการยกย่องสรรเสริญจากผู้อื่น ดังนั้น การพัฒนาเยาวชนให้เป็นผู้นำด้วยหลักคุณธรรมทางพระพุทธศาสนาจึงมีความสำคัญและจำเป็นต่อมนุษย์ตามหลักทวารวาสธรรม 4 ที่ว่าสัจจะ คือ ความจริงสิ่งประเสริฐเกิดชื่อเสียงและศรัทธา ทมะ คือ เกิดการข่มบ่มนิสัยจิตใจให้ปัญญา ขันติ คือ ความอดทนขยันหมั่นเพียรต่อหน้าที่ย่อมมีทรัพย์ จาคะ คือ ช่วยให้อริจาคามากบุญมีผู้มิตรไมตรีไว้ได้ในการอบรมให้แก่เด็กและเยาวชนเพื่อหล่อหลอมให้เป็นเยาวชนที่ดีเป็นพลเมืองที่มีคุณค่าและเป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติการพัฒนาประเทศในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554) กำหนดขึ้นบนพื้นฐานการเสริมสร้างทุนของประเทศโดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา

จะอย่างไรก็ตาม ในเมื่อภูของลูกเสือที่ปรากฏ ก็ได้มาจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งผู้วิจัยต้องการที่จะศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของผู้เข้าอบรมในค่ายลูกเสือในจังหวัดปราจีนบุรี ที่ผู้เข้ารับการอบรมเหล่านั้นมีตั้งแต่เยาวชนเป็นต้นไป ที่ควรได้รับการปลูกฝังด้วยหลักธรรมทวารวาสธรรม 4 ได้มีการพัฒนาคุณภาพตนให้มีความรู้ทักษะความสามารถทั้งจิตใจร่างกายซึ่งจะนำไปสู่ความเป็นผู้นำมีการคิดวิเคราะห์อย่าง “มีเหตุผล” รอบคอบทุกมิติอย่างสมดุลเพียบพร้อมทั้งด้าน “คุณธรรม” และ “ความรู้” ด้วยจิตสำนึกรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงและสามารถตัดสินใจในการดำเนินชีวิตอย่างมีจริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริต อดทน ขยันหมั่นเพียรอันจะเป็น “ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี” ให้คนพร้อมเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นดำรงชีวิตอย่างมีศักดิ์ศรีและความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นและสังคมที่สงบสันติสุขมีเสถียรภาพและเป็นธรรมในการดำรงชีวิตและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนนำไปสู่สังคมที่ร่มเย็นเป็นสุขจึงทำให้การดำเนินชีวิตมีความสุขการดำรงชีวิตของมนุษย์ในสังคมให้มีความสุขควรต้องยึดหลักพุทธธรรมสำหรับการครองชีวิตของคฤหัสถ์ที่เรียกว่า หลักทวารวาสธรรม 4 ได้แก่ สัจจะ ทมะ ขันติ และจาคะในการพัฒนาเยาวชนมีอยู่ 3 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านคุณวุฒิคือให้มีความรู้ 2. ด้านคุณภาพคือ ให้มีความสามารถ 3. ด้านคุณธรรมคือให้มีความดีประจำใจ

ดังนั้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเรื่อง “รูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักทวารวาสธรรมของผู้เข้ารับการอบรมค่ายลูกเสือ จังหวัดปราจีนบุรี” เพื่อที่จะศึกษาถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของลูกเสือตามหลักทวารวาสธรรม 4 ซึ่งมีความจำเป็นมากโดยเฉพาะผู้เข้ารับการอบรมที่เป็นลูกเสือซึ่งเป็นผู้นำที่ควรได้รับการปลูกฝังด้วยหลักธรรมทวารวาสธรรม 4 ซึ่งเน้นความมีคุณธรรมทั้ง ด้านความมีสัจจะ ความมีทมะ ความมีขันติ และมีจาคะให้เกิดขึ้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ทางด้านการพัฒนาคุณธรรมศีลธรรมจริยธรรมตามหลักทวารวาสธรรม 4 สำหรับไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตให้เกิดผลเป็นรูปธรรมเพื่อสืบทอดวัฒนธรรมประเพณีอันดีงามของประเทศไทยต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาการดำเนินชีวิตตามหลักทวารวาสธรรม
2. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักทวารวาสธรรมของผู้เข้ารับการอบรมค่ายลูกเสือ จังหวัดปราจีนบุรี
3. เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักทวารวาสธรรมของผู้เข้ารับการอบรมค่ายลูกเสือ จังหวัดปราจีนบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากแหล่งข้อมูล คือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ งานเขียนทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาและนักวิชาการสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสารานุกรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง และมีข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ รวมทั้งอรรถกถา (มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525) และฎีกาต่างๆ อันเป็นคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนาเถรวาท

อนึ่ง จะเน้นรูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักฆราวาสธรรมของผู้เข้ารับการอบรมค่ายลูกเสือ จังหวัดปราจีนบุรีเพื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา

ขั้นรวบรวมข้อมูล

1. สืบหาข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ คือ คัมภีร์พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539

2. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิ คือ อรรถกถา ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร วารสาร บทความ และงานเขียนที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งคัมภีร์อื่นๆ ทางพระพุทธศาสนา

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จากขั้นรวบรวมข้อมูล มาทำการแยกแยะ จัดประเภทตามความเหมาะสมแก่นิเวศแต่ละบท
2. ศึกษาข้อมูลที่ได้จากข้อที่ 1 มาทำการวิเคราะห์ อธิบาย ตีความ ให้ความหมายตามความเหมาะสมของนิเวศ และนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ตามบทต่างๆ

3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อที่ 2 เขียนลงในแต่ละบทตามความสอดคล้อง และเหมาะสมแก่นิเวศที่ได้รับไว้ตามวัตถุประสงค์

ขั้นนำเสนอผลงานการศึกษา

ในการศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักฆราวาสธรรมของผู้เข้ารับการอบรมค่ายลูกเสือ จังหวัดปราจีนบุรี ผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษาลำดับขั้นตอน ตั้งแต่ บทที่ 1 ถึงบทที่ 5 ด้วยวิธีการบรรยายเชิงเหตุผลตามวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ตามความเหมาะสมแก่นิเวศสาระในบทต่างๆ ตามลำดับ

ผลการวิจัย

รูปแบบการดำเนินชีวิต หมายถึง วิธีการดำเนินชีวิตของบุคคล โดยที่ลักษณะของพฤติกรรมต่างๆจะเป็นตัวบ่งบอกถึงรูปแบบการดำเนินชีวิต แต่ละแบบพฤติกรรมในการเข้าสังคมในการบริโภค ในการหาความบันเทิง การพักผ่อน หย่อนใจใช้เวลาว่าง และการแต่งตัว ล้วนเป็นส่วนประกอบของรูปแบบการดำเนินชีวิต รูปแบบการดำเนินชีวิตจะถูกดำเนินเป็นอุปนิสัย เป็นวิธีประจำที่กระทำสิ่งต่างๆ

รูปแบบการดำเนินชีวิต โดยทั่วไปแล้วจะบ่งบอกถึง ทักษะคติ ค่านิยม และ มุมมองของแต่ละบุคคล ดังนั้นรูปแบบการดำเนินชีวิตจึงมีความหมายในเชิงของอัตตาหรือตัวตน และใช้ในการสร้างสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ประกอบกับอัตลักษณ์ของบุคคล

รูปแบบการดำเนินชีวิต (Lifestyle) คือ วิธีที่คนมีชีวิตอยู่ (How One Lives) ซึ่งหมายถึง รูปแบบซึ่งคนเราใช้ชีวิตใช้เวลาและใช้จ่ายเงิน (Engle, et al., 1999) รูปแบบการดำเนินชีวิตของคนเรามีความหลากหลายวิธีทาง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ในอดีตลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละคน และสถานการณ์แวดล้อมที่แตกต่างกันรูปแบบการดำเนินชีวิตจะเกี่ยวข้องกับปัจจัยต่างๆ เช่น อุปนิสัย ทักษะคติ รสนิยม ค่านิยมทางศีลธรรม ฐานะทางเศรษฐกิจ และอื่นๆ

รูปแบบการดำเนินชีวิตตามหลักพุทธศาสนาสามารถนำมาปรับใช้กับชีวิตประจำวัน เพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นได้ โดยการนำหลักคำสอนทางพุทธศาสนาเป็นหลักในการดำเนินชีวิต การนำหลักคำสอนมาปฏิบัติในชีวิตไม่จำเป็นต้องเป็นคำสอนที่เข้าใจยากหรือซับซ้อนเกินไป ยกตัวอย่าง เช่น การทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว การถือศีล 5 หรือการเชื่อในกฎแห่งกรรม ในที่นี้ยกตัวอย่างของการนำหัวใจคำสอนของพระพุทธเจ้าเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต คือ **ละความชั่ว ทำความดี ทำจิตใจให้บริสุทธิ์** ความหมายก็คือ มนุษย์ทุกคนล้วนต้องการหลุดพ้นจากความทุกข์ ตราบใดที่จิตใจของเรายังมีความโลภ โกรธ หลงก็จะหลุดพ้นจากความทุกข์ได้ยาก ดังนั้นมนุษย์จะหลุดพ้นความทุกข์ได้ต้องมีจิตใจที่บริสุทธิ์จะมีจิตใจที่บริสุทธิ์ ก็ต้องเริ่มมาจากการทำความดีทำความดี ก็ต้องละความชั่วให้ได้เสียก่อน เปรียบเหมือนกับการล้างจาน เวลาที่เราล้างจาน ก่อนอื่นต้องเอาเศษอาหารออกก่อน ต่อมาก็ทำความสะอาดโดยใช้น้ำล้าง แล้วก็ลงน้ำยาล้างจาน สุดท้ายทำความสะอาดบริสุทธิ์ของจานใบนั้นก็ผ่องขึ้นมา

รูปแบบวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทย การติดต่อกับชาวต่างชาติของคนไทยในยุคสมัยต่างๆ มีผลต่อสังคมไทยหลายด้านวัฒนธรรมตะวันออกและตะวันตกได้กลายเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมไทย โดยวัฒนธรรมบางอย่างได้ถูกปรับใช้ให้เหมาะสมกับวิถีชีวิตและประเพณีดั้งเดิมของคนไทย ขณะที่วัฒนธรรมบางอย่างรับมาใช้โดยตรงด้วยวิธีการดำเนินชีวิต เช่น คนไทยสมัยก่อนนิยมกินหมากพลู รับประทานปรุงอาหารที่ใส่เครื่องแกง เครื่องเทศจากอินเดีย รับประทานปรุงอาหารแบบผัด การใช้กะทะ การใช้น้ำมันจากจีน ในด้านการแต่งกายคนไทยสมัยก่อนนุ่งโจงกระเบนแบบชาวอินเดีย

วัฒนธรรมตะวันตกที่มีอิทธิพลต่อสังคมไทยด้านวิถีการดำเนินชีวิต การรับวัฒนธรรมตะวันตกและสิ่งประดิษฐ์ต่างๆ มาใช้ทำให้วิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยแบบเดิมเปลี่ยนแปลงไป เช่น การใช้ช้อนส้อมรับประทานอาหารแทนการใช้มือ การนั่งเก้าอี้แทนการนั่งพื้น การใช้เครื่องแต่งกายแบบตะวันตกหรือปรับจากตะวันตก การปลูกสร้างพระราชวัง อาคารบ้านเรือนแบบตะวันตกตลอดจนกีฬาของชาวตะวันตก เช่น ฟุตบอล กอล์ฟ เข้ามาเผยแพร่ เป็นต้น

แนววิถีคิดทางปรัชญาตะวันออก เป็นวิถีคิดแบบให้พึ่งพาอาศัยกันแบบ “น้ำพึ่งเรือ เสือพึ่งป่า” ตัวอย่างเช่น มองว่า ชีวิตประกอบไปด้วยกายและจิตก็จริง แต่ไม่อิสระแก่กัน แม้จะทำหน้าที่ต่างกัน ต่างอิงอาศัยกันและกันเป็นไป เช่น ตะเกียงกับน้ำมัน แบบกายป่วยจิตป่วย หรือจิตสลายกายก็สลายไปด้วย ในโลกนี้มีธรรมชาติคู่กันอยู่ เช่น มีร้อนก็มีเย็น มีผู้ชายก็มีผู้หญิง มีสุขก็มีทุกข์ มีลาภก็มีเสื่อมลาภ มียศก็มีเสื่อมยศ มีินทาก็มีสรรเสริญ มีแผ่นดินก็มีแผ่นฟ้า มีพระอาทิตย์ก็มีพระจันทร์ มีประจุไฟฟ้าบวกก็มีประจุไฟฟ้าลบ ธรรมชาติ 2 อย่างนี้มีพลังตรงข้ามกัน แต่ไม่ขัดแย้งกัน อิงอาศัยกัน ทำสรรพสิ่งในโลกให้สมดุล ในปรัชญาเต๋า เรียกธรรมชาติคู่กันว่า หยิน-หยาง พระกับคฤหัสถ์ต่างอิงอาศัยกัน คือ พระให้ธรรมะแก่คฤหัสถ์ ขณะที่คฤหัสถ์ให้ปัจจัย 5 แก่พระ คนในตะวันออกแต่เดิมนิยมการให้ฟรีๆ ยามมีสิ่งของไม่นิยมซื้อขายช่วยเหลือเกื้อกูลกัน เช่น การลงแขกเกี่ยวข้าว มีลักษณะเผื่อแผ่แบบให้เปล่าสูง จึงไม่มีแนวคิดเรื่องลิขสิทธิ์ที่แสดงความเป็นเจ้าของในความคิดแต่เดิมา มีลักษณะความเป็นกลุ่มสูง ไม่นิยมแนวคิดปัจเจกนิยม

แนววิถีคิดวิถีเชื่อแบบตะวันออกและตะวันตก แม้ว่าคนเราทุกคนไม่ว่าจะเป็นชนชาติใด พูดภาษาใด หรืออยู่ในโลกตะวันออกหรือตะวันตกก็ตาม ทุกคนล้วนเหมือนกันในฐานะ “มนุษย์” (human being) โดยประกอบไปด้วยส่วนสำคัญ 2 ส่วน คือ ร่างกายและจิตใจ เหมือนกัน แต่กระนั้น เมื่อกล่าวโดยลักษณะเฉพาะ มนุษย์ย่อมมีความแตกต่างกันในด้านภูมิหลังทางวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตตลอดจนอาจมีความแตกต่างกันในด้านความคิดทางปรัชญา และความเชื่อทางศาสนา ซึ่งเป็นรากฐานแห่งวิถีชีวิตของผู้คน ผู้เขียนจะสำรวจลักษณะแห่งความเหมือนและความแตกต่างแห่งวิถีคิดทางปรัชญาและวิถีเชื่อทางศาสนาของชาวตะวันออกและชาวตะวันตก ให้ท่านผู้อ่านได้เห็นช่วงล่างต่อไป

แนวการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้นั้น ขั้นแรก ต้องยึดหลัก “พึ่งตนเอง” คือ พยายามพึ่งตนเองให้ได้ก่อน ในแต่ละครอบครัวมีการบริหารจัดการอย่างพอดี ประหยัดไม่

พุ่มเฟื่อย สมาชิกในครอบครัวแต่ละคนต้องรู้จักตนเอง เช่น ข้อมูล รายรับ-รายจ่าย ในครอบครัวของตนเองสามารถรักษาระดับการใช้จ่ายของตน ไม่ให้เป็นหนี้และรู้จักตั้งศักยภาพในตัวเองในเรื่องของปัจจัยสี่ได้ในระดับหนึ่ง

การพัฒนาตนเองให้สามารถ "อยู่ได้อย่างพอเพียง" คือ ดำเนินชีวิตโดยยึด หลักทางสายกลางให้อยู่ได้อย่างสมดุล คือ มีความสุขที่แท้ ไม่ให้รู้สึกขาดแคลนจนต้องเบียดเบียนตนเองหรือดำเนินชีวิตอย่างเกินพอดีจนต้องเบียดเบียนผู้อื่น หรือเบียดเบียนสิ่งแวดล้อม โดย ยึดหลัก พออยู่ พอกิน พอใช้ ยึดความประหยัด ตัดทอนค่าใช้จ่าย ลดความฟุ่มเฟือยในการดำรงชีพ ยึดถือการประกอบอาชีพด้วยความถูกต้องและสุจริต ละเลิกการแก่งแย่งผลประโยชน์ และแข่งขันในการค้าขาย มุ่งเน้นหาข้าวหาปลา ก่อนมุ่งเน้นหาเงินหาทอง ทำมาหากินก่อนทำมาค้าขาย ภูมิปัญญาชาวบ้านและที่ดินทำกิน คือ ทุนทางสังคม ตั้งสติที่มั่นคง ร่างกายที่แข็งแรง ปัญญาที่เฉียบแหลม นำความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง เพื่อปรับวิถีชีวิตสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน 1. เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย 2. ฉลาดซื้อ ฉลาดใช้ ลิสต์รายการของที่ต้องซื้อ และเลือกซื้อสินค้าที่คุ้มค่าและมีประโยชน์ 3. จัดบัญชีรายรับรายจ่ายอย่างสม่ำเสมอและ 4. มีเป้าหมายในการออม จากนั้นจึงกำหนดรายจ่ายในแต่ละวัน แล้วจึงประหยัดรายจ่ายด้วยการจ่ายน้อยกว่าหรือเท่ากับเป้าหมายที่กำหนดไว้

ในส่วนของหลักพร้าธรรมคือธรรมสำหรับพร้าธรรมเป็นหลักหลักธรรมที่ส่งเสริมการดำรงชีวิตสังคมได้อย่างมีความสุขมี 4 ประการคือ 1) สัจจะความซื่อสัตย์ต่อกัน 2) ทมะการฝึกฝน 3) ขันติความอดทนอดกลั้น และ 4) จาคะการเสียสละมีน้ำใจในการแบ่งปันหลักพร้าธรรม 4 ประการนี้คือ เครื่องมือสำคัญที่จะใช้ขัดเกลาความต้องการส่วนเกินจำเป็นของผู้คนให้ลดน้อยลงอันจะเป็นรากฐานสำคัญของระบบเศรษฐกิจแบบพอเพียง ในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนาหลักธรรมคำสอนหลายหลักธรรมที่พระพุทธองค์ทรงสอนให้ชาวพุทธรู้จักการเสียสละ เพื่อความสงบสุขของตนเองสังคมครอบครัวและประโยชน์ส่วนรวม ซึ่งหลักธรรมเหล่านั้น ได้แก่ พร้าธรรมพร้าธรรมคือบุคคลผู้ครองเรือนเป็นผู้มีเหย้ามีเรือนมีครอบครัวซึ่งประกอบด้วยบุตรภรรยาสามีบิดามารดาและบริวารเครือญาติเป็นต้นเรียกอีกอย่างว่า “คฤหัสถ์” ผู้ครองเรือนจำเป็นต้องมีคุณธรรมประจำใจ เพื่อใช้ประพฤติปฏิบัติกำจัดความเสื่อมเสีย เพื่อสร้างครอบครัวให้เป็นปึกแผ่นมั่นคงเป็นฝั่งเป็นฝา มีความสุขตามวิสัยของชาวบ้านทั่วไป จึงต้องรู้จักปรับปรุงตัวเองให้ก้าวหน้าเพิ่มขึ้นจากการรักษาศีลและการปฏิบัติตามหลักทฤษฎีธรรมมีกตประโยชน์ โดยยึดถือปฏิบัติตามหลัก “พร้าธรรม” คือ มีคุณธรรมสำหรับการครองเรือนหรือธรรมเป็นหลักครองชีวิตของชาวบ้านพร้าธรรม 4 ประการคือ **สัจจะ** ความซื่อสัตย์จริงใจต่อกันเป็นหลักสำคัญที่จะให้เกิดความไว้วางใจและไมตรีจิตสนิทต่อกัน **ทมะ** การรู้จักบังคับควบคุมอารมณ์ข่มใจระงับความรู้สึกต่อเหตุบกพร่องของกัน และกันรู้จักฝึกฝนปรับปรุงตนแก้ไขข้อบกพร่องปรับนิสัยและอหิชาภัยให้กลมกลืนประสานเข้าหากันได้ **ขันติ** ความอดทนอดกลั้นต่อความหนักและความร้ายแรงทั้งหลาย และ **จาคะ** ความเสียสละความเผื่อแผ่แบ่งปันตลอดถึงความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อต่อกัน

ในขณะที่เดียวกันพร้าธรรม 4 และยังคงตรงตามวัตถุประสงค์ในส่วนของ มาตรา 8 คณะลูกเสือแห่งชาติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาลูกเสือทั้งทางกาย สติปัญญา จิตใจและศีลธรรม ให้เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบและช่วยสร้างสรรค์สังคมให้เกิดความสามัคคี และมีความเจริญก้าวหน้า ทั้งนี้เพื่อความสงบสุขและความมั่นคงของประเทศชาติตามแนวทางดังต่อไปนี้

สัจจะ มีความจริงใจต่อตนเองที่จะรักษาสัจจะที่ให้ไว้กับตน ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ของลูกเสือในข้อที่ 2 ให้ซื่อสัตย์สุจริตมีระเบียบวินัยและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น

ทมะ การรู้จักข่มใจตนเองที่จะปฏิบัติตามสัจจะที่กำหนด ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ของลูกเสือในข้อที่ 4 ให้รู้จักทำการฝีมือ และฝึกฝนให้ทำกิจการต่างๆ ตามความเหมาะสม

ขันติ มีความอดทนอดกลั้นที่จะปฏิบัติตามสัจจะนั้นให้สำเร็จลุล่วงข้อที่ 1 ให้มีนิสัยในการสังเกต จดจำ เชื่อฟัง และฟังตนเอง

จาก การสละความชั่วความทุจริตตามสัจจะนั้นๆ ซึ่งตรงกับวัตถุประสงค์ของลูกเสือในข้อที่ 3 ให้รู้จักบำเพ็ญตนเพื่อสาธารณประโยชน์และ ข้อที่ 5 ให้รู้จักรักษาและส่งเสริมจารีตประเพณี วัฒนธรรมและความมั่นคงของประเทศไทย

รูปแบบบูรณาการขรรวาวาธรรม

การพัฒนาบูรณาการการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการหลักขรรวาวาธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในค่ายจังหวัดปราจีนบุรีทำให้เกิดประสิทธิผลในการพัฒนาความสามารถด้านขรรวาวาธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาในรูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมที่หลากหลายและมีคุณภาพพบว่ารูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมย่อย 24 กิจกรรมเริ่มตั้งแต่กิจกรรมปฐมนิเทศคำปฏิญาณและกฎของลูกเสือการฝึกระเบียบแถวการช่วยเหลือผู้อื่น

หลักขรรวาวาธรรม 4 การรู้จักดูแลตนเองการเดินทางไปยังสถานที่ต่างๆ ทักษะในทางวิชาลูกเสือและการเข้าค่ายพักแรมและผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน ได้คำดัชนีความสอดคล้องเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้มีประเด็นนำอภิปรายดังนี้

ปัจจัยนำเข้าที่ 1 เริ่มตั้งแต่พื้นฐานการจัดกิจกรรมลูกเสือ (Fundamental Principle of Scouting) ในการจัดกิจกรรมเน้นวัตถุประสงค์หลักการและวิธีการ ซึ่งนำไปสู่ผลลัพธ์ในด้านการจัดกิจกรรมนั้นเน้นการบูรณาการเพื่อช่วยให้เยาวชนซึ่งเป็นลูกเสือ 1) มีคุณธรรมคุณลักษณะตามคำปฏิญาณและกฎลูกเสือ 2) มีความสามารถที่จะพึ่งและพัฒนาตนเองและช่วยเหลือผู้อื่นและ 3) มีความสามารถเฉพาะตัวตามความถนัดและความสนใจ

ปัจจัยนำเข้าที่ 2 ผู้บังคับบัญชาลูกเสือจะต้องเคร่งครัดในการปฏิบัติตามกฎของลูกเสือเป็นพิเศษเพื่อบำเพ็ญตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกเสือแบ่งได้เป็น 2 อย่างคือ 1) สาธิตให้ดูหรือทำให้ดู 2) ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่าง

พระพุทธองค์ทรงเป็นผู้ที่ปฏิบัติพระองค์ให้เป็นแบบอย่างที่ดีกระบวนการนำไปสู่ผลลัพธ์นั้นคือการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการหลักขรรวาวาธรรมกับกระบวนการอบรมลูกเสือ-เนตรนารี ผลการใช้รูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่เกิดกับลูกเสือ-เนตรนารีสามัญของนักเรียนชั้นประถมศึกษาในอำเภอแม่ทาจังหวัดลำพูนจากสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 รูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นส่งผลต่อการปฏิบัติเรื่องขรรวาวาธรรมในระยะก่อนการอบรมกับหลังการอบรมแตกต่างกันจากการวิจัยพบว่ารูปแบบการจัดกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นส่งผลให้คะแนนการปฏิบัติเรื่องขรรวาวาธรรมในระยะก่อนการอบรมกับหลังการอบรมแตกต่างกัน ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

การอบรมลูกเสือ-เนตรนารีสามัญเป็นกิจกรรมที่ให้ความรู้เสริมสร้างเจตคติที่ดีและเพิ่มทักษะในการดำรงชีวิตให้กับลูกเสือ-เนตรนารี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ ที่ว่าการฝึกอบรมตามวิธีการของลูกเสือนั้นจะพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติในอนาคต

การพัฒนาดังกล่าวนั้นอาจจำแนกเป็นหัวข้อใหญ่ได้ 8 ประการ ดังต่อไปนี้

- 1) จิตใจ
- 2) ความสมบูรณ์ของร่างกาย
- 3) ลักษณะนิสัย
- 4) ความสามารถในการสร้างสรรค์
- 5) ความสัมพันธ์กับผู้อื่น
- 6) ความพร้อมและความสามารถในการให้บริการแก่ผู้อื่น
- 7) ทักษะเกี่ยวกับงานบ้านและ
- 8) การเพลิดเพลินกับชีวิตกลางแจ้ง

กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เป็นกิจกรรมที่จัดเป็นกระบวนการด้วยรูปแบบวิธีการที่หลากหลายให้ได้รับประสบการณ์จากการปฏิบัติจริง มีความหมายและมีคุณค่าในการพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกายจิตใจ สติปัญญาอารมณ์

และสังคม มุ่งเสริมเจตคติคุณค่าชีวิตปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักและเข้าใจตนเอง สร้างจิตสำนึกในธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมปรับตัวและปฏิบัติตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติ และสามารถดำรงชีวิตอย่างมีความสุขต่อไป

ดังจะเห็นได้ว่ารูปแบบกิจกรรมที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วยกิจกรรมที่พัฒนาทั้ง 4 ด้านคือ

- 1) กิจกรรมที่พัฒนาด้านร่างกาย
- 2) กิจกรรมที่พัฒนาด้านสติปัญญา
- 3) กิจกรรมที่พัฒนาด้านสังคมและ

4) กิจกรรมที่พัฒนาด้านจิตใจรวมถึงกิจกรรมที่พัฒนาทั้ง 4 ด้านไปพร้อมๆกันซึ่งส่งผลให้ลูกเสือ-เนตรนารี เกิดการพัฒนาพฤติกรรมโดยรวมโดยเฉพาะด้านสัจจะ ทมะ ขันติ จาคะ รวมทั้งระยะเวลาการอบรมค่อนข้างมากมีการเรียนรู้และปฏิบัติไปพร้อมๆกันและค่อยๆปลูกฝังเจตคติที่ดี โดยสอดแทรกกิจกรรมเกี่ยวกับขรรษาธรรมทุกกิจกรรมในการดำเนินการอบรมรวมถึงได้เห็นแบบอย่างที่ดีจากผู้ฝึก จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมด้านขรรษาธรรมก่อนการอบรมกับหลังการอบรมแตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. การบูรณาการหลักธรรมในการส่งเสริมความเข้มแข็งด้านจิตใจสำหรับลูกเสือ-เนตรนารี
2. การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเพื่อส่งเสริมด้านความซื่อสัตย์สำหรับลูกเสือ-เนตรนารี
3. ปัจจัยที่ทำให้การดำเนินกิจกรรมลูกเสือ-เนตรนารีที่ประสบความสำเร็จและล้มเหลว
4. การพัฒนาเครื่องมือในการประเมินผลลูกเสือ ด้านร่างกายสติปัญญาสังคมและจิตใจ
5. การเปรียบเทียบการอบรมลูกเสือ-เนตรนารีของไทยและต่างประเทศ

เอกสารอ้างอิง

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**.

กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2525). **พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

สมหมาย วงศ์วิทยากุล. (2544, กรกฎาคม). กระบวนการลูกเสือกับคุณธรรมและจริยธรรม. **วิทยากร**, 10.

Engle, et al. (1999). Working Memory, Short-Term Memory, and General Fluid Intelligence :

A Latent-Variable Approach. **The Journal of Experimental Psychology**, 128 (3), 309-331.

ศึกษาเปรียบเทียบคำสอนเรื่องพลัง 5 ในพุทธปรัชญาเถรวาทและ พุทธปรัชญามหายาน

THE COMPARISON OF TEACHING FIVE POWERS IN PHILOSOPHICAL BUDDHISM OF THERAVĀDA AND MAHARANA BUDDHIST PHILOSOPHY

พระสุเทพ สิริธมโม (มัจฉา)¹, กฤตสุชิน พลเสน², และพระประเวศ สุเวที³

(Received : July 6, 2019 ; Revised : August 6, 2019 ; Accepted : September 22, 2019)

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1) เพื่อศึกษาคำสอนเรื่องพลัง 5 ในพุทธปรัชญาเถรวาท 2) เพื่อศึกษาคำสอนเรื่องพลัง 5 ในพุทธปรัชญามหายาน 3) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำสอนเรื่องพลัง 5 ในพุทธปรัชญาเถรวาทและพุทธปรัชญามหายาน โดยการศึกษาคำสอนจากคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท ได้แก่ พระไตรปิฎก อรรถกถาฎีกา และคัมภีร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เรียบเรียง บรรยาย ตรวจสอบ โดยอาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัยพบว่า

1. จากการศึกษาหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับพลัง 5 ในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาท สรุปได้ว่าขอบเขตและความหมายของหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง ที่สนับสนุนพลัง 5 ซึ่งเรียกว่า “โพธิปักขิยธรรม” ได้แก่ ธรรมที่ก่อเกิดความรู้แจ้ง หรือธรรมที่สนับสนุนอริยมรรคมี 37 ประการ ได้แก่สติปัฏฐาน 4 สัมมปธาน 4 อิทธิบาท 4 อินทรีย์ 5 พละ 5 โพชฌงค์ 7 อริยมรรคมีองค์ 8

2. หลักธรรมพลัง 5 ในพุทธปรัชญาเถรวาท เป็นหลักธรรมที่คอยเกื้อหนุนและเป็นหลักธรรมพื้นฐานแห่งหลักธรรมอื่นอันละเอียดอ่อนและลึกซึ้ง อันเป็นหนทางแห่งปฏิบัติ เป็นหนทางแห่งการหลุดพ้นจากกองทุกข์ เป็นหนทางแห่งการไม่มีแล้วซึ่งภพชาติ ชรา มรณะ หลุดพ้นแล้วจากวัฏฏะสงสาร ในส่วนพุทธปรัชญามหายานก็มีแนวความคิดที่คล้ายกัน คือพลัง 5 เป็นหลักธรรมมูลรากต่อการพัฒนาชีวิตที่ดีงาม ในด้านของรูปธรรม วิจัยพลังเป็นกำลังของไตรสิกขา ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการพัฒนามนุษย์ การฝึกฝนและการพัฒนาชีวิตที่นำพุทธภาษิตมาใช้นั้นได้นำหลักการของศีล สมาธิ ปัญญา มาใช้สอนและอบรม

คำสำคัญ : เปรียบเทียบคำสอน, พละ 5, พุทธปรัชญาเถรวาท, พุทธปรัชญามหายาน

Abstract

The objectives of this thesis paper were as follows: 1) to study 5 Balas in Theravada Buddhist philosophy, 2) to study 5 Balas in Mahayana Buddhist philosophy, and 3) to compare 5 Balas in Theravada Buddhist philosophy and Mahayana Buddhist philosophy. The data were collected from the Tipitaka, Commentaries, Sub-commentaries and related documents. The data were checked, analyzed and then composed in a descriptive method.

The results of research were found as follows :

¹นักศึกษานิพนธ์โทหลักสูตรศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

³อาจารย์ประจำสาขาวิชาพุทธศาสนาและปรัชญา มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย

1. In Theravada Buddhist scriptures, the Dhamma principle that supports the 5 Balas is Bodhipakkhiya Dhamma or 37 qualities contributing to enlightenment consisting of 4 foundations of mindfulness, 4 efforts, 4 paths of accomplishment, 5 controlling faculties, 5 Balas, 7 enlightenment factors, and the Eightfold Path.

2. In Theravada Buddhist philosophy, the 5 Balas are subtle principles assisting and supporting other Dhamma principles that lead to the salvation and liberate to the Round of Rebirth. In Mahayana Buddhist philosophy, the concept of Balas is similar. The 5 Balas are the foundation principles in life development. In practice, Viriya Bala is the strength of the Threefold Training which is the significant principle in human development. Training in morality, mentality and wisdom is brought into use training and developing the life.

Keywords : Teaching comparison, 5 Balas, Theravada Buddhist Philosophy, Mahayana Buddhist Philosophy

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พละ 5 แปลว่า ธรรมอันเป็นกำลัง ที่เรียกว่า พละ เพราะมีความหมายว่าเป็นพลังทำให้เกิดความมั่นคง ครอบงำเสียซึ่งความไร้ศรัทธา ความเกียจคร้าน ความประมาท ความฟุ้งซ่านและความหลงเป็นเครื่องเกื้อหนุนแก่ อริยมรรค จัดอยู่ในจำพวกโพธิปักขิยธรรม (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต) 2546 : 156) ส่วนคำว่า กำลังในที่นี้คือ กำลังแรงความเข้มแข็งที่ทำให้ข่มขจัดได้แม้แต่กำลังแห่งมาร ทำให้สามารถดำเนินชีวิตที่ติงามปลอดโปร่งเป็นสุข บำเพ็ญกิจด้วยความบริสุทธิ์และเต็มที่ไม่มีความเล่ห์หรือความทุกข์ใด ๆ จะสามารถบีบคั้นครอบงำ ได้แก่ วิมุตติ ความหลุดพ้น หมดสิ้นอาสวะ หรืออรหัตตผลพละนี้ยังสามารถแปลได้ว่า กำลังที่เป็นพื้นฐานเป็นรากฐานด้วย พละ 5 จึงเป็นหลัก ปฏิบัติทางจิตใจให้ถึงความหลุดพ้นโดยตรงพละ 5 ประกอบด้วยหลักธรรม 5 อย่าง ได้แก่ (1) หลักศรัทธา คือ ความเชื่อ (2)หลักวิริยะ คือ ความเพียร (3) หลักสติ คือ ความระลึกได้ (4) หลักสมาธิ คือ ความตั้งใจมั่น (5) หลักปัญญา คือ ความรู้ทั่วชัด หลักการปฏิบัติของหลักธรรมในพละ 5 ต้องสมดุลย์กันคือ ศรัทธาเสมอกับปัญญา วิริยะเสมอกับสมาธิ ส่วนสติเป็นแกนกลางต้องมีให้มาก จึงจะถือว่าเป็นพละ 5 โดยสมบูรณ์ ดังนั้นพละ 5 ในแง่ของความหมายและ องค์ประกอบรวมทั้งหลักการปฏิบัติต่างๆ นั้น เป็นปัญหาที่ต้องหาคำตอบในทางวิชาการเพื่อใช้เป็นแนวทางในการนำไป ปฏิบัติอันจะเกิดประโยชน์ต่อพระพุทธศาสนา

หลักธรรมในพระพุทธศาสนานั้นมีลักษณะที่สอดคล้องสัมพันธ์กัน หลักธรรมต่างๆ ไม่ว่าจะมีความเชื่อใด ๆ ล้วน สัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันทั้งสิ้น เพราะแสดงถึงความสืบเนื่องมาจากหลักธรรมหรือสัจธรรมเดียวกัน และเป็นไป เพื่อจุดหมายเดียวกัน แต่นำมาแสดงในชื่อต่างๆ กันโดยชี้ความจริงเพียงส่วนใดส่วนหนึ่งที่ละส่วนที่ละตอนกันบ้าง เป็น ความจริงอันเดียวกันแต่ที่แสดงรูปแบบหลากหลายก็เพื่อวัตถุประสงค์หลากหลาย ด้วยเหตุนี้ หลักธรรมบางข้อจึงเป็น เพียงส่วนย่อยของหลักใหญ่ บางข้อเป็นหลักใหญ่ด้วยกัน ครอบคลุมความหมายของกันและกัน แต่มีแนวหรือรูปแบบ การแสดงและความมุ่งหมายจำเพาะในการแสดงต่างกัน หรือปฏิบัติตามธรรมะหมวดใดหมวดหนึ่ง หมู่ใดหมู่หนึ่ง ก็จะมี หมู่อื่นรวมอยู่ด้วยหมวดที่นำมากล่าวไว้เป็นข้อเดียวนั้นๆ เมื่อปฏิบัติแล้วธรรมะก็กระจายออกเป็นหลายหมู่ แต่ละหมู่ก็ หลายๆ ชื่อ ก็จะพูดให้กระจายออกไป หรือพูดรวบรวมสงเคราะห์ให้น้อยเข้าจนเหลือสิ่งเดียวคำเดียวก็ได้ ซึ่ง พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสตามความเหมาะสมแก่ผู้ฟัง เหมาะสมแก่เหตุการณ์ แล้วแต่จะทรงเห็นว่าผู้ฟังนั้นมีปัญญาระดับ ไດ จึงทำให้มีหลายแบบหลายอย่างส่วนหลักธรรมในพละ 5 ก็เช่นเดียวกันมีปรากฏอยู่ในหลายหมวดเพราะว่าแต่ละ หมวดนั้นถึงถึงหน้าที่อย่างหนึ่งๆ ก็มี เล็งถึงความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่ที่มี เล็งถึงความสำเร็จในขณะที่มีการปฏิบัติ

หน้าที่ไปตามลำดับอย่างนี้ก็มี ถ้าสำรวจดูจะพบว่าพุทธภาษิตที่เป็นคำสั่งสอนที่สำคัญมีมาก ถ้าดูผิวเผินแล้วต่างกันอย่าง และพระพุทธรูปเจ้าท่านก็ตรัสไปท่านเองอย่างอย่างยิ่งทุกอย่างแต่ละอย่างไป คนทั่วไปจะรู้สึก ว่า พระพุทธรูปเจ้าท่านตรัส คำสั่งสอนมากเหลือเกิน มากจนไม่สามารถปฏิบัติได้ หรือปฏิบัติไม่ไหว การที่เป็นเช่นนี้เพราะเหตุว่า ไม่เข้าใจ ความสัมพันธ์ของธรรมะ และความเป็นอันเดียวกันหมดในความสัมพันธ์อันนั้น ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาหลักธรรมที่สัมพันธ์กับพระ 5 ว่าเป็นอย่างไร สัมพันธ์กับหลักธรรมไหน อย่างไร หลักธรรมในพระ 5 พระพุทธรูปเจ้าทรงยกย่องและ ทรงย้ำมากในขณะที่จะมีการตรัสรู้นั้นทำได้อย่างไร เป็นหลักการปฏิบัติที่มีลักษณะความเชื่อมโยงกันไปสู่ความดับทุกข์ โดยเริ่มจากศรัทธาคือ ความเชื่อ ศรัทธานี้อาจเป็นความเชื่อในรูปใดรูปหนึ่งก่อน เชื่อเพราะพอใจในเหตุผลเบื้องต้นของ คำสอนนั้น หรือ เชื่อโดยการไว้วางใจตัวผู้สอน จึงมีการรับฟังการสอน รับการอบรมเกิดความเข้าใจเพิ่มพูนขึ้น มองเห็น เหตุผลที่ถูกต้องด้วยตนเอง ซึ่งเรียกคร่าวๆ ว่าสัมมาทิฐิ เมื่อเกิดสัมมาทิฐิก็ลงมือปฏิบัติจนเกิดการเห็นอย่างประจักษ์ เห็นด้วยตนเอง เป็นขั้นปัญญาเรียกว่า สัมมาญาณะ เป็นขั้นที่หลุดพ้นจากศรัทธา และทิฐิ เป็นขั้นสุดทางและเข้าถึง จุติหมาย ซึ่งเรียกว่าสัมมาวิมุตติ ศรัทธาลักษณะนี้เป็นศรัทธาเพื่อปัญญา เป็นความเชื่อที่ประกอบด้วยปัญญา หรือเชื่อ เพราะมีความเข้าใจในเหตุผลเป็นมูลฐาน มิได้หมายถึงความเชื่อแบบมอโงะใจให้ไปโดยไม่มีเหตุผลดังนั้นเพื่อควบคุม ศรัทธาให้อยู่ในความหมายที่ถูกต้องแล้ว ธรรมหมวดใดก็ตามในพุทธธรรมถ้ามี

ศรัทธาเป็นส่วนประกอบข้อหนึ่งแล้ว จะต้องมีความเป็นอีกข้อหนึ่งด้วยเสมอ ตัวอย่างเช่น พระ 5 อินทรีย์ 5 สัมปราชัยกัตตะ 4 วุฒิธรรม 4 เวสาร์ชชกรณธรรมอริยทรัพย์ 7 เป็นต้น ซึ่งศรัทธานั้นสามารถสงเคราะห์เอามารวมไว้ใน สัมมาทิฐิ อันเป็นความเห็นที่ถูกต้อง ความเชื่อที่ถูกต้อง เมื่อศรัทธาถูกต้องแล้วจะทำให้เกิดความเพียรตัวที่สองตามมา คือ มีความพากเพียรพยายาม ความกล้าหาญ ความเสียสละ แต่ศรัทธามี 2 ระดับ คือ ศรัทธาที่ยังหวั่นไหวอยู่ กับ ศรัทธาที่ไม่หวั่นไหวสำหรับผู้มีศรัทธาที่ยังหวั่นไหวจะต้องมีสติอันเป็นหลักธรรมตัวที่สามคอยทำหน้าที่ควบคุมศรัทธาที่ ยังหวั่นไหวพร้อมทั้งความเพียรไม่ให้เฉไฉไปในทางที่ผิด ซึ่งใจความของสติก็คือว่า ความรู้ที่มาทันทั่วทั้ง เมื่อมีสติก็เกิด สมานะ เป็นหลักธรรมตัวที่สี่ตามมา เพราะสติขาดสมาธิไม่ได้ สมาธิ คือ จิตที่ประกอบไปด้วยกำลังเต็มที่ กำลังจิตทั้งหมด ถูกรวบรวมกันเข้าเป็นจุดเดียวเป็นกำลังที่มีเต็มที่กำลังที่สมบูรณ์ลักษณะของสมาธิคือ จิตที่บริสุทธิ์ จิตตั้งมั่น จิตควรแก่ การงาน และหลักธรรมอันดับสุดท้ายคือปัญญา เป็นความรู้ที่ถูกต้อง เป็นตัวที่หล่อเลี้ยงหรือตั้งศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ให้สูงขึ้นเจริญขึ้น จนถึงกับว่าดับทุกข์ได้สิ้นเชิง ดับกิเลสได้สิ้นเชิงกระบวนดังกล่าวของพระ 5 นี้เป็นกระบวนการที่ นำไปสู่ความดับทุกข์ตามความมุ่งหมายของพุทธธรรมดังนั้นจึงเกิดปัญหาว่าพระ 5 ที่เป็นหลักธรรมสู่ความดับทุกข์ มี กระบวนการอย่างไรด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาวิเคราะห์ พระ 5 ตามหลักพุทธปรัชญาเถรวาท ศึกษาหลักธรรมที่ เกี่ยวข้องต่อพระ 5 และศึกษาพระ 5 ที่เป็นหนทางนำไปสู่การดับทุกข์ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง เพื่อเป็น ประโยชน์ในทางการศึกษาและปฏิบัติตามของพระพุทธศาสนาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคำสอนเรื่องพระ 5 ในพุทธปรัชญาเถรวาท
2. เพื่อศึกษาคำสอนเรื่องพระ 5 ในพุทธปรัชญามหายาน
3. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบคำสอนเรื่องพระ 5 ในพุทธปรัชญาเถรวาทและพุทธปรัชญามหายาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลคือ

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) คือ พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539 (มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2539)

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) ได้แก่ งานเขียนทางวิชาการทางพระพุทธศาสนาและนักวิชาการสาขาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสารานุกรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง และมีข้อมูลจากเว็บไซต์ต่างๆ รวมทั้งอรรถกถา (มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2525) และอื่นๆ อันเป็นคัมภีร์สำคัญทางพระพุทธศาสนาเถรวาท

อนึ่ง จะเน้นศึกษาเปรียบเทียบคำสอนเรื่องพละ 5 ในพุทธปรัชญาเถรวาทและพุทธปรัชญามหายานเพื่อให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่องที่จะศึกษา

ขั้นรวบรวมข้อมูล

1. สืบหาข้อมูลจากเอกสารปฐมภูมิ คือ พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พ.ศ. 2539

2. รวบรวมข้อมูลจากเอกสารทุติยภูมิคือ ตำรา หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ เอกสาร วารสาร บทความ และงานเขียนที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งคัมภีร์อื่นๆ ทางพระพุทธศาสนา

ขั้นวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำข้อมูลที่ได้จาขั้นการรวบรวมข้อมูล มาทำการแยกแยะ จัดประเภทตามความเหมาะสมแก่นิยามแต่ละบท

2. ศึกษาข้อมูลที่ได้จากข้อ 1 มาทำการวิเคราะห์ อธิบาย ตีความ ให้ความหมายตามความเหมาะสมของนิยาม และนำข้อมูลที่ได้มาจัดหมวดหมู่ตามบทต่างๆ

3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2 เขียนลงในแต่ละบทตามความสอดคล้อง และเหมาะสมแก่นิยามที่ได้รับไว้ตามวัตถุประสงค์

ขั้นนำเสนอผลงานการศึกษา

ในการศึกษาเปรียบเทียบคำสอนเรื่องพละ 5 ในพุทธปรัชญาเถรวาทและพุทธปรัชญามหายานผู้ศึกษาจะนำเสนอผลการศึกษาลำดับขั้นตอน ตั้งแต่ บทที่ 1 ถึงบทที่ 5 ด้วยวิธีการบรรยายเชิงเหตุผลตามวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ตามความเหมาะสมแก่นิยามสาระในบทต่างๆ ตามลำดับ

ผลการวิจัย

1. พละ 5 ในพุทธปรัชญาเถรวาท

ผลการวิจัยพบว่า พละ 5 ได้แก่ (1) สัทธาพละกำลังคือศรัทธา (2) วิริยพละกำลังคือวิริยะ (3) สติพละกำลังคือสติ (4) สมาธิพละกำลังคือสมาธิ (5) ปัญญาพละกำลังคือปัญญาองค์ธรรมนี้เป็นกำลังสำคัญ ซึ่งทำให้เกิดความเข้มแข็งมั่นคงดำรงอยู่ในสัมปยุตตธรรมทั้งหลายอย่างไม่หวั่นไหวอันธรรมที่เป็นปฏิปักษ์ เช่น นิเวศน์ครอบงำไม่ได้เป็นองค์ธรรมที่คอยเกื้อหนุนหลักธรรมอื่นอันจะเป็นหนทางสู่ริยมรรคปฏิบัติอยู่ในจำพวกโพธิปักขิยธรรมหลักธรรมที่เป็นเครื่องกระทำให้แจ้งพระนิพพาน

พละ 5 อันได้แก่ กำลังที่มีอยู่ในตนแบ่งได้คือสัทธาความเพียรสติสมาธิและปัญญาเป็นหลักธรรมที่สำคัญและเป็นองค์ธรรมพื้นฐานในการปฏิบัติหลักธรรมอื่นที่ลึกซึ้งอันจะเป็นทางไปยังความละแล้ว ซึ่งค้นหาและอริยทรัพย์ปฏิบัติหลักธรรมที่ปรารถนาเจริญทั้งสมณะและวิปัสสนาต้องพึงสังวรระลึกพื้นฐานในเรื่องของพละ 5 ให้จงหนัก ไม่ว่าในเรื่องของความหมาย ประเภทลักษณะการดำรงอยู่ของพละ เพราะถ้าผู้ปฏิบัติเข้าใจความสำคัญและรู้แจ้งแทงตลอดในพละ 5 นอกจากจะได้ใช้หลักธรรมพละ 5 ไปเกื้อหนุนหลักธรรมอื่นให้การปฏิบัติมีความก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น ยังมีอานิสงส์ของพละ 5 ปรากฏให้เห็นเด่นชัดในตนอีกด้วย

2. ผลการวิจัยหลักธรรมที่เกี่ยวข้องกับพละ 5

ผลการวิจัยพบว่า หลักธรรมพละ 5 เป็นหลักธรรมที่คอยเกื้อหนุนและเป็นหลักธรรมพื้นฐานแห่งหลักธรรมอื่น อันละเอียดอ่อนและลึกซึ้งอันเป็นหนทางแห่งปฏิบัติเป็นหนทางแห่งการหลุดพ้นจากกองทุกข์เป็นหนทางแห่งการไม่มีแล้วซึ่งภพชาติขารมณะหลุดพ้นแล้วจากวิญญูสงสาร

จากที่ผู้วิจัยได้กล่าวแล้วข้างต้นพบว่า หลักธรรมทั้งหลายทั้งปวงในคัมภีร์พุทธศาสนาเถรวาทมีความสำคัญในตนเองเพราะหลักธรรมทั้งหมดได้แยกย่อยมาจากอริยสัจ 4 ซึ่งบุคคลใด ตรัสรู้หรืออริยสัจ 4 โดยตนเองนั้นบุคคลนั้นย่อมได้ชื่อว่าพุทธะ แต่ด้วยพระปัญญาธิคุณแห่งองค์สัมมาสัมพุทธเจ้าพระนามโคตม พระองค์ย่อมทรงทราบความสามารถของเวไนยสัตว์ในการเรียนรู้ ซึ่งธรรมที่พระองค์ทรงตรัสรู้ได้ด้วยพระองค์เอง

พระองค์จึงทรงสาธยายหลักธรรมแยกออกมาให้เห็นอย่างเด่นชัดหลักธรรมไหนเกื้อหนุนหลักธรรมไหนสนับสนุนหรือธรรมไหนเป็นข้าศึกของหลักธรรมอันเป็นไปสู่ความหลุดพ้น สิ่งสำหรับผู้ปฏิบัติหลักธรรมต้องทำความเข้าใจให้รู้แจ้งคือ เหตุและปัจจัยของศรัทธาความเพียรสติสมาธิปัญญาในการปฏิบัติหลักธรรมพละ 5 เพื่อไม่ให้เกิดการเข้าใจผิดในการปฏิบัติหลักธรรมแบบยึดมั่นถือมั่นตามตัณหา คือ ปฏิบัติแบบความอยากมีอยากเป็นและความไม่อยากมีไม่อยากเป็นในการกำหนดการปฏิบัติภาวนาหรือการน้อมใจรู้การน้อมใจเห็นหรือการเพ่งที่เป็นเบื้องต้นของการปฏิบัติกรรมฐาน จนก่อให้เกิดการดำรงจิตไว้อย่างไม่ถูกต้อง เพราะเกิดการไปยึดมั่นถือมั่นนั่นเองจนกลายเป็นยึดมั่นถือมั่นไปเองแบบไม่รู้ตัวศรัทธา ความเพียรสติสมาธิปัญญาก็จะไม่เจริญขึ้นตามที่ควรจะเป็นปรากฏผลแต่จะกลายเป็นความเคร่งความเครียดที่เกิดขึ้นกับจิตตนจนเกิดการติดตามหลอกหลอนตนเองจนไม่กล้าปฏิบัติหลักธรรมหรือปฏิบัติหลักธรรมตามต้นแบบอยากมีอยากเป็นหรือแบบไม่อยากมีไม่อยากเป็น เมื่อเกิดกองในจิตทุกข์ไม่ว่าจะมาจากสิ่งแวดล้อมหรือสภาวะธรรมอันเกิดจากความไม่รู้แจ้งหรือเกิดจากกิเลสตัณหาในตนเองกดดัน ซึ่งจะก่อให้เกิดกองทุกข์ที่ทวีคูณมากขึ้นในจิตเป็นส่วนมากเป็นเพราะการดำรงจิตไว้อย่างไม่รู้จักแจ้งในหลักธรรมผู้ปฏิบัติเอง

3. ผลการวิจัยความสำคัญและการประยุกต์ใช้พละ 5

ผู้วิจัยพบว่า ผู้ปฏิบัติต้องทำความเข้าใจหลักธรรมและความสำคัญในหน้าที่ของหลักธรรมพละ 5 อันเป็นหลักธรรมพื้นฐานอันได้แก่ ศรัทธา วิริยะ สติ สมาธิ ปัญญาจึงจะพอบรรเทาความไม่รู้หรือหลงไปกับการกำหนดจิตตามหลักของการปฏิบัติหลักธรรมนั้น ผู้วิจัยจึงขอสรุปมีใจความง่ายๆ สดมีหน้าที่กั้นหรือดักกระแสสภาวะที่ปรากฏที่เป็นปัจจุบันหรือทันปัจจุบันนั่นเองสมาธิมีหน้าที่จับหรือหยุดหรือเพ่งจิตให้เป็นหนึ่งขึ้นกับกระแสสภาวะที่ปรากฏปัญญา มีหน้าที่ปล่อยวางคลายตัดหรือดับสภาวะธรรมที่ปรากฏ เมื่อผู้ปฏิบัติหลักธรรมพละ 5 เข้าใจในการปฏิบัติก็จะกำหนดภาวนาหลักธรรมอย่างมีสติสมาธิโดยตั้งจิตไว้อย่างถูกต้อง ไม่เกิดกิเลสตัณหาในความยึดมั่นถือมั่นเกินควร เพราะมีปัญญาในการปล่อยวางในการคลายในการตัดในสภาวะธรรมที่รู้-ปามานั้นปรากฏ

ผู้วิจัยพบว่า ในปัจจุบันถ้าผู้ปฏิบัติหลักธรรมเข้าใจและเห็นแจ้งในหลักธรรมพละ 5 คือ สัทธาพละ วิริยะพละ สติพละ สมาธิพละ ปัญญาพละ ย่อมทำให้หลักธรรมอินทรีย์ 5 คือ

สัทธินทรีย์ วิริยอินทรีย์ สตินทรีย์ สมาธิินทรีย์ ปัญญินทรีย์ เจริญบริบูรณ์ในตัวผู้ปฏิบัติเองเมื่อหลักธรรมทั้ง 2 ผู้ปฏิบัติเจริญให้เต็มรอบแล้วจะทำให้หลักธรรมเกื้อหนุนอื่น เช่น หลักธรรมสัมมปธาน 4 หลักธรรมอิทธิบาท 4 เจริญบริบูรณ์เต็มรอบด้วยเช่นกันเพราะต่างเป็นหลักธรรมที่เกื้อหนุนซึ่งกันและกันยังผลให้ธรรมอันเป็นข้าศึกต่อผู้ปฏิบัติหลักธรรมอัน ได้แก่ นิวรณ์ 5 ถูกกำจัดออกไปจากตัวผู้ปฏิบัติหลักธรรมโดยสิ้นเชิงก็จะทำให้การปฏิบัติสมถะและวิปัสสนาอันปรารถแล้วเต็มรอบและบริบูรณ์ขึ้นย่อมทำให้หลักธรรมสติปัญญา 4

การประยุกต์ใช้พละ 5 จากคัมภีร์ทางพระพุทธศาสนาในด้านการเจริญกรรมฐานที่เชื่อมโยงกับหลักธรรมต่างๆ กล่าวคือความสำคัญของสัทธาพละกับอาตปปี (มีความเพียร) สัทธาพละจะทำให้เกิดสภาวะของคนที่กำลังล่าหาญทำความเพียรด้วยความอดทนอย่างต่อเนื่องแม้ต้องเผชิญกับความทุกข์ยากลำบากเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ควรจะต้องถึงและเป็นตัวเร่งกระตุ้นให้การทำหน้าที่ของสติให้ตื่นตัวต่อการกำหนดพิจารณาอารมณ์กรรมฐานอย่างต่อเนื่องไม่ให้

เกิดความเพลิดเพลินความสำคัญของวิริยพละกับสติมา (มีสติ) ด้วยอุปการะจากวิริยพละซึ่งเป็นตัวเร่งกำลังสติที่ตั้งมั่นทำกิจหรือหน้าที่ของตนโดยการพิจารณาได้จากลักษณะ ๓ ประการของสติคือการเฝ้าดูอย่างจดจ่อซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะของสติความสำคัญของวิริยพละกับสัมปชาโน (ความรู้ตัว) ขณะที่ใช้ความเพียรประกอบสติกำหนดอารมณ์กรรมฐานอยู่ สัมปชัญญะจะช่วยให้สามารถกำหนดแน่วแน้อยู่ในปัจจุบันขณะทำให้การปฏิบัติดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง

ความสำคัญของพละ 5 ในอิทธิบาท 4 ในอิทธิบาทนั้นพละมุ่งทำหน้าที่เป็นองค์ธรรมข้อหนึ่งที่เป็นธรรมที่เป็นเหตุปัจจัยในการที่จะทำให้บุคคลมีจิตใจกระตือรือร้นมีกำลังใจ เป็นแรงผลักดันให้เกิดมีความอาจหาญในการทำงานต่างๆ แล้วอาศัยองค์ธรรมที่เกี่ยวข้องเป็นปัจจัยต่อไปความสำคัญของพละในสัมโพชฌงค์ 7 พละในสัมโพชฌงค์นี้ทำหน้าที่ยกจิตขึ้นจากความหดหู่ท้อถอยให้มีความบากบั่นต่อสู้กับอุปสรรค เพื่อก้าวไปข้างหน้าอย่างอาจหาญมั่นคงและไม่หวั่นไหวเกรงกลัวต่ออุปสรรคใดๆ โดยมีสติสัมโพชฌงค์ และธัมมวิจยสัมโพชฌงค์ เป็นองค์ธรรมที่ส่งเสริมและเมื่อเจริญเต็มที่แล้วก็สามารถอดทนให้เกิดองค์ธรรม คือ บิติสัมโพชฌงค์ ปัสสัทธิสัมโพชฌงค์ สมาธิสัมโพชฌงค์ และอุเบกขาสัมโพชฌงค์ ซึ่งเป็นองค์ธรรมในหมวดเดียวกันตามลำดับ

การประยุกต์ใช้พละ 5 ในการพัฒนาตนการที่บุคคลจะประสบความสำเร็จในชีวิตในด้านต่างๆ นั้น ทั้งทางโลกและทางธรรมตามหลักพุทธธรรมได้นั้น จำต้องมีหลักการมีอุดมคติเป็นแรงผลักดันไปสำหรับหลักธรรมที่มีความสำคัญต่อการอดทนหลักการและอุดมคตินั้นขาดไม่ได้ก็คือ พละ 5 คือ ศรัทธาพละ

การประยุกต์ใช้พละ 5 ที่มีต่อการพัฒนาชีวิตที่ต้งามทั้ง 4 ด้าน คือ กายภาวนา ศีลภาวนา จิตตภาวนาและปัญญาภาวนา พบว่า ศรัทธาเป็นกำลังสนับสนุนให้เกิดวิริยะความเพียรในด้านกายภาวนา และศีลภาวนา สติพละและสมาธิพละ เป็นกำลังสนับสนุนในด้านจิตตภาวนา และปัญญาภาวนา พละ 5 ผู้วิจัยคิดว่าเป็นหลักธรรมพื้นฐานที่สำคัญในการเป็นผู้ปฏิบัติที่จะต้อง "ไม่หวั่นไหว" และพร้อมที่จะเผชิญหน้าด้วยพละ 5 ดังนี้

1. ศรัทธาพละ ต้องศรัทธาอย่างเต็มที่มีความเชื่อว่าการปฏิบัติหลักธรรมจะแสดงผลได้จริง ซึ่งสามารถปรับสมดุลของหลักธรรมที่ได้ปฏิบัติแล้วนำไปเป็นหลักในการพัฒนาคุณภาพตนและคำนึงถึงประโยชน์และความสำคัญของผู้ปฏิบัติว่าจะเกิดประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคคลอื่นได้อย่างไร ถ้ามีศรัทธาอันบุคคลกระทำให้เต็มรอบแล้วจะเป็นตัวสะสมพลัง

2. วิริยะพละ ต้องใช้การปฏิบัติที่ต้องอาศัยศรัทธาและความอดทนสาเห กล่าวคือ ต้องมองกระบวนการการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาการเจริญหลักธรรมหรือการพัฒนาของจิตตรงหน้าเหมือนมองหมากทั้งกระดาน ต้องมองทุกตาทุกตัว ต้องวางแผนนาที่ที่อนาที่ปรับเปลี่ยนได้ตลอดและที่สำคัญจะทิ้งไม่ได้เป็นอันขาดแม้แต่หน้าที่เดียว คือ การมองที่จิตว่ายังดำรงอยู่ ซึ่งหลักธรรมหรือไม่ถ้าหากว่าจิตยังมีกำลังความเพียรทรงไว้ในตนการดำเนินการพัฒนาการปฏิบัติหลักธรรมและการพัฒนาคุณภาพชีวิตย่อมยังมีอุปนิสัยในอันจะทรงไว้ซึ่งการพัฒนาต่อไป

3. สติพละ หลักธรรมข้อนี้สำคัญมากในการนำไปพัฒนาคุณภาพชีวิตกล่าวคือ การดำรงอยู่ของมนุษย์ในสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแข่งขันกันสูงในทุกๆ ด้านของชีวิต บุคคลจะต้องทรงกำลังของสติในตนเองให้มีความพร้อมบริบูรณ์ในทุกเวลากาลาที่จึงจะสามารถนำพาตนเองพร้อมด้วยบุคคลอื่นเป็นที่รักยิ่งหลุดพ้นจากการแก่งแย่งชิงดีชิงเด่นในสังคมปัจจุบัน ผู้วิจัยวิเคราะห์ได้ว่า บุคคลผู้ไม่ประมาทแล้วคือ บุคคลผู้ทรงไว้ซึ่งวิริยพละ สติพละ สมาธิพละและปัญญาพละ ซึ่งเป็นคำสอนสำคัญทางพระพุทธศาสนาใช้เป็นหลักธรรมที่ใช้ในการฝึกฝนพัฒนาจิตและสร้างปัญญาไปพร้อมๆ กันจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยหลักการของพละคือ กำลังเพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชีวิตให้เป็นไปตามที่มุ่งหวังไว้ซึ่งต้องเชื่อมโยงกับหลักธรรม คือ ทิฐุธัมมิกัตถประโยชน์ คือ ประโยชน์ในปัจจุบันอันตนพึงได้รับจากการประกอบกิจการหรือมีอาชีพที่สุจริตถูกต้องทั้งทางกฎหมายและศีลธรรม

4. สมาธิพละ กำลังของจิตให้มีสิ่งรู้แล้วนำกำลังสติให้มีสิ่งระลึก หมายความว่า เมื่อบุคคลใดทำกิจของตนอย่างหนึ่งบุคคลนั้นพึงเพ่งจิตของตนให้รู้ในสิ่งนั้นบุคคลทำได้อย่างนี้ตลอดเวลาในทุกขณะจิตนั้น เมื่อนั้นปัญญาอันเป็น

ธรรมแห่งการหลุดพ้นย่อมยังเกิดขึ้นแล้วพัฒนาการปฏิบัติให้เจริญยิ่งขึ้นตามหลักพุทธศาสนาเถรวาท เมื่อนั้นสามารถกล่าวได้ว่าบุคคลนั้นได้ปรารถนาหลักธรรมคำสอนขององค์สัมมาสัมพุทธเจ้าแล้ว

5. ปัญญาพละ ต้องมีกำลังในการ "รู้จริง" "รู้แจ้ง" และ "รู้รอบ" ในกระบวนการจากจุดเริ่มต้น คือ การปฏิบัติหลักธรรมตามแนวพุทธศาสนาเถรวาทแล้วนำปัญหาที่เกิดขึ้นแก้จนนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาดน ถ้าปัญหายังไม่รู้ไม่พอต้องการความรู้แจ้งในหลักธรรมพุทธศาสนาเถรวาทมาเสริมปัญญาให้เต็มเต็มก่อนจึงนำปัญหาที่เต็มรอบบริบูรณ์มาพัฒนาดนและพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ต้งามปัญญาเปรียบดังประทีปส่องนำทางฉันใดปัญญาคือ หนทางแห่งการพ้นทุกข์ฉันนั้น

4. เปรียบเทียบบารมีอันเนื่องในพลธรรมของพุทธปรัชญาเถรวาทและพุทธปรัชญามหายาน

ผู้วิจัยสรุปว่า มีความแตกต่างกันดังนี้

บารมีของพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้นแบ่งบารมีออกได้เป็น 10 อย่างหรือเรียกอีกอย่างว่า ทศบารมีหรือบารมี 10 คือ กำลังใจที่ต้องทำให้เต็มไม่พร่องมี 10 อย่างดังนี้

(1) ทานบารมี คือ การให้โดยไม่หวังผลตอบแทนถึงการให้ การแบ่งปัน การเสียสละ การเอื้อเฟื้อหรืออีกความหมายหนึ่ง คือ วัตถุที่พึงให้และเป็นบ่อเกิดแห่งบารมีที่เรียกว่า ทานบารมี

(2) ศีลบารมี คือ การรักษาศีลให้เป็นปกติศีลคือข้อปฏิบัติตนขั้นพื้นฐานในทางพระพุทธศาสนาเพื่อควบคุมความประพฤติทางกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงามมีความปกติสุขเพื่อประโยชน์ขั้นพื้นฐาน คือ ความสุขและไม่มี การเบียดเบียนกันในสังคมประโยชน์ของศีลในขั้นพื้นฐานคือทำให้กายวาจาใจสงบไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

(3) เนกขัมมบารมี คือ การถือบวชเนกขัมมะแปลว่าการออก การออกบวช ความไม่มีกามกิเลสใช้คำว่าเนกขัม ก็มีเนกขัมมะ หมายถึง การละเหี่ยวเรือนออกไปบวชเป็นพระเป็นนักบวช การละชีวิตทางโลกไปสู่ชีวิตอันบริสุทธิ์เป็นการปลดปล่อยตนจากโลกียวิสัยไปบำเพ็ญเพียร เพื่อความปลอดจากราคะและตัณหาปกติใช้เรียกการออกบวชของนักบวชทุกประเภทและใช้ได้ทั้งชายและหญิงเนกขัมมะในพระพุทธศาสนาจัดเป็นบารมีอย่างหนึ่งเรียกว่า เนกขัมมบารมี คือ บารมีที่เกิดจากการออกบวช

(4) ปัญญาบารมี คือ ความรู้ปัญญาแปลว่าความรู้ทั่ว คือ รู้ทั่วถึงเหตุถึงผลรู้อย่างชัดเจน รู้เรื่องบาปบุญคุณโทษ รู้สิ่งที่ควรทำควรเว้นเป็นต้นเป็นธรรมที่คอยกำกับศรัทธา เพื่อให้เชื่อประกอบด้วยเหตุผลไม่ให้หลงเชื่ออย่างมง่าย

(5) วิริยะบารมี คือ ความเพียรวิริยะ แปลว่า ความเพียรพยายามความกล้าที่จะลงมือทำภาวะของผู้กล้าเป็นแนวทางให้ดำเนินไปสู่ความสำเร็จตามประสงค์ หมายถึง การลงมือปฏิบัติลงมือทำงานที่ตนชอบที่ตนรักทำด้วยความพากเพียรพยายามทำด้วยความสนุกกล้าหาญกล้าเผชิญกับความทุกข์ยาก

(6) ขันติบารมี คือ ความอดทนอดกลั้น หมายถึง การรักษาปกติภาวะของตนไว้ได้ ไม่ว่าจะถูกระเบิดกระทบกระทั่งด้วยสิ่งอันเป็นที่พึงปรารถนาหรือไม่พึงปรารถนาก็ตาม มีความมั่นคงหนักแน่นเหมือนแผ่นดิน ซึ่งไม่หวั่นไหวไม่ว่าจะมีคนทะเลาะไรลงไปของเสียของหอมของสกปรกหรือของดีงามก็ตาม

(7) สัจจะบารมีคือความตั้งใจจริงเอาจริงจริงใจ "สัจจะ" แปลว่า ความสัตย์ ความซื่อถ้ายายความตามคำพูดแยกได้ 3 ลักษณะคือ มีความจริง ความตรง และความแท้จริง

(8) อธิษฐานบารมี คือ ความตั้งใจมั่นไม่เปลี่ยนแปลงอธิษฐาน แปลว่า การตั้งมั่นการตัดสินใจการตั้งความปรารถนาทั่วไป หมายถึง การตั้งใจมุ่งผลอย่างใดอย่างหนึ่ง การตั้งใจตรองของสิ่งใดสิ่งหนึ่งต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ การนึกปรารถนาสิ่งที่ต้องการจากสิ่งศักดิ์สิทธิ์ เช่น ตั้งจิตอธิษฐานขอพรจากพระนิกออธิษฐานในใจขอให้เดินทางแคล้วคลาดเป็นต้น

(9) เมตตาบารมี คือ ความรักด้วยความปรานีเมตตาเป็นหนึ่งในพรหมวิหารธรรมในพระพุทธศาสนาหรือพรหมวิหารสี่ ซึ่งประกอบไปด้วยเมตตา กรุณา มุติตาและอุเบกขา โดยเป็นปัจจัยให้เกิดพรหมวิหารอื่นได้และ

(10) อุเบกขาบารมี คือ ความวางเฉยอุเบกขา หมายถึง ความความวางเฉยแบบวางใจเป็นกลางๆโดยไม่เอนเอียงเข้าข้างเพราะชอบเพราะชังเพราะหลงและเพราะกลัว เช่น ไม่เสียใจเมื่อคนที่ตนรักถึงความวิบัติหรือไม่ดีใจเมื่อศัตรูถึงความวิบัติมิใช่วางเฉยแบบไม่แยแสหรือไม่รู้ไม่ชี้ซึ่งๆที่สามารถช่วยเหลือได้ เป็นต้น บารมีทั้ง 10 ประการในพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น ผู้ประพฤติดีปฏิบัติได้ทั้ง 10 ประการ โดยสมบูรณ์ย่อมนำมาซึ่งความบริสุทธิ์และสามารถหลุดพ้นจากกิเลสทั้งปวงได้

ส่วนบารมีในพระพุทธศาสนาเถรวาทนั้น แบ่งบารมีออกได้เป็น 6 อย่าง มีรายละเอียด ดังนี้

1. ทานบารมี พระพุทธศาสนานับคุณธรรมเกี่ยวกับการช่วยเหลือผู้อื่นเช่นเมตตากรุณาและทานเป็นพิเศษจนเห็นว่าแตกต่างจากศาสนาอื่นๆ ในอินเดียยุคเดียวกันการให้หรือทานในที่นี้จึงมีนัยที่นำพิจารณาอย่างน้อย 2 ประการ คือ (1) เพื่อสลัดความเห็นแก่ตัวสร้างความอ่อนโยนให้กับจิตใจ ซึ่งจะเป็นพื้นฐานสำหรับคุณธรรมขั้นสูงต่อไปและ (2) แสดงว่าในสังคมมีคนยากจนที่ควรแก่การได้รับความช่วยเหลือและมีผู้ที่ทำประโยชน์แก่สังคม เช่น นักบวชบุคคลเช่นนี้ไม่มีอาชีพหากได้รับการอุปถัมภ์แล้วจะทำหน้าที่ของตนได้อย่างดี เมื่อมหายานอุบัติขึ้นมาได้รับเอาทานบารมีที่กล่าวไว้ในพระไตรปิฎกมาเป็นบารมีธรรมข้อหนึ่งของพระโพธิสัตว์ด้วยพระโพธิสัตว์ผู้บำเพ็ญบารมีข้อนี้จะมีสภาพจิตใจกว้างขวางแผ่ไปยังผู้ขัดสนและตกทุกข์ได้ยากทั้งหมด

2. ศีลบารมีศีล หมายถึง ปกติหรือการประพฤติที่อยู่ในครรลองคลองธรรมในพระไตรปิฎกของเถรวาทมักมาพร้อมกับสมาธิและปัญญาที่เป็นหลักไตรสิกขาพระพุทธโฆษาจารย์ แบ่งศีลออกเป็น 2 ประการ คือ วาริตศีล ได้แก่ ข้อห้ามและจาริตศีล ได้แก่ ข้ออนุญาตวัตถุประสงค์ของศีลคือการรักษาตนเอง เพื่อประโยชน์สุขของผู้อื่นด้วยอำนาจของศีลกิเลสอย่างหยาบจะอยู่ภายใต้การควบคุมอย่างน้อยก็ชั่วคราว ส่วนประเภทของศีลมีแตกต่างกันไปตามภูมิของผู้ปฏิบัติเช่นศีล 5 ศีล 8 ศีล 10 วินัย 227 ข้อสำหรับพระภิกษุ และ 250 ข้อ สำหรับภิกษุณีศีลเหล่านี้ปรากฏในพระไตรปิฎกของพระพุทธศาสนายุคแรกสำหรับมหายานได้แก้ไขดัดแปลงไปบ้าง

3. ขันติบารมี (กษานติบารมี) คือ ความอดทน ความอดกลั้น พระโพธิสัตว์ต้องมีความพยายามเพื่อที่จะต่อสู้กับอุปสรรคและความยากลำบากต่างๆ ที่มายั่ว มีเมตตา ไม่โกรธตอบ ไม่มีความพยายาบท ถ่อมตน และเป็นผู้ให้อภัยเสมอ

4. วิริยบารมี คือ ความเพียรพยายาม ไม่เกียจคร้าน พระโพธิสัตว์ต้องมีจิตใจไม่ย่อท้อในการช่วยเหลือสรรพสัตว์ ด้วยการอุทิศตนทั้งร่างกายและจิตใจ และไม่หลงเพลิดเพลินกับความสุขทางโลก

5. ฌานบารมี คือ การมีจิตใจมั่นสงบไม่หวั่นไหว พระโพธิสัตว์เป็นผู้ฝึกจิตจนได้สำเร็จฌานสมาบัติจนละกิเลส निรวณธรรมอันเป็นอารมณ์ที่มาขัดขวางในการทำสมาธิได้

6. ปัญญาบารมี (ปรัชญาบารมี) คือ ความรู้สรรพสิ่งตามความเป็นจริง เป็นความรู้อันมาจากฌานบารมีเป็นลำดับ พระโพธิสัตว์มีปัญญาพิจารณาเห็นสรรพสิ่งตามความเป็นจริง และได้ทำให้แจ้งในบุคคลศูนย์ตาและธรรมศูนย์ตา คือ เห็นบุคคลและธรรมทั้งปวงเป็นของว่าง ไม่ควรยึดมั่นถือมั่น เพราะอาศัยการบำเพ็ญบารมีทั้ง 5 มาตั้งแต่ต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาความเชื่อมโยงระหว่างพละ 5 กับอินทรีย์ 5 ในคัมภีร์พระพุทธศาสนาเถรวาท
2. ศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาพละ 5 ตามแนวพุทธปรัชญาเถรวาทและมหายาน

เอกสารอ้างอิง

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 11.

กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ :
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2525). พระไตรปิฎกและอรรถกถาแปล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.

ความสามัคคีตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเถรวาท

UNITY ACCORDING TO THE DOCTRINE IN THERAVADA BUDDHISM

พระอธิการสุนทร กนตวีโร (สุวรรณเพ็ง)¹

(Received : July 10, 2019 ; Revised : August 17, 2019 ; Accepted : September 23, 2019)

บทคัดย่อ

บทความวิชาการนี้มุ่งศึกษา วิเคราะห์ ความสามัคคีตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเถรวาท ความสามัคคีที่ปรากฏในพระไตรปิฎก เอกสาร และตำราทางวิชาการต่างๆ ในทางพระพุทธศาสนา ความสามัคคี เป็นความพร้อมเพรียงกันของหมู่คณะ การแสดงออกซึ่งความร่วมมือร่วมใจของบุคคลเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ที่พึงได้รับอย่างเท่าเทียมกัน ในทางพระพุทธศาสนา คำว่า สามัคคีควรสร้างให้มีให้เกิดขึ้นภายในตนเสียก่อน โดยการปฏิบัติธรรม เจริญกุศลภาวนา เป็นการสร้างชีวิตให้แจ่มใส ทำใจให้สะอาด ทำใจให้หมดจด สามัคคีกาย สามัคคีจิต กายกับจิตสามัคคีกัน และความสามัคคีจะเกิดขึ้นได้ก็เมื่อบุคคลนั้นมีใจเป็นธรรม รักความถูกต้อง มุ่งปฏิบัติตนเป็นคนดี ทุกคนสามารถปฏิบัติได้เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อความสงบสุขและความเจริญของโลก

คำสำคัญ : ความสามัคคี, พระพุทธศาสนาเถรวาท

Abstract

This academic paper focused on the study and analysis of unity according to the doctrine in Theravada Buddhism, The unity that appeared in the Tipitaka and other documents related to such as in Buddhist textbooks, articles, ect. was important ideas which emphasized on the unity of corporation in expressing concepts and acting in activities which leading to be successful in working and living. The idea of unity has to be created in oneself first and express his concept to be the others. The others who have the same ideas of good faith will want to share and corporate in doing and working together. The main ideas which extended to others were accepted because of the good mind, love fairness, aim to practice in the right way for the growth of all people in society and for the growth of all population in the world.

Keywords : Unity, Theravada Buddhism

¹นิสิตพุทธศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น

บทนำ

พระพุทธศาสนาได้อุบัติขึ้นมาแล้วกว่า 2550 ปี ในดินแดนที่มีชื่อว่าชมพูทวีป โดยมีหลักธรรมคำสอนของพระพุทธศาสนาที่สืบทอดมาจนถึงทุกวันนี้ได้ เพราะศาสนาพุทธมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวไม่เหมือนศาสนาอื่นๆ หลักธรรมคำสอนได้ถูกจารึกไว้ในคัมภีร์ที่มีชื่อว่าพระไตรปิฎก ซึ่งเป็นหลักธรรมคำสอนที่ล้วนแต่เกิดขึ้นจากการตรัสรู้ของพระพุทธเจ้าทั้งสิ้น หลักธรรมที่พระพุทธองค์ทรงตรัสรู้นั้นเป็นไปเพื่อความดับทุกข์ความพ้นทุกข์ หรือความหลุดพ้นจากกิเลสทั้งหลาย ซึ่งไม่ต้องกลับมาเวียนว่ายตายเกิดในวัฏสงสารอีกต่อไป (เจ้าอธิการทองใบ อมโร, 2553 : 1) พุทธศาสนาเถรวาท มีหลักการสำหรับส่งเสริมความคิด ความเชื่อและการกระทำความดีต่างๆ ที่ดี มีประโยชน์ให้แก่มนุษย์ทุกคน เพื่อสร้างความเหมาะสมให้แก่ตน คนอื่น และสังคมในด้านต่างๆ กล่าว คือ กายกรรม วาจากรรม และมโนกรรม เพราะหลักคำสอนทั้งปวงสะท้อนให้เห็นว่าเป็นปรากฏการณ์ที่มุ่งสนับสนุนความสำคัญของทั้งสาม เพราะความกลมกลืนที่พอเหมาะ คือ สิ่งที่มีมาซึ่งการช่วยกันปฏิบัติตนตามหลักศีลธรรม ดังพระพุทธภาษิตที่ว่า “บุคคลตั้งวาจาและใจไว้โดยชอบ มิได้ทำบาปด้วยกาย อยู่ครอบครองเรือนที่มีข้าวและน้ำมาก เป็นผู้มั่งคั่งร่ำรวย เป็นผู้อ่อนโยนมีปกติเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ทราบถ้อยคำ ผู้ที่ตั้งอยู่ในธรรม 4 อย่างเหล่านี้ ชื่อว่าผู้ดำรงในธรรม ไม่ต้องกลัวปรโลก” (ส.ส. (ไทย) 15/208/52)

หลักการสอนของพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรงสั่งสอนให้สรรพสัตว์ดำเนินชีวิตเพื่อประโยชน์สุข 3 ระดับ คือ 1) ระดับต้น (ทิฏฐธัมมิกัตถะ) คือ ประโยชน์ปัจจุบัน พระพุทธเจ้าสอนให้มนุษย์แสวงหาประโยชน์สุขตามสมควรแก่อัตถะภาพและขีดความสามารถที่พึงมีเช่น การมีสุขภาพดีร่างกายแข็งแรง ไม่มีโรคเบียดเบียน มีหน้าที่การงาน อาชีพสุจริต เลี้ยงตัวได้ มีสถานภาพ เป็นที่ยอมรับของสังคม รักษาครอบครัววงศ์ตระกูล ให้เป็นที่น่านับถือ 2) ระดับกลาง (สัมปรายิกัตถะ) คือ ประโยชน์เบื้องหน้า ทรงสอนให้มนุษย์มุ่งในประโยชน์สุขขั้นสูงขึ้น ด้วยการพัฒนาทางจิตใจ ให้อยู่เหนือโลกธรรมทั้งหลายอันจะยังประโยชน์ทางจิตใจให้เกิดความสงบสุขแก่ตนเอง ต่อไปในกาลข้างหน้า เช่น การมีความอบอุ่นใจด้วยศรัทธาในหลักธรรม มีความภูมิใจในชีวิตที่สะอาด ด้วยความประพฤติสุจริต อิ่มใจในชีวิตที่มีคุณค่า ที่ได้เสียสละทำประโยชน์ให้เกิดขึ้น มั่นใจในความสามารถ แก้ปัญหาชีวิต โล่งใจว่าได้ทำความดีไว้แล้วเพื่อประโยชน์ในกาลข้างหน้า 3) ระดับสูง (ปรมาตถะ) คือ ประโยชน์อย่างยิ่ง ทรงสอนให้มนุษย์ มุ่งแสวงหาประโยชน์ขั้นสูงสุด เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์ทั้งปวงด้วยการบำเพ็ญภาวนาให้จิตเข้าสู่ความสะอาด สว่าง สงบ แห่งมรรคผล นิพพาน ทั้งในปัจจุบันและในอนาคต กายใจไม่หวั่นไหวไปตามอารมณ์ต่าง ๆ ที่ผันแปรอยู่เป็นประจำละความยึดมั่น ถือมั่น รักษาใจให้ปลอดโปร่ง แจ่มใส สดชื่นเบิกบาน อยู่ตลอดเวลา ดำเนินชีวิตไปด้วยปัญญา (ขุ.จ. (ไทย) 30/673/261-262)

พระสุตตันตปิฎก จุฬโคตกคสาสูตรว่าด้วยเหตุแห่งความสามัคคี หมายเอาการตั้งกายกรรม วาจากรรม และมโนกรรมที่ประกอบด้วยเมตตาในมิตรสหายและคนทั้งหลายในสังคม โดยมีเรื่องราวเกี่ยวกับสาเหตุของสังฆสามัคคีว่า พระอนุรุทธเถระพระนันทิยเถระและพระกิมพิลเถระ พักอยู่ในป่าโคตกคสาวัน พระพุทธเจ้าได้เสด็จไปหาพระเถระเหล่านั้นแล้วตรัสถามว่า “ก็พวกเธอ ยังพร้อมเพรียงกัน ชื่นบานต่อกัน ไม่วิวาทกัน ยังเป็นเหมือนน้ำนมกับน้ำ แลดูกันและกันด้วยจักขุอันเป็นที่รักอยู่หรือ” พระเถระทั้งสามกราบทูลว่า “ยังเป็นอยู่ขอรับ” พระพุทธเจ้าตรัสถามต่อไปว่า “พวกเธอเป็นอย่างนั้นได้ด้วยเหตุอย่างไร” พระเถระทั้งสามต่างกราบทูลในทำนองเดียวกันว่า พระพุทธเจ้าข้า ขอประทานพระวโรกาส ข้าพระองค์มีความดำริอย่างนี้ว่า เป็นลาภของเราหนอ เราได้ดีแล้วหนอ ที่ได้อยู่ร่วมกับเพื่อนพรหมจรรย์เห็นปานนี้ข้าพระองค์เข้าไปตั้งกายกรรมประกอบด้วยเมตตาในท่านผู้มีอายุเหล่านี้ ทั้งต่อหน้าและลับหลังเข้าไปตั้งวาจากรรมประกอบด้วยเมตตา เข้าไปตั้งมโนกรรมประกอบด้วยเมตตาในท่านผู้มีอายุเหล่านั้นทั้งต่อหน้าและลับหลัง ข้าพระองค์มีความดำริอย่างนี้ว่า ไฉนหนอ เราพึงเก็บจิตของตนเสีย แล้วประพฤติตามอำนาจจิตของท่านผู้มีอายุเหล่านั้น แล้วข้าพระองค์ก็เก็บจิตของตนเสีย ประพฤติอยู่ตามอำนาจจิตของท่านผู้มีอายุเหล่านั้น กายของพวกข้าพระองค์

ต่างกันจริงแล แต่ว่าจิตดูเหมือนเป็นอันเดียวกันพระพุทธเจ้าข้า พวกข้าพระองค์ ยังพร้อมเพรียงกัน ขึ้นบานต่อกัน ไม่วิวาทกัน ยังเป็นเหมือนน้ำมันกับน้ำ แลดูกันและกันด้วยจักขุอันเป็นที่รักอยู่ (ม.ม. (ไทย) 12/361-368/272-279)

ความสามัคคีของมวลมนุษย์ว่าทุกคนสามารถปฏิบัติได้เพื่อการอยู่ร่วมกันในสังคม เพื่อความสงบสุข ความเจริญของโลก มนุษย์ทุกคนสามารถร่วมมือกัน มีความสมัครสมานสามัคคีเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในการสร้างสรรค์โลก ได้ด้วยการปฏิบัติตามหลักพรหมวิหาร 4 ประการ ได้แก่ เมตตา กรุณา มุทิตา และอุเบกขา เพราะหลักธรรมดังกล่าวนี้ พระพุทธเจ้าทรงสอนไว้เพื่อให้มนุษย์ทุกคนเป็นพรหม คือ เป็นผู้สร้างสรรค์อภิลोक ช่วยกันบำรุงรักษาโลกนี้ให้มีสันติสุข ด้วยเรี่ยวแรงความพากเพียรของมนุษย์เอง โดยไม่ต้องรอเทพเจ้าหรืออำนาจวิเศษใดๆ มาบันดาลให้ (พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต), 2542 : 326)

การศึกษาความสามัคคีตามหลักคำสอนในพระพุทธศาสนาเถรวาท เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สนใจศึกษาค้นคว้าในการแก้ปัญหาสังคม การพัฒนาคุณภาพชีวิต เพื่อการปลูกจิตสำนึกของคนในสังคม และมองเห็นคุณค่าของความสามัคคีของคนในชาติบ้านเมือง ซึ่งความสำคัญของสามัคคีธรรมตามหลักพระพุทธศาสนาเถรวาทเพื่อเป็นการวางรากฐานชีวิตที่ดีในการอยู่ร่วมกันในสังคมต่อไป

ความหมายของความสามัคคี

ในพระวินัยปิฎก พระพุทธเจ้าตรัสถึงสังฆราชี สังฆเภท และสังฆสามัคคีของพระภิกษุสงฆ์ไว้ว่า พระอุบาลีเถระทูลถามพระพุทธเจ้าถึงสังฆราชี สังฆเภท และสังฆสามัคคี พระพุทธเจ้าตรัสบอกโดยสรุปใจความแห่งพุทธพจน์ได้ว่า สังฆราชี หมายถึง ความร้าวฉานของหมู่คณะหรือสงฆ์ ภิกษุกลุ่มหนึ่ง เมื่อแบ่งออกแล้ว ได้ฝ่ายละไม่ถึง 4 รูป หรือถึง 4 รูปเพียงฝ่ายเดียว อีกฝ่ายมีเพียง 2-3 รูปเท่านั้น รูปหนึ่งเสนอให้จับสลากโดยอ้างว่าเป็นธรรม เป็นวินัย เป็นคำสอนของพระพุทธเจ้า ขอให้ชอบใจการจับสลากนั้น ถ้ามีการจับสลาก การแตกแยกเกิดขึ้น การทำเช่นนี้เรียกว่า “สังฆราชี” แต่ไม่ใช่อุปการะและผู้ที่จะทำสังฆราชีได้ มีเพียงพระภิกษุจำพวกเดียวเท่านั้น คนอื่นทำไม่ได้” (วิ.จ. (ไทย) 7/351/212)

พระสุตตันตปิฎก ความสามัคคีตามที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎกมีอยู่ด้วยกันหลายสูตร เช่น จุฬโคตลึงคาสลสูตรที่ว่า ด้วยเหตุแห่งความสามัคคี หมายเอาการตั้งกายกรรม วจีกรรมและมโนกรรมที่ประกอบด้วยเมตตาในมิตรสหายและคนทั้งหลายในสังคม สรุปใจความได้ว่า พระอนุรุทธะเถระ พระนันทิยะเถระ และพระกิมิละเถระพักอยู่ในป่าโคตลึงคาสลวัน พระพุทธเจ้าได้เสด็จไปหาพระเถระเหล่านั้นแล้วตรัสถามว่า “ก็พวกเธอ ยังพร้อมเพรียงกัน ขึ้นบานต่อกัน ไม่วิวาทกัน ยังเป็นเหมือนน้ำมันกับน้ำ แลดูกันและกันด้วยจักขุอันเป็นที่รักอยู่หรือ” พระเถระทั้งสามกราบทูลว่า “ยังเป็นอยู่ขอรับ” พระพุทธเจ้าตรัสถามต่อไปว่า “พวกเธอเป็นอย่างนั้นได้ด้วยเหตุอย่างไร” พระเถระทั้งสามต่างกราบทูลในทำนองเดียวกันว่า พระพุทธเจ้าข้า ขอประทานพระวโรกาส ข้าพระองค์มีความดำริอย่างนี้ว่า เป็นลาภของเราหนอ เราได้ดีแล้วหนอ ที่ได้อยู่ร่วมกับเพื่อนพรหมจรรย์เห็นปานนี้ข้าพระองค์เข้าไปตั้งกายกรรมประกอบด้วยเมตตาในท่านผู้มีอายุเหล่านี้ ทั้งต่อหน้าและลับหลัง เข้าไปตั้งวจีกรรมประกอบด้วยเมตตา เข้าไปตั้งมโนกรรมประกอบด้วยเมตตาในท่านผู้มีอายุเหล่านี้ทั้งต่อหน้าและลับหลัง ข้าพระองค์มีความดำริอย่างนี้ว่า โฉนหนอ เราพึงเก็บจิตของตนเสียแล้วประพฤติตามอำนาจจิตของท่านผู้มีอายุเหล่านี้ แล้วข้าพระองค์ก็เก็บจิตของตนเสีย ประพฤติอยู่ตามอำนาจจิตของท่านผู้มีอายุเหล่านี้ ภายหลังของพวกข้าพระองค์ต่างกันจริงแล แต่ว่าจิตดูเหมือนเป็นอันเดียวกันพระพุทธเจ้าข้า พวกข้าพระองค์ ยังพร้อมเพรียงกัน ขึ้นบานต่อกัน ไม่วิวาทกัน ยังเป็นเหมือนน้ำมันกับน้ำ แลดูกันและกันด้วยจักขุอันเป็นที่รักอยู่ (ม.ม. (ไทย) 12/362/273)

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต) (2546 : 254) ได้ให้ความหมายของคำว่า “สามัคคี” ไว้ว่า “สามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกันมีน้ำหนึ่งใจเดียวกัน สมานฉันท์ หมายถึง มีความพอใจร่วมกันพร้อมใจกัน”

สรุปได้ว่า ความสามัคคี หมายถึง ความพร้อมเพรียงกันของหมู่คณะ การแสดงออกซึ่งความร่วมมือร่วมใจของบุคคลเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ที่พึงได้รับอย่างเท่าเทียมกัน อันจะนำไปสู่ความสงบสุขและความเจริญรุ่งเรืองของสังคมและประเทศชาติได้

ความสำคัญของความสามัคคี

พระบรมราชาบาทที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวได้ประทานแก่ประชาชนชาวไทยทุกตำแหน่งหน้าที่การงานนั้น สรุปใจความสำคัญที่ว่าความเจริญรุ่งเรือง ความสงบสุขของชาติบ้านเมืองและของตัวบุคคลแต่ละคนนั้นจะเกิดขึ้นได้ก็ด้วยความรู้รักสามัคคี ร่วมมือร่วมแรงกันของทุกๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง หากต่างคนต่างแสวงหาหรือกระทำเพียงฝ่ายเดียวแล้ว ความเจริญความสงบสุขก็ยากที่จะเกิดขึ้นได้ แม้เกิดขึ้นได้ก็เป็นความเจริญและความสงบสุขที่ไม่ยั่งยืนได้เลย ฉะนั้น หากประชาชนชาวไทยทุกหมู่เหล่ารักพระเจ้าอยู่หัว รักบ้านเมือง รักคนอื่น และรักตนเองแล้ว ทุกๆ คนล้วนมีหน้าที่จะต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของตนที่ได้รับมอบหมายเป็นนักเรียนนักศึกษาที่ต้องตั้งใจเล่าเรียนศึกษาหาความรู้ เป็นข้าราชการก็ต้องตั้งใจปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องยุติธรรมเที่ยงตรง เป็นบิดามารดาของบุตรธิดาก็ต้องตั้งใจสั่งสอนแต่สิ่งที่ดีงามแก่บุตรธิดา และเป็นพระภิกษุสงฆ์ก็ต้องตั้งใจประพฤติปฏิบัติตนตามพระธรรมวินัย ทำการสั่งสอนชาวบ้านโดยไม่หวังแก่ลาภสักการะ ฉะนั้น ความเจริญ ความสุข ความทุกข์ของสังคมล้วนมีเหตุปัจจัยมาจากประชากรในสังคมนั้นๆ เอง หาใช้สิ่งอื่นไม่ แม้ว่าปัจจัยภายนอกจะมีอยู่บ้างก็ตาม แต่หากประชาชนผู้เป็นสมาชิกของสังคมซึ่งเป็นปัจจัยภายในมีความสามัคคี รักใคร่ปรองดองกันแล้ว ก็สามารถต้านทานหรือทำลายปัญหาอุปสรรคที่เกิดจากปัจจัยภายนอกนั้น (กระทรวงวัฒนธรรม, 2549 : 1)

คุณลักษณะของความสามัคคี

ลักษณะของความสามัคคีตามทัศนะของพระพุทธศาสนาเถรวาท คือ แนวความคิดและการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการกระทำโดยตรง และเพื่อส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับลักษณะของความสามัคคีได้อย่างถูกต้อง ด้วยเหตุนี้ การแสดงออกซึ่งการกระทำจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งของความสามัคคีและเป็นหลักสำคัญที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดเรื่องความสามัคคีในพระพุทธศาสนาเถรวาทได้อย่างตรงไปตรงมา ความหมายของความสามัคคี ก็คือ การกระทำใน 3 ลักษณะกล่าวคือ กรรม (ม.ม. 13/57/55) ทางไตรทวาร ได้แก่ กายทวาร ประตุททางกาย วจิตทวาร ประตุททางวาจา และมโนทวาร ประตุททางใจ ดังนี้ (ที.ปา. 11/305/260)

1) การกระทำทางกาย (กายกรรม) คือ ความสามัคคีร่วมแรงกายของผู้คนในสังคมในการกระทำต่างๆ ที่ถูกต้องดีงาม เป็นประโยชน์แก่ตนและส่วนรวม เช่น การร่วมแรงกันทำความสะอาดถนน สวนสาธารณะ แหล่งน้ำ เป็นต้น

2) การกระทำทางวาจา (วจีกรรม) คือ ความสามัคคีของผู้คนในสังคมในการพูดจาติดต่อสื่อสารกันด้วยคำพูดที่จริง เหมาะสม อ่อนหวาน เช่น ข้าราชการพูดไพเราะต่อประชาชนผู้มาติดต่อราชการต่างๆ ฝ่ายประชาชนก็พูดชัดเจน ไพเราะอ่อนหวานตอบ เป็นต้น

3) การกระทำทางใจ (มโนกรรม) คือ ความสามัคคีของผู้คนในสังคมในการคิดพิจารณาในการแก้ไขปัญหา และการปฏิบัติที่มีประโยชน์ต่อสังคมประเทศชาติ เช่น ร่วมใจกันปฏิบัติธรรมเนื่องในวันสำคัญต่างๆ มีการทำสมาธิ ฟังพระธรรมเทศนา

ลักษณะของการกระทำทั้ง 3 ข้างต้นนี้รวมเรียกว่าสุจริตกรรม แบ่งออกเป็น 3 ประการ ได้แก่

1) กายสุจริต ได้แก่ การประพฤติชอบทางกาย มี 3 อย่าง ได้แก่ เว้นจากการฆ่าสัตว์เว้นจากการลักขโมย และเว้นจากการประพฤติผิดในกาม

2) วชิสุจริต ได้แก่ การประพฤติชอบทางวาจา มี 4 อย่าง ได้แก่ ไม่พูดเท็จ ไม่พูดส่อเสียด ไม่พูดคำหยาบ และไม่พูดเพ้อเจ้อ

3) มโนสุจริต ได้แก่ การประพฤติชอบทางใจ มี 3 อย่าง ได้แก่ อนภิชณา ไม่เพ่งอยากได้ของผู้อื่น อพยาบาท ไม่มีจิตประทุษร้ายใคร และสัมมาทิฐิ มีความเห็นชอบ (ที.ปา. 11/305/260)

ลักษณะของความสามัคคีที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ใช้คำว่า สังฆสามัคคี ซึ่งมีลักษณะความสามัคคีปรองดองกัน ความพร้อมเพรียงกันของหมู่คณะหรือสงฆ์ การกระทำที่เรียกว่า “สังฆสามัคคี” คือ การนำเอาธรรม วินัย เป็นต้น มากล่าวตามความเป็นจริง ช่วยให้เกิดความสมานฉันท์กันในหมู่คณะหรือสงฆ์ มีการพร้อมเพรียงกันทำสังฆกรรมต่างๆ การกระทำเช่นนี้เรียกว่า “สังฆสามัคคี” (วิ.จู. 7/406/139)

พระราชสุทธินาถมงคล (เจริญ ฐิตธมโม) (2547 : 45) ได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความสามัคคี ก็คือการปฏิบัติธรรมหรือปฏิบัติกรรมฐาน iva การปฏิบัติธรรม เจริญกุศลภาวนา เป็นการสร้างชีวิตให้แจ่มใส ทำใจให้สะอาด ทำใจให้หมดจด สามัคคีกาย สามัคคีจิต กายกับจิตสามัคคีกัน โดยกำหนด กาย เวทนา จิต ธรรม ให้เกิดสามัคคีธรรม การเจริญกรรมฐาน ต้องการให้จิตสามัคคีกับกาย กายสามัคคีกับจิตต้องการให้มีสติสามัคคีกับจิต เป็นเรื่องสำคัญด้วยสติปัญญาก็จะแสดงออกบอกให้ทราบว่า เรารู้ทันเหตุการณ์ของอารมณ์เราได้ เช่น อารมณ์ดี อารมณ์ไม่ดี เป็นต้น การเจริญกรรมฐานจึงมีประโยชน์มาก แก้ไขปัญหาชีวิต ทำให้แจ่มแก่ปัญญา รักษาจิตได้ ไม่ผิดพลาดออกไปนอกประเด็นนี้ จิตจะเข้าสู่ภาวะที่ตีได้ โดยไม่โกรธ ไม่เกลียด ไม่ลงโทษผูกพยาบาทอาฆาตจองเวร ไม่มีอิจฉาริษยาต่อท่านผู้ใด เพราะมีเมตตา ถ้าเรามีเมตตาแล้ว จิตมันก็ไม่อาฆาตเคียดแค้นกับใคร จิตก็ดี ไม่ฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ไม่เบียดเบียนทรัพย์ ไม่ล่วงประเวณี จิตใจไม่หลอกลวงหวังเอาลาภเขา การมีสติสัมปชัญญะด้วยการกำหนดจิต จะเป็นประโยชน์แก่ท่านทั้งหลาย มีประโยชน์แก่ชีวิตประจำวันของเรา ตัวกำหนดเป็นตัวบอกความสามัคคีของชีวิต ถ้าเราอยู่ในครอบครัว อยู่คนเดียว จิตกับกายมันไม่เข้ากัน มันแตกกันตลอด ไม่สามัคคีกันท่านก็จะอยู่ไม่ได้

ประเภทของความสามัคคีธรรม

ความสามัคคีตามทัศนะของพุทธศาสนาเถรวาทที่ปรากฏในพระไตรปิฎกมีดังนี้

ความสามัคคีธรรมแบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่

1) ความสามัคคีทางกาย คือ การทำงานด้วยกำลังกาย คนที่ช่วยกันแบกหาม หรือนักศึกษามาชุมนุมกันเพื่อทำกิจกรรมบางอย่างใดอย่างหนึ่ง เรียกว่า มีความสามัคคีทางกาย พฤติกรรมอย่างนี้ ตรงกับที่เราแปลความสามัคคีว่า “ความพร้อมเพรียง” นั่นเอง กล่าวคือ หมู่สัตว์ผู้อาศัยแผ่นดินอยู่อาศัย ย่อมเป็นต่างๆ กัน เช่น หมู่มนุษย์เพียงประเภทเดียว ย่อมเป็นต่างๆ กัน โดยสัญชาติ โดยภาษา โดยรูปพรรณสัณฐานภายนอก และโดยใจโดยอัธยาศัย โดยคุณสมบัติ โดยธรรมภายใน กรรมย่อมจำแนกให้เป็นต่างๆ กันออกไปอีก เป็นคนดีเป็นคนเลว เป็นคนชั้นสูง คนชั้นต่ำ เป็นคนมั่งมีเป็นคนจน เป็นคนเจริญเป็นคนเสื่อม มีเครื่องแต่งกายช่วยเพิ่มความงามแห่งรูปสมบัติ หรือช่วยดัดแปลงความไม่สวยให้ดีขึ้น มีขนบธรรมเนียมประเพณีความงามแห่งกิริยาช่วยประกอบ ต่างพยายามเพื่อเลี้ยงชีวิตของตน ต่างชวนช่วยในการงานที่เป็นอุปการะแก่กัน ต่างสามัคคีช่วยทำความสะดวกให้แก่กัน “ทำสิ่งเกื้อกูลแก่ความเป็นอยู่ทั้งของกินของใช้ให้บริบูรณ์ยิ่งขึ้น เมื่อสามัคคีกันแล้ว ก็ย่อมเป็นผู้แต่งโลกให้งามขึ้นให้บริบูรณ์ขึ้นกว่าที่เป็นมาโดยธรรมดาแต่หากเป็นอริกัน ไม่มีความสามัคคีกันแล้ว ก็ย่อมเป็นผู้ทำลายโลกให้ยับเยินตลอดจนชีวิตของตนและคนอื่นได้” (มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2501 : 3-4)

2) ความสามัคคีทางใจ หมายถึง คนที่มีความรักใคร่นับถือกัน ใจตรงกัน และหวังดีต่อกันหากมีปัญหาว่า กายสามัคคีทำได้ง่าย หรือใจสามัคคีทำได้ยาก แต่ถ้าใช้คำว่า “สามัคคีธรรม ก็ต้องถือว่าจิตใจเป็นสำคัญ คือ ใจสามัคคีนั้นดีเลิศประเสริฐแน่” (ชัยวัฒน์ อัทธพัฒน์ และวิธาน สุชีวงศ์, 2538 : 149)

หลักธรรมที่ก่อให้เกิดความสามัคคี

สาราณียธรรม หมายถึง การทำให้เป็นที่รัก ทำให้เป็นที่เคารพ เป็นไปเพื่อความสงเคราะห์กันเพื่อความไม่วิวาทกัน เพื่อความสามัคคีกัน เพื่อความเป็นอันเดียวกัน (อง.ฉก. (ไทย) 22/12/427) และได้แบ่งความหมายออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่ 1) ความหมายตามองค์กรธรรม 2) ความหมายอื่นๆ ดังนี้

1) ความหมายตามองค์กรธรรม ในพระไตรปิฎกมีหลักฐานแสดงสาราณียธรรมมีอยู่ 6 ประการ (วิ.ป. (ไทย) 8/274/368-369) ได้แก่

(1) เมตตากายกรรม หมายถึง การตั้งมั่นเมตตากายกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายทั้งต่อหน้าและลับหลัง อรรถกถาจารย์ยังจำแนก เมตตากายกรรมออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

ก) เมตตากายกรรมของคฤหัสถ์ ได้แก่ การไปเพื่อไหว้พระเจดีย์ การไปเพื่อไหว้ต้นโพธิ์ การไปเพื่อนิมนต์พระสงฆ์ การเห็นภิกษุทั้งหลายเข้าบ้านที่เหมาะสมแก่โคจร เพื่อปณิธาตแล้วต้อนรับ การรับบาตร การปูลาดอาสนะ การตามส่ง ชื่อว่าเมตตากายกรรมของพวกคฤหัสถ์

ข) เมตตากายกรรมของภิกษุ ได้แก่ การบำเพ็ญอาภิสมาจาริกรรมด้วยเมตตาจิต

(2) เมตตาวจีกรรม หมายถึง การตั้งมั่นเมตตาวจีกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง จำแนกออกเป็น 2 ประเภทได้แก่

ก) เมตตาวจีกรรมของคฤหัสถ์ ได้แก่ กรรมในเวลากล่าวคำเป็นว่า เราทั้งหลายจะไปไหว้พระเจดีย์จะไปไหว้ต้นโพธิ์ จะฟังธรรม จะบูชาด้วยประทีป พวงมาลัยและดอกไม้ จะสมทานประพตีสัจจัต 3 จะถวายสลากภัต เป็นต้น จะถวายผ้าจำนำพรรษา จะถวายปัจจัย 4 แก่ พระสงฆ์ในวันนี้ ท่านทั้งหลายจงนิมนต์พระสงฆ์แล้วจัดแจงของควรเคี้ยว เป็นต้น จงปูลาดอาสนะทั้งหลาย จงเข้าไปตั่งน้ำดื่มไว้ จงไปรับพระสงฆ์มา จงให้ท่านนั่งบนอาสนะที่ปูลาดไว้แล้ว มีความพอใจ ความอุทิศหา ขวนขวายเกิด ชื่อว่าเมตตาวจีกรรมของคฤหัสถ์ทั้งหลาย

ข) เมตตาวจีกรรมของภิกษุ ได้แก่ การบอกสิกขาบทที่ทรงบัญญัติเพื่อบรรยายการบอกกัมมัฏฐาน การแสดงธรรม การบอกพระพุทธพจน์คือพระไตรปิฎก ด้วยเมตตาจิต

(3) เมตตามโนกรรม หมายถึง การตั้งมั่นเมตตามโนกรรมในเพื่อนพรหมจรรย์ทั้งหลายต่อหน้าและลับหลัง มีอยู่ 2 ประเภทได้แก่

ก) เมตตามโนกรรมของคฤหัสถ์ ได้แก่ การคิดว่าขอพระคุณเจ้าทั้งหลายจงมีความสุข ไม่มีเวร ไม่เบียดเบียนกันเกิด

ข) เมตตามโนกรรมของภิกษุ ได้แก่ การลุกขึ้นแต่เช้าแล้วชำระล้างร่างกาย และการทำวัตรที่ลานพระเจดีย์ เป็นต้น แล้วนั่งบนอาสนะที่สงัดคิดว่า ภิกษุทั้งหลายในวิหารนี้จงมีความสุข ไม่มีเวร ไม่เบียดเบียนกันเกิด (ม.ม.อ. (บาลี) 2/492/302)

อนึ่ง ประเด็นเรื่อง ความเมตตาทั้งต่อหน้าและทั้งลับหลัง อรรถกถาจารย์อธิบายเพิ่มเติมว่า การเข้าถึงความเป็นเพื่อนกันในจิตรกรรมเป็นต้น ของภิกษุณวกะทั้งหลาย ชื่อว่าเมตตากายกรรมต่อหน้า ส่วนสามิจิตรกรรมทุกอย่าง เช่นการล้างเท้า การไหว้ และการพัดให้เป็นต้น แก่พระเถระก็ชื่อว่าเมตตากายกรรมต่อหน้า การไม่ทำความดูดาย ในเครื่องใช้ไม้สอย เป็นต้น แม้คนทั้ง 2 ฝ่ายเก็บไว้ไม่ดีแล้ว เก็บงำไว้เหมือนตนเองเก็บไว้ไม่ดี ชื่อว่าเมตตากายกรรมลับหลัง การกล่าวยกย่องอย่างนี้ว่า พระเทวเถระ พระติสสเถระ ชื่อว่าเมตตาวจีกรรมต่อหน้า ส่วนการที่บุคคลสอบถามถึงพระเถระผู้ไม่อยู่ในวิหารแล้วกล่าวอ้างเป็นของตนอย่างนี้ว่า พระเทวเถระของพวกเราไปไหน พระติสสเถระของพวกเราจักมาเมื่อไรหนอ ชื่อว่าเมตตาวจีกรรมลับหลัง อนึ่ง การลืมนัยนตาที่เปี่ยมด้วยเมตตาและเสนหาแล้วมองดูด้วยใบหน้าที่ผ่องใส ชื่อว่าเมตตามโนกรรมต่อหน้าการประมวลสิ่งที่ดีมาว่า ขอพระเทวเถระ ขอพระติสสเถระจงไม่มีโรค มีอาพาธน้อยเกิด ชื่อว่าเมตตามโนกรรมลับหลัง (ม.ม.อ. (บาลี) 12/492/293)

(4) **สาธารณโภคีตา** หมายถึง การบริโภคโดยไม่แบ่งแยกจากทั้งหลายที่ประกอบด้วยธรรมได้มาโดยธรรม โดยที่ผู้ใดเพียงบิณฑบาต บริโภคร่วมกับพรหมจารีทั้งหลายผู้มีศีล ในอรรถกถาอธิบายเพิ่มเติมว่า การบริโภคโดยไม่แบ่งแยกมีอยู่ด้วยกัน 2 ลักษณะ ได้แก่ (1) ไม่แบ่งแยกอำมิส (2) ไม่แบ่งแยกบุคคล การไม่แบ่งแยกอำมิส คือไม่แบ่งแยกอำมิสโดยคิดว่า จะให้เท่านี้ และไม่แบ่งแยกบุคคลโดยคิดว่า จะให้แก่คนนั้น ไม่ให้แก่คนนี้ ส่วนการไม่แบ่งแยกบุคคล คือ การไม่แบ่งด้วยความคิดอย่างนี้ว่า เราจักให้แก่ท่านโน้น จักไม่ให้แก่ท่านโน้น ผู้ใดไม่ทำการแบ่งแยกแม้ทั้ง 2 อย่างนี้แล้วบริโภคโดยไม่แบ่งแยก ผู้นั้นชื่อว่าบริโภคโดยไม่แบ่งแยก (ม.ม.อ. (บาลี) 2/492/303)

(5) **ศีลสามัญญตา** หมายถึง การมีศีลที่ไม่ขาด ไม่ทะลุ ไม่ต่างพร้อย เป็นไทท่านผู้รู้สรรเสริญ ไม่ถูกต้อนหา และทูลฎีกาครอบงำ เป็นไปเพื่อสมาธิเสมอกันกับเพื่อนพรหมจารีทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

(6) **ทวิญญูสามัญญตา** หมายถึง การมีอริยทวิญญู หมายถึง สัมมาทิฏฐิในอริยมรรค (อง.ฉก.อ. (บาลี) 3/11/103) อันเป็นธรรมเครื่องนำออก (ที.ปา. (ไทย) 11/325/322) เพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบแก่ผู้ทำตาม เสมอกันกับเพื่อนพรหมจารีทั้งหลาย ทั้งต่อหน้าและลับหลัง

องค์ธรรมทั้ง 6 ประการดังกล่าวมานี้เรียกว่า หลักสาราณียธรรม พระพุทธองค์ตรัสไว้เป็นส่วนใหญ่โดยตรัสต่างวาระกัน ทรงแสดงเพื่อต้องการให้สังคมสงฆ์เกิดความเป็นปึกแผ่นสามัคคีต่อกัน ด้วยการอาศัยการเจริญเมตตาทั้ง 3 ทวารคือกายกรรม วจีกรรม และมโนกรรม (เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามโนกรรม) แก่บุคคลรอบข้าง นอกจากนั้นยังเป็นการสอนให้รู้จักเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ของบริโภคแก่มิตร (สาธารณโภคี) ในขณะเดียวกันนั้นการเสมอกันด้วยสิ่ง 2 สิ่งก็เป็นองค์ประกอบที่สำคัญประการหนึ่งในหลักการนี้ กล่าวคือ มีศีลเสมอกัน (ศีลสามัญญตา) และมีทวิญญูที่เสมอกัน (ทวิญญูสามัญญตา) ทำให้การดำเนินชีวิตในสังคมภายใต้กรอบแห่งสาราณียธรรมดำเนินไปได้อย่างราบรื่นขึ้น พระพุทธองค์ทรงยกทวิญญูว่า เป็นธรรมชั้นยอดที่ยึดคฤมสาราณียธรรม 6 ประการเอาไว้ทั้งหมด ดังพุทธพจน์ที่ว่า

ทวิญญูอันไกลจากกิเลสที่เป็นข้าศึก เป็นนิยานิกรรม (ม.ม. (ไทย) 12/492/532) นำบุคคลผู้ทำตามนั้นออกไปเพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบนี้เป็นธรรมชั้นยอดที่ยึดคฤมสาราณียธรรม 6 ประการนี้ไว้ทุกขุทั้งหลาย ยอดอันเป็นส่วนสูงสุดเป็นที่ยึดคฤมเรือนยอดแม้ฉันททวิญญูอันไกลจากกิเลสที่เป็นข้าศึกเป็นนิยานิกรรมนำบุคคลผู้ทำตามนั้นออกไปเพื่อความสิ้นทุกข์โดยชอบนี้ก็ฉันทนั้นเหมือนกัน เป็นธรรมชั้นยอดที่ยึดคฤมสาราณียธรรม 6 ประการนี้ไว้ (ม.ม. (ไทย) 12/492/532-533)

อรรถกถาจารย์อธิบายเพิ่มเติมว่า “สำหรับผู้ที่บำเพ็ญสาราณียธรรม อันเป็นเหตุให้ระลึกถึงกันเมื่อกาลผ่านไปนานก็ไม่ควรลืมเพราะเธอเป็นผู้ประกอบด้วยธรรมที่ควรระลึกถึงผู้ใดบำเพ็ญธรรมเหล่านั้นให้บริบูรณ์ธรรมเหล่านั้นย่อมทำผู้นั้นให้เป็นที่รักของเพื่อนพรหมจารีทั้งหลาย (ม.ม.อ. (บาลี) 12/492/492)

สรุป

ในการสร้างสังคมสันติประชาธรรมให้สำเร็จต้องคำนึงถึงองค์ประกอบหรือชั้นของสังคมให้ครบทั้ง 5 คือ ศีลธรรมเข้มแข็ง ปัญญาเข้มแข็ง เศรษฐกิจถูกต้อง รัฐถูกต้อง และสังคมเข้มแข็ง ทั้ง 5 คือ เบื้องชั้นของสังคม ชั้น 5 มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงและมีผลถึงกันต้องพัฒนาให้ครบทั้ง 5 ประการอย่างเชื่อมโยงกันจึงจะเกิดสังคมสันติประชาธรรมมีความสามัคคีปรองดองกัน การพัฒนาอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเอกเทศ จะเป็นเศรษฐกิจก็ดี ศีลธรรมก็ดี จะไม่ได้ผล ในองค์ประกอบทั้ง 5 สังคมเข้มแข็งเป็นเครื่องพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และศีลธรรม เพราะสังคมเข้มแข็ง หมายถึง สังคมที่มีการรวมกลุ่มกันในรูปต่างๆ เช่น ชมรม สมาคม มูลนิธิ สหกรณ์ ชุมชน หรือประชาคม เมื่อมีการรวมตัวกันเป็นชุมชนหรือประชาคม จะเกิดพลังสร้างสรรค์ที่สามารถป้องกันสิ่งร้ายและสร้างสิ่งดีทุกอย่าง ทั้งเศรษฐกิจ จิตใจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม การเมือง และสุขภาพ

ลักษณะของความสามัคคีที่ปรากฏในพระไตรปิฎก ใช้คำว่า สังฆสามัคคี ซึ่งมีลักษณะความสามัคคีปรองดองกัน ความพร้อมเพรียงกันของหมู่คณะหรือสงฆ์ การกระทำที่เรียกว่า “สังฆสามัคคี” คือ การนำเอาธรรมวินัย เป็นต้น

มากล่าวตามความเป็นจริง ช่วยให้เกิดความสมานฉันท์กันในหมู่คณะหรือสงฆ์ และการแสดงออกซึ่งการกระทำจึงเป็นอีกวิธีหนึ่งของความสามัคคีและเป็นหลักสำคัญที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงแนวความคิดเรื่องความสามัคคีในพระพุทธศาสนาเถรวาทได้อย่างตรงไปตรงมา ได้แก่ การกระทำทางกาย (กายกรรม) การกระทำทางวาจา (วจีกรรม) และการกระทำทางใจ (มโนกรรม)

ประเภทของความสามัคคี คือ 1. ความสามัคคีทางกาย คือ การทำงานด้วยกำลังกาย คนที่ช่วยกันแบกหาม หรือนักศึกษามาชุมนุมกันเพื่อทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เรียกว่า มีความสามัคคีทางกาย พฤติกรรมอย่างนี้ ตรงกับที่เราแปลความสามัคคีว่า “ความพร้อมเพรียง” 2. ความสามัคคีทางใจ หมายถึง คนที่มีความรักใคร่นับถือกัน ใจตรงกัน และหวังดีต่อกัน

จุดมุ่งหมายของความสามัคคีของหมู่ชนทุกหมู่เหล่า 2 ประการด้วยกัน ได้แก่ 1) ความพร้อมเพรียงของหมู่ชน 2) ความพร้อมเพรียงทำให้เกิดความสุข จุดมุ่งหมายของความสามัคคีนั่น ความเพียรของหมู่คณะผู้สามัคคี คือ มีจิตเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ทำให้เกิดสุขแก่หมู่ท่านตามสมควรแก่เหตุ เพื่อช่วยให้มนุษย์มีจิตใจประกอบด้วยเมตตากรุณาช่วยให้การกระทำผิดด้วยความโลภ ความโกรธ ความหลง ลดลง เบาบาง ช่วยให้สังคมมีความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนช่วยให้ประเทศชาติสามารถดำรงสภาพชั่วลูกหลานได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงวัฒนธรรม. (2549). **สรุปผลการดำเนินงานกิจกรรมฉลอง 60 ปีครองสิริราชสมบัติ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- เจ้าอธิการทองใบ อมโร. (2553). **การศึกษาหลักธรรมที่นำไปปฏิบัติเพื่อการหลุดพ้นกิเลสในพระพุทธศาสนาเถรวาท**. วิทยานิพนธ์พุทธศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- ชัยวัฒน์ อัดพัฒน และวิชาน สุชีวกุปต์. (2538). **หลักการดำรงชีวิตในสังคม**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2542). **พุทธธรรม ฉบับปรับปรุงและขยายความ**. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตโต). (2546). **พจนานุกรมพุทธศาสน์ ฉบับประมวลศัพท์**. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ : บริษัทเอส. อาร์. พรินติ้ง แมส โปรดักส์ จำกัด.
- พระราชสุทธินามมงคล (เจริญ ฐิตธมฺโม). (2547). **ความสามัคคี รวมธรรมบรรยายจากหลวงพ่อ**. กรุงเทพฯ : สหธรรมมิก.
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). **พระไตรปิฎกภาษาไทยฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย**. กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย. (2501). **ธรรมวิจารณ์ หลักสูตรนิกัธรรมเอก**. พิมพ์ครั้งที่ 20. กรุงเทพฯ : มหามกุฏราชวิทยาลัย.

คำแนะนำสำหรับผู้เขียน

วัตถุประสงค์

วารสารนิสิตวัง เป็นวารสารของมหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งเป็นวารสารตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานทางวิชาการในสาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ของคณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ นักศึกษา และบุคคลทั่วไปที่สนใจ อีกทั้งแขนงวิชาที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระพุทธศาสนา ปรัชญา ศิลปะ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การจัดการบริหารธุรกิจ พัฒนาสังคมและการศึกษา และสหวิทยาการต่าง ๆ โดยกำหนดเผยแพร่ปีละ 2 ฉบับ คือ

ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน

ฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

ขอบเขตการตีพิมพ์

พระพุทธศาสนา ปรัชญา ศิลปะ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม รัฐศาสตร์ รัฐประศาสนศาสตร์ นิติศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ การจัดการบริหารธุรกิจ พัฒนาสังคมและการศึกษา และสหวิทยาการต่าง ๆ

การส่งต้นฉบับ

ส่งต้นฉบับเอกสารพร้อมไฟล์ข้อมูลในรูปแบบ Word และ Pdf มาที่ email : wongsurin2520@gmail.com, sa-2520@hotmail.com และสามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตมหาวชิราลงกรณราชวิทยาลัย ตำบลสนับทึบ อำเภอวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13170 ติดต่อสอบถามได้ที่ พระมหาสายัณห์ เปรมสีโล, ดร. โทรศัพท์ 035-745-038, 08-1044-7961 โทรสาร 0-3574-5037

เกณฑ์การตีพิมพ์/รูปแบบการตีพิมพ์

1. บทความที่ส่งมาเพื่อเผยแพร่ต้องเป็นบทความที่อยู่ในขอบเขตที่กำหนดเท่านั้น โดยไม่เคยตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสาร รายงานหรือสิ่งพิมพ์อื่นใดมาก่อน และไม่อยู่ระหว่างการพิจารณาของวารสารอื่น ทุกบทความที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารนี้จะต้องผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องกับบทความที่ได้รับการตีพิมพ์

2. การพิมพ์ต้นฉบับจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้ มีเนื้อหาที่สมบูรณ์ จัดพิมพ์แบบหน้าเดียว กระดาษพิมพ์ขนาด A4 (8.5×11 นิ้ว) จำนวนไม่เกิน 12 หน้า ใช้รูปแบบ Word ตัวอักษร TH SarabunPSK 14 Point

3. การตั้งระยะขอบ ให้ตั้งเป็นประเภทระยะขอบ เพื่อการเย็บเล่มหนังสือ

บน	2.54 ซม.	ล่าง	2.54 ซม.
ซ้าย	3.00 ซม.	ขวา	3.00 ซม.

หัวกระดาษและท้ายกระดาษ

จากขอบ หัวกระดาษ 1.5 ซม. ท้ายกระดาษ 1.5 ซม.

การใส่เลขหน้า ให้ใส่ด้านบนขวา โดยใช้ตัวอักษรขนาด 16 ตัวปกติ

4. ข้อปฏิบัติการพิมพ์แต่ละหัวข้อ

4.1 ชื่อเรื่อง/บทความ ชื่อเรื่องทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 18 พอยต์ ตัวหนา ไว้กึ่งกลางหน้ากระดาษ

4.2 ชื่อผู้เขียนบทความ ระบุชื่อผู้เขียน ผู้ร่วมวิจัย (ถ้ามี) อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ทั้งภาษาไทย และภาษาอังกฤษ ขนาดตัวอักษร 12 พอยต์ ใต้ชื่อนักศึกษาหน้ากระดาษ

4.3 สังกัดผู้เขียน ถ้าเป็นนักศึกษาให้ระบุผลการศึกษา สาขาวิชา ชื่อสถาบันการศึกษา ถ้าไม่ใช่ นักศึกษา ให้ระบุผลการศึกษา ตำแหน่งทางวิชาการ และหน่วยงานที่สังกัด (ถ้ามี) ขนาดตัวอักษร 12 พอยต์ ใต้ที่เชิงบรรณานุกรม

4.4 บทคัดย่อ (Abstract) บทคัดย่อบทความวิจัย ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 18 พอยต์ ตัวหนา ใต้ชื่อนักศึกษาหน้ากระดาษ ความยาวไม่เกิน 300 คำ เนื้อหาในบทคัดย่อใช้ ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 พอยต์ และบทคัดย่อบทความวิชาการ ใช้เหมือนบทความวิจัย

4.5 คำสำคัญ (Keywords) ระบุคำสำคัญ 2-4 คำ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใต้ท้ายบทคัดย่อทั้ง ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ ใช้ตัวอักษร TH SarabunPSK ขนาด 14 พอยต์ ตัวหนา

4.6 เนื้อหา (Content) หัวข้อชิตด้านซ้ายกระดาษและใช้อักษร TH SarabunPSK ขนาด 16 พอยต์ ตัวหนา ส่วนเนื้อหาในแต่ละหัวข้อใช้อักษร TH SarabunPSK ตัวปกติ ขนาด 14 พอยต์ มีรายละเอียดดังนี้

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
3. กรอบแนวคิดการวิจัย (ถ้ามี)
4. สมมติฐานการวิจัย (ถ้ามี)
5. วิธีดำเนินการวิจัย ระบุ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ตัวแปร เครื่องที่ใช้ในการวิจัย การหาคุณภาพ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล แต่ละขั้นตอนควรเขียนให้กระชับและเป็นขั้นตอนที่เหมาะสม
6. สรุปผลการวิจัย ระบุผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์อย่างกระชับ ซึ่งอาจมีตารางหรือภาพประกอบ
7. อภิปรายผลการวิจัย ระบุประเด็นที่สำคัญของผลการวิจัยในแต่ละวัตถุประสงค์ และอภิปรายโดยมีการอ้างอิงหรือเชื่อมโยงทฤษฎีและงานวิจัยสนับสนุน
8. ข้อเสนอแนะ ระบุรายละเอียดข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ และข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

4.7 ตาราง (ถ้ามี) ใช้ตารางแบบเส้นคู่ ให้ระบุคำว่า “ตารางที่” ตามด้วยหมายเลขกำกับภาษาอังกฤษ ใช้คำว่า Table

4.8 ภาพ (ถ้ามี) รูปภาพประกอบบทความ ควรบันทึกไฟล์รูปภาพ เป็นนามสกุล JPEG. ให้ระบุคำว่า “ภาพที่” ตามด้วยหมายเลขกำกับ ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Figure

4.9 การอ้างอิงในเนื้อหา ใช้ระบบ APA โดยระบุชื่อผู้เขียน ปีที่พิมพ์และเลขหน้า ดังตัวอย่างรูปแบบ การอ้างอิงในเนื้อหา ดังปรากฏรายละเอียดด้านล่างนี้

4.10. เอกสารอ้างอิง ใช้ระบบ APA (American Psychological Association style) ดังตัวอย่าง รูปแบบการอ้างอิงในเอกสารอ้างอิง ดังปรากฏรายละเอียดด้านล่างนี้

5. ตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิงในเนื้อหา

5.1 หนังสือ

ผู้เขียนคนเดียว

(สำราญ ศรีคำมูล, 2549 : 1)

(Bill, 2549 : 6)

ผู้เขียน 2 คน

(สำราญ ศรีคำมูล และสนิท วงศ์ป้อมศิริ, 2560 : 31)

(John and David, 1984 : 12)

ผู้เขียน 3 คน

(สนธิท วงปล้อมหิรัญ และคณะ, 2559 : 22)

(John Dewey, et al., 2000 : 9)

ผู้เขียนเป็นหน่วยงาน

(มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2559 : 10-15)

(Ministry of Education, 2019 : 4)

การอ้างอิงในเนื้อหา (การอ้างอิงเอกสารสองทอด)

.....โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของคอนบาท (Cronbach, 1974 อ้างใน ยุทธ ไกยวรรณ, 2543 :

9) ได้ความเชื่อมั่น....

.....ตามแนวคิดของเบสท์ (Best, 1978 อ้างใน ประคอง กรรณสูตร, 2538).....

5.2 งานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์

(สายัณห์ วงศ์สุรินทร์, 2549 : บทคัดย่อ)

(อาทิตย์ ชูชัย, 2557)

(Watson, 1990)

5.3 รายงานการประชุม

(นฤมล ชุ่มเจริญสุข, 2557 : 20)

(Anan Srita, 1990 : 45)

5.4 วารสาร

(สายัณห์ วงศ์สุรินทร์, 2557 : 76-85)

5.5 หนังสือพิมพ์

(สมศรี หาญอนันตสุข, 2550 : 7)

(Krishman, 2007 : 1)

5.6 จุลสาร แผ่นพับ และแผ่นปลิว

(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2541)

(Research and Training Center on Independent Living, 1993)

5.7 โสตทัศนวัสดุ

(กฤตสุชิน พลเสน, 2555)

5.8 ซีดีรอม

(อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร, 2543)

(Social Science Index, 1999)

5.9 การสัมภาษณ์

(ไชยยา เรื่องดี, 2560, มกราคม 14)

(Born, 1990, June 15)

5.10 เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ และวารสารอิเล็กทรอนิกส์

(สำนักงานหอสมุดมหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2554)

(Kenneth, 1998)

หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

(ชุม, (นามแฝง), 25 ตุลาคม 2542)

(ศธ. ยุติการถ่ายโอนสถานศึกษาบัญชี 2, 2550)

เอกสารจากเว็บไซต์เว็บ (www)

(ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ, ม.ป.ป.)

(Ministry of Education, 2005)

6. รูปแบบการเขียนเอกสารอ้างอิง

6.1 ตัวอย่างการเขียนเอกสารอ้างอิง

การเขียนเอกสารอ้างอิง เรียงลำดับตามตัวอักษรภาษาไทยก่อน ตามด้วยการอ้างอิงภาษาอังกฤษ การเคาะเว้นวรรค 1 ครั้ง ในรายการที่สองไม่ต้องพิมพ์ชื่อผู้เขียน ให้ขีดเส้นเข้าไป 0.5 นิ้ว หรือ 1.27 ซม. หรือประมาณ 7 ตัวอักษร แล้วตามด้วยเครื่องหมายมหัพภาค (.) เช่น

บุญชม ศรีสะอาด. (2546). *การวิจัยสำหรับครู*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

_____. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

บรรทัดแรกของเอกสารอ้างอิงแต่ละเรื่อง อักษรตัวแรกห่างจากกริมากระดาษด้านซ้าย 3.00 ซม.

บรรทัดที่สองและบรรทัดต่อไป ให้ย่อหน้าโดยเว้นอีก 0.5 นิ้ว หรือ 1.27 ซม. เช่น

สายนธ์ วงศ์สุนทร, บุญเรือง ศรีเหรียญ และอุษา คงทอง. (2557, มกราคม-มิถุนายน). การศึกษาองค์ประกอบความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. *ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร*, 16(1), 76-85.

6.2 ตัวอย่างรูปแบบการอ้างอิงในเอกสารอ้างอิง

1. หนังสือ

ผู้เขียนคนเดียว

สมพงษ์ ชูมาก. (2548). *กฎหมายระหว่างประเทศแผนกคดีเมือง*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

ยุทธ ไถยวรรณ. (2548). *วิธีวิจัยทางธุรกิจ*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

Wilson, K. (2007). *Smart choice*. 2nd ed. London : Oxford University Press.

ผู้เขียนสองคน

ยุทธ ไถยวรรณ และกุสุมา ผลาพรหม. (2555). *พื้นฐานการวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายศ. (2542). *การวัดด้านจิตพิสัย*. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.

Best, J. W. and Kahn, J. V. (1986). *Research in Education*. 5th ed. New Jersey : Prentice-Hall.

ผู้เขียน 3 คน

ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. (2547). *การเลือกใช้สถิติที่เหมาะสมสำหรับงานวิจัย*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : บุญศิริการพิมพ์.

อวยพร พานิช และคณะ. (2548). *ภาษาและหลักการเขียนเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Sadlack, R. G., et al. (1992). *Social Reserch : Theory and Methods*. Chestnut : Hill Enterprises.

ผู้เขียนเป็นหน่วยงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). การปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวคิด 5 ทฤษฎี. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไอดีเอสแควร์.

2. ราชกิจจานุเบกษา

พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547. (2547, 1 มิถุนายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 121 ตอนพิเศษ 23 ก, 1-24.

3. งานวิจัยหรือวิทยานิพนธ์

สุชาติ อ่อนสร้อย. (2559). การศึกษาวิเคราะห์วัดตบ 7 ในคัมภีร์ขุททกนิกายธรรมบท. วิทยานิพนธ์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย.

พวงเพชร พลทอง และคณะ. (2553). การศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์.

Kasemsri, K. (2005). Participatory Communication in City Radio FM 96.0. Master of Science Thesis in Development Communication, Graduate Kasetsart University.

4. วารสาร

สายัณห์ วงศ์สุนทร, บุญเรือง ศรีเหรียญ และอุษา คงทอง. (2557, มกราคม-มิถุนายน). การศึกษาองค์ประกอบความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา. ราชภัฏเพชรบูรณ์สาร, 16 (1), 76-85.

5. หนังสือพิมพ์

สมศรี หาญอนันตสุข. (2550, มิถุนายน 26). ภาครัฐธรรมนุญใหม่จะสร้างมิติใหม่ให้สังคมพุทธ. มติชน, 7.

Krishman, E. (2007, June 26). Rebuilding self-esteem. Bangkok post, 1.

6. จุลสาร แผ่นพับ และแผ่นปลิว

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2541). **ท่องเที่ยวสงขลา.** [แผ่นพับ]. สงขลา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

Research and Training Center on Independent Living. (1993). **Guidelines for reporting and writing about people with disabilities.** Lawrence : Research and Training Center on Independent Living.

7. โสตทัศนวัสดุ

กฤตสุขิน พลเสน (ผู้บรรยาย). **ปรัชญา.** [แถบบันทึกเสียง]. พระนครศรีอยุธยา : มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์.

8. ซีดีรอม

อุทยานประวัติศาสตร์กำแพงเพชร. (2543). [CD-ROM]. Available : ฐานข้อมูลไปดูให้เต็มตา ล้ำค่าความเป็นไทย. [2544, มิถุนายน 23].

Social Science Index. (1999). [CD-ROM]. Available : UMI/Social Science Index. [2005, June 26].

9. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์

สำนักงานหอสมุดมหาวิทยาลัยกรุงเทพ. (2554). รูปแบบการเขียนบรรณานุกรม. [Online].

Abell, S.K. (2002). *Science teacher education : An international perspective.*

10. วารสารอิเล็กทรอนิกส์

Kenneth, I. (1998). A Buddhist response to the nature of human rights. *Journal*

11. หนังสือพิมพ์อิเล็กทรอนิกส์

ชุม. (นามแฝง). (2542, ตุลาคม 25). บุญของคนไทย ใน ประเทศไทย. [Online]. Available :

ศธ. ยุติการถ่ายโอนสถานศึกษาบัญชี 2, (2550, มิถุนายน 23). ใน **ไทยรัฐ**. [Online].

12. เอกสารจากเว็บไซต์เว็บ (www)

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. (ม.ป.ป.). การจัดการศึกษาทางไกล.

Ministry of Education. (2005). *The Regional Seminar on Higher Education in*

13. การสัมภาษณ์

ไชยยา เรืองดี. (2560, มกราคม 14), ผู้ช่วยอธิการบดี, มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.

Born, Q. (1990, June 15). President, Standard University. Interview.

14. การอ้างอิงเอกสารสองทอด

Cronbach, L. J. (1974). **Essentials of Psychological Testing**. 3rd ed. New York :

Best, J. W. (1978). **Research in Education**. 3rd ed. New Jersey : Prentice Hall. อ้าง

aaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaa

